

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมใน
สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ

Education Economic and Social Development in Three Southern Border
Provinces in Unrest Situation

ผศ.ดร.สมบัติ

โยธาทิพย์

ดร.ต่ายดิน

อุสมาน

ศรีประไพ

อุดมละมุล

ชูลีฟีกอร์

มาโซ

เวกิน

วุฒิวงศ์

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดิน ประจำปี 2553

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ชื่องานวิจัย	การพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใน สถานการณ์ความไม่สงบ
ชื่อผู้วิจัย	ผศ.ดร. สมบัติ โยธาทิพย์ ดร.ตายุติน อุสมาน ศรีประไพ อุดมละมุล ชูลีฟีกอร์ มาโซ เวกิน วุฒิวงศ์
ปีที่ทำการวิจัย	2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในสถานการณ์ความไม่สงบ เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะในการกำหนดนโยบาย การวางแผน การพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อใช้เป็นกรอบในการนำไปปฏิบัติ และเพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการ นักวิชาการ นักปกครอง และกลุ่มผู้นำทางสังคม ซึ่งการวิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

การพัฒนาการศึกษา รัฐต้องสนับสนุนการศึกษาทั้ง 2 ระบบ คือ ระบบศาสนาและระบบสามัญ โรงเรียนต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน พัฒนาโรงเรียนตาดีกา พัฒนาคุณภาพของครู สนับสนุนโรงเรียนปอเนาะ และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม การพัฒนาเศรษฐกิจ สร้างธุรกิจที่ปราศจากคอกเบี้ย สนับสนุนผู้ประกอบการรายเล็ก พัฒนาคุณภาพของน้ำยางพารา การพัฒนาด้านสังคม สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่ม ปรามปรามยาเสพติด สร้างผู้นำรุ่นใหม่ และให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ ส่วนนโยบายนั้นคือ นโยบายให้เด็กสามจังหวัดพูดได้อย่างน้อย 3 ภาษา สร้างมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศ นโยบายการทำงานด้านเศรษฐกิจร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน นโยบายลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม นโยบายการสร้างสังคมสันติภาพ วิธีแก้ปัญหา คือ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน การยอมรับประวัติศาสตร์ของคนในพื้นที่

Research : Education Economic and Social Development in Three Southern Border Provinces
in Unrest Situation

Researcher : Asst Professor Dr.Sombat Yotatip

Dr.Tayudin osman

Sriprapai Udomlamul

Zulfikor Masor

Vakin Wuttiwong

Year : 2011

Abstract

The objectives of this research were to find out the way and strategies of education economic and social development in southern border provinces in unrest situation, to get the suggestion for policy making, planning in development the education economic and social to be the scope to practices and to suggested the solution to solve the problem in southern border province. The sample of this studied were government officer, academic person, administrator and social leader. The instrument of this studied were in depth interview and seminar.

Result of this studied were the government have to supported the two system of education in southern border provinces in term of general education and Islamic education system. The school must have good relationship to the community. Develop the TADIKa School. Develop the quality of the teacher. Support the pondok and Islamic private school. Economic developments were developing the business without the interest, support small business; develop the quality of para rubber. Social developments were support the people to organize the group, develop the new generation leader and support the identity of the southern border provinces. The education policy were promote the student in three border province could speak at least three languages, produce the excellent university. The economic policy were support the collaborate in business between the people and government officer; reduce the different level of society. The solutions to solve the problem were to made good relationship between government and people, accepted the history of southern border provinces.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ ได้สำเร็จเรียบร้อย คณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่เป็นข้าราชการ นักวิชาการ นักปกครอง ผู้นำท้องถิ่น ที่ได้เสียสละให้ข้อมูลสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาที่ได้ให้ทุนในการวิจัย และขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนาชายแดนภาคใต้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่ได้อำนวยความสะดวกในการประสานงาน และอำนวยความสะดวกด้านการวิจัยให้กับคณะผู้วิจัย

ขอขอบคุณคณาจารย์ในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ทุกท่าน ที่ช่วยกันสนับสนุนการทำวิจัยของคณะ

คุณค่าและประโยชน์จากการวิจัย คณะผู้วิจัยขอขอบแต่ทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทกัณฑ์ย่อ	ก
Abstract	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	
ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา	7
ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	
ประชากร	18
กลุ่มตัวอย่าง	18
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	18
การเก็บรวบรวมข้อมูล	18
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก	19
การสัมภาษณ์	43
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	74
อภิปรายผล	77
ข้อเสนอแนะ	85

สารบัญ(ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บรรณานุกรม	87
ภาคผนวก	92
ภาคผนวกที่ 1	93
ภาคผนวกที่ 2	95

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ตั้งอยู่บริเวณใต้สุดของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับตอนเหนือของประเทศมาเลเซีย เป็นระยะทางยาวถึง 573 กิโลเมตร (คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ, 2549) เป็นพื้นที่ที่มีวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี ที่มีความแตกต่างกับภูมิภาคอื่นๆของประเทศไทย มีความเป็นอัตลักษณ์พิเศษเป็นของตนเอง ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และมีประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่นับถือศาสนาพุทธ เป็นชนส่วนน้อย

รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยที่ผ่านมา ได้มุ่งเน้นให้ความสนใจอย่างใกล้ชิดมาโดยตลอด และได้กำหนดเป็นนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ทั้งในด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา สำหรับพื้นที่ดังกล่าวนี้ ไว้เป็นการเฉพาะ เริ่มตั้งแต่นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2521-2531) เพื่อสร้างความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและส่งเสริมการพูด และใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน ต่อมาได้มีการจัดระบบบริหารเพื่อแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยพัฒนาระบบราชการ (จัดตั้งศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือ ศอ.บต. และกองบัญชาการผสมพลเรือน ตำรวจ ทหารที่ 43 หรือ พตท.43 เป็นกลไกพัฒนา) พัฒนาประสิทธิภาพข้าราชการ และพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (จัดทำแผนเร่งรัดพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 เป็นต้นมา) และยังมีการใช้นโยบายความมั่นคงแห่งชาติอีกหลายฉบับต่อมา ซึ่งเน้นสร้างความสามัคคี ความสงบ และความอยู่ดีมีสุขของประชาชน สร้างความเข้าใจและลดความระแวง ด้วยการยอมรับในความแตกต่าง และให้เกียรติซึ่งกันและกัน เน้นการดำเนินงานมวลชน ให้ผู้นำมุสลิมมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม ใช้แนวทางสันติและปฏิเสธความรุนแรงแม้ว่ารัฐบาลได้พยายามที่จะใช้นโยบายและมาตรการต่าง ๆ ในการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ปัญหายังคงมีอยู่ ทั้งนี้เพราะพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างจากภูมิภาคอื่น โดยเฉพาะในด้านวัฒนธรรม ภาษา ประเพณี ศาสนา และความเชื่อ (สุรชาติ บำรุงสุข, 2547; อารง สุทธาสาสน์, อ้างถึงในจรัญ มะลูลีมและคณะ, 2538) จึงทำให้เกิดความหวาดระแวงและความไม่ไว้วางใจ กอปรกับความรู้สึกต่ออำนาจรัฐในทางลบที่ถูกสะสมมานาน ทำให้ปัญหาทุกปัญหาถูกผูกโยงกับปัญหาสังคมจิตวิทยาที่มีอยู่เดิมทำให้สถานการณ์ปัญหาดังกล่าวมีความ

รุนแรงเพิ่มขึ้น (คณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ วุฒิสภา, 2542) นอกจากนี้ ปัญหาทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ที่สะท้อนให้เห็นในรูปแบบของปัญหาความรุนแรงในระดับท้องถิ่น ปัญหาแนวคิดทางศาสนาแบบจารีตประเพณี ปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่อยู่ในระดับต่ำ ปัญหาความยากจน ปัญหาด้านการศึกษา ปัญหาการควบคุมและการจัดระเบียบชายแดน ปัญหาอาชญากรรมและอิทธิพลมืดในท้องถิ่น ผสมผสานกับปัญหาจากระบบราชการอันเกิดจากปัญหาขาดเอกภาพ และการแก่งแย่งและแข่งขันกันระหว่างหน่วยราชการในพื้นที่ ปัญหาการขาดประสิทธิภาพและการคอร์รัปชันของระบบราชการและทัศนคติที่ไม่ยอมรับความเป็นอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่ ส่วนเป็นปัญหาที่ก่อผลโดยตรงต่อความมั่นคงของประเทศ (สุรชาติ บำรุงสุข, 2547)

ในการศึกษาเรื่องนโยบายการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ธาณินทร์ พะเคม (2527, อ้างถึงในรัชณี กัลยาณคุณาวุฒิ, ม.ป.ป. :77-78) พบว่า ปัญหาความมั่นคงเกิดจากการที่ระบอบการปกครองไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของชนกลุ่มน้อยในเรื่องการอนุรักษ์เอกลักษณ์ของสังคม และการได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมจากรัฐ และกลไกของรัฐทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง โดยได้รับแรงผลักดันจากความแตกต่างในเรื่องประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และภาษา ซึ่งผสมผสานกับนโยบายและมาตรการการแก้ไขปัญหาของรัฐโดยปราศจากความเข้าใจต่อปัญหาอย่างถูกต้อง ลักษณะที่กล่าวมาก่อให้เกิดความตึงเครียด (stress) ขึ้นต่อระบบการเมืองการ แม้ว่าธรรมชาติของชาวไทยชายแดนภาคใต้ มีเอกลักษณ์ของความเป็นมุสลิมแบบไทย ๆ ที่มีความโน้มเอียงไปในทางอนุรักษนิยมและเคร่งครัดต่อศาสนา แต่ก็ยอมรับนวัตกรรมใหม่

นอกจากนี้ ปริญญ์ อุดมทรัพย์ และคณะ (2545: 1-13) ได้ศึกษาปัญหาพื้นฐานของจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส พบว่า ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และกลไกรัฐ เกิดจากการกำหนดนโยบายที่ไม่ได้มาจากการสำรวจปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ทำให้การแก้ปัญหาไม่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้บรรลุผลนั้น จะต้องให้ความสำคัญต่อบังคับด้านความยึดมั่นในวัฒนธรรม บังคับด้านลักษณะนโยบายที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาท้องถิ่นและบังคับด้านข้าราชการ (อาคม ใจแก้ว, 2533) ดังที่ สันติ ลาติฟี (2545 : บทคัดย่อ) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องใช้หลักคิด แนวทางในการนำเสนอนโยบายใหม่ ด้วยการที่เน้นให้ทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมทำตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นของกระบวนการกำหนดนโยบาย อีกทั้งนโยบายควรมุ่งเน้นการพัฒนาคนในสังคมให้เป็นศูนย์กลางของการแก้ไขปัญหาทั้งปวง โดยสร้างความเข้าใจของคนในสังคม ทั้งภาครัฐและภาคประชาชนให้มี ความเข้าใจและเห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะการกำหนดนโยบายหรือการวางแผนพัฒนาและการแก้ไขปัญหาของภาครัฐจะต้องตระหนักหรือคำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชน เนื่องจากการกำหนดปัญหาและ

ความต้องการเป็นขั้นตอนสำคัญของการกำหนดนโยบาย เพราะการกำหนดนโยบายสาธารณะหรือนโยบายใดๆ ก็ตาม หากเริ่มต้นด้วยการสำรวจความต้องการที่แท้จริงของประชาชนก่อน จะทำให้การกำหนดนโยบายและการแก้ไขปัญหาสามารถตอบสนอง ความต้องการที่แท้จริงของประชาชน (อาคม ใจแก้ว, 2533)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ในฐานะสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ มีบทบาทสำคัญในการร่วมกันแก้ไขปัญหาสังคมที่กำลังเกิดขึ้น จึงกำหนดให้มีการศึกษาวิจัย การพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ เพื่อให้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 3 ประการด้วยกัน ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาแนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ
2. เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะในการกำหนดนโยบาย การวางแผน การพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อใช้เป็นกรอบในการนำไปปฏิบัติ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.3 ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีประโยชน์ดังต่อไปนี้

- 1.3.1 ได้ทราบถึงทิศทางในการการพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ
- 1.3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และทำให้เหตุการณ์ความไม่สงบลดลง และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- 1.3.3 นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น สอ.บต. และหน่วยราชการทุกภาคส่วน
- 1.3.4 นำข้อมูลที่ได้เสนอต่อหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนที่มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข่าวสาร เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับทราบ

1.3.5 ข้อมูลที่ได้สามารถใช้เป็นเอกสารประกอบการสอนวิชาสันติวิธี และสันติการศึกษา

1.3.6 ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อสำหรับผู้สนใจเกี่ยวกับสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาเป็นการศึกษาการพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 4 กลุ่ม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

- (1) ข้าราชการ
- (2) นักวิชาการ
- (3) นักปกครอง
- (4) กลุ่มผู้นำทางสังคม

3. ขอบเขตด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) การวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเท่านั้น โดยใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก (In depth Interview) และการสนทนากลุ่ม

1.5 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

คณะผู้วิจัยได้ให้นิยามศัพท์เฉพาะเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนา หมายถึง การปรับปรุงแก้ไข การเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่ไม่ดี ไม่พึงประสงค์ มาเป็นสิ่งที่ดีกว่า และทำให้เกิดสันติภาพ
2. การพัฒนาการศึกษา หมายถึง การพัฒนารูปแบบ วิธีการ การจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้ในสถานการณ์ไม่สงบ เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนดีขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. การพัฒนาเศรษฐกิจ หมายถึง การพัฒนารูปแบบการทำมาหากิน การพัฒนาอาชีพ การเพิ่มรายได้ และวิธีการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ดีกินดี มีรายได้ที่มั่นคง ไม่มีการว่างงาน มีความสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

4. การพัฒนาสังคม หมายถึง การพัฒนาวิธีการดำรงชีวิต การอยู่ร่วมกันในสังคม การสร้างครอบครัวที่อบอุ่น การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ความสามัคคีของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้การดำรงชีวิตของประชาชนสงบสุข

5. นโยบาย หมายถึง การกำหนดมาตรการ วิธีการทำงาน เพื่อให้ใช้ในการเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาความไม่สงบ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการศึกษาถึงนโยบาย ซึ่งได้แก่นโยบายด้านการศึกษา เศรษฐกิจและสังคม

6. แนวทางในการแก้ไขปัญหา หมายถึง วิธีการ มาตรการที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้เหตุการณ์ไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้หมดไป และทำให้เกิดสันติภาพและความสงบสุข

7. สถานการณ์ไม่สงบ หมายถึง สภาพที่คนอยู่ในสังคมอย่างไม่มีความสุข เกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์หลายประการ เช่น การยิงประชาชน การวางระเบิดตามสถานที่ต่าง ๆ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการศึกษาเศรษฐกิจ และสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา สถานการณ์ความไม่สงบ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้เรียบเรียงเนื้อหาและสรุปประเด็น ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

การพัฒนา ใช้ในภาษาอังกฤษว่า Development นำมาใช้เป็นคำเฉพาะและใช้ประกอบคำอื่นก็ได้ เช่น การพัฒนาประเทศ การพัฒนาชนบท การพัฒนาเมือง และการพัฒนาข้าราชการ เป็นต้น การพัฒนาจึงถูกนำไปใช้กันโดยทั่วไปและมีความหมายแตกต่างกันออกไป ดังกล่าวแล้ว เกี่ยวกับความหมายของการพัฒนานั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมายทั้งความหมายที่คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกัน ซึ่งอาจจำแนกออกได้เป็น 9 ลักษณะ คือ

1. ความหมายจากรูปศัพท์

โดยรูปศัพท์ การพัฒนา มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Development แปลว่า การเปลี่ยนแปลงที่ละเอียดละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่างๆ ไปสู่ระดับที่สามารถขยายตัวขึ้น เติบโตขึ้น มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น และเหมาะสมกว่าเดิมหรืออาจก้าวหน้าไปถึงขั้นที่อุดมสมบูรณ์เป็นที่น่าพอใจ (ปกรณัม ปรียกร 2538 : 5) ส่วนความหมายจากรูปศัพท์ในภาษาไทย หมายถึง การทำความเจริญ การเปลี่ยนแปลงในทางที่เจริญขึ้น การคลี่คลายไปในทางที่ดี ถ้าเป็นกริยา ใช้คำว่า พัฒนา หมายความว่า ทำให้เจริญ คือ ทำให้เติบโตได้ งอกงาม ทำให้งอกงามและมากขึ้น เช่น เจริญทางไมตรี (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525, 2538 : 238)

การพัฒนา โดยความหมายจากรูปศัพท์จึงหมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดความเจริญเติบโตงอกงามและดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจ ความหมายดังกล่าวนี้ เป็นที่มาของความหมายในภาษาไทยและเป็นแนวทางในการกำหนดความหมายอื่นๆ (สนธยา พลศรี, 2547 : 2)

2. ความหมายโดยทั่วไป

การพัฒนาที่เข้าใจโดยทั่วไปมีความหมายใกล้เคียงกับความหมายจากรูปศัพท์ หมายถึง การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ หรือการทำให้ดีขึ้นกว่าสภาพเดิมที่เป็นอยู่อย่างเป็นระบบ (ยูวัฒน์ วุฒิเมธี, 2526 : 1) ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบทางด้านคุณภาพระหว่างสภาพการณ์ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ถ้าในปัจจุบันสภาพการณ์ของสิ่งนั้นดีกว่า สมบูรณ์กว่าก็แสดงว่าเป็นการพัฒนา (ปกรณ ปรียากร, 2538, : 5)

การพัฒนาในความหมายโดยทั่วไปจึงหมายถึงการเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดคุณภาพดีขึ้นกว่าเดิม ความหมายนี้นับว่าเป็นความหมายที่รู้จักกันโดยทั่วไป เพราะนำมาใช้มากกว่าความหมายอื่นๆ แม้ว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับของนักวิชาการก็ตาม (สนธยา พลศรี, 2547 : 2)

3. ความหมายทางเศรษฐศาสตร์

นักเศรษฐศาสตร์ได้ให้ความหมายของการพัฒนา ว่าหมายถึง ความเจริญเติบโต โดยเน้นความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ เช่น ผลผลิตรวมของประเทศเพิ่มขึ้น รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อคนของประชากรเพิ่มขึ้น (ณัฐพล ชันธิไชย, 2527 : 2) มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจมากขึ้น ประชากรมีรายได้เพียงพอที่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนได้ (เสถียร เขยประทับ, 2528 : 9) ซึ่งอาจสรุปได้ว่า การพัฒนา เป็นกระบวนการทางสังคม ที่ผลิตออกมาในรูปซึ่งสามารถวัดได้ด้วยเกณฑ์ทางเศรษฐศาสตร์ (สุนทรี โกมิน, 2522 : 37)

จะเห็นได้ว่า นักเศรษฐศาสตร์ได้กำหนดความหมายของการพัฒนา โดยใช้ความหมายจากรูปศัพท์และความหมายโดยทั่วไป คือ หมายถึง ความเจริญเติบโต แต่เป็นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ตามเนื้อหาของวิชาเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเป็นการเน้นความหมายเชิงปริมาณ คือ การเพิ่มขึ้น หรือการขยายตัวทางเศรษฐกิจมากกว่าด้านอื่นๆ (สนธยา พลศรี, 2547 : 2-3)

4. ความหมายทางพัฒนาบริหารศาสตร์

นักพัฒนาบริหารศาสตร์ได้ให้ความหมายของ การพัฒนา เป็น 2 ระดับ คือ ความหมายอย่างแคบและความหมายอย่างกว้าง ความหมายอย่างแคบ การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในตัวระบบการกระทำทำให้ดีขึ้นอันเป็นการเปลี่ยนแปลงในด้านคุณภาพเพียงด้านเดียว ส่วนความหมายอย่างกว้างนั้น การพัฒนา เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงในตัวระบบการกระทำทั้งด้านคุณภาพ ปริมาณ และสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นไปพร้อมๆ กัน ไม่ใช่ด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว

การพัฒนา ในความหมายของนักพัฒนาบริหารศาสตร์จะมีขอบข่ายกว้างขวางกว่าความหมายจากรูปศัพท์ ความหมายโดยทั่วไป และความหมายทางเศรษฐศาสตร์ที่กล่าวมาแล้ว เพราะหมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทั้งในด้านคุณภาพ (ดีขึ้น) ปริมาณ (มากขึ้น) และสิ่งแวดล้อม (มีความเหมาะสม) ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว (สนธยา พลศรี, 2547 : 3)

5. ความหมายทางเทคโนโลยี

ในทางเทคโนโลยี การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงระบบอุตสาหกรรม และการผลิตด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ด้วยนักวิทยาศาสตร์และนักประดิษฐ์ ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงจากสังคมประเพณีนิยมเป็นสังคมสมัยใหม่ที่ทันสมัย (นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, 2534 : 95) หรือ การพัฒนาคือการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของมนุษย์ด้วยเทคโนโลยีนั่นเอง (นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ และ พูนศิริ ภูมิ 2534 : 13)

จะเห็นได้ว่า ความหมายของการพัฒนาในทางเทคโนโลยีแตกต่างออกไปจากความหมายที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยหมายถึงการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ทันสมัยด้วยความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นความหมายอีกแนวทางหนึ่ง (สนธยา พลศรี, 2547 : 3)

6. ความหมายทางการวางแผน

ในทางการวางแผนการพัฒนา เป็นเรื่องเกี่ยวกับการชักชวน การกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยการปฏิบัติตามแผนและโครงการอย่างจริงจัง เป็นไปตามลำดับขั้นตอนต่อเนื่องกันเป็นวงจรโดยไม่มีการสิ้นสุด (นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, 2534 : 91-92) ซึ่งองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (The United National Educational, Scientific and cultural Organization : UNESCO, 1982 : 305, อ้างถึงในอัจฉรา โพธิยานนท์, 2539 : 11) สรุปได้ว่า การพัฒนาเป็นหน้าที่ (Function) ของการวางแผนและการจัดการ ดังนี้

$$D = f(P+M)$$

เมื่อ D = Development คือ การพัฒนา

P = Planning คือ การวางแผน

M = Management คือ การบริหารงานหรือการจัดการ

ดังนั้น การพัฒนา จะเกิดขึ้นได้ด้วยการวางแผนที่ดี มีการบริหารงานและการจัดการอย่างเป็นระบบ ทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

การพัฒนา ในความหมายของนักวางแผน จะเป็นไปอีกแนวทางหนึ่ง โดยอาจสรุปได้ว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการเตรียมการของมนุษย์ไว้ล่วงหน้า ในลักษณะของแผนและโครงการ แล้วบริหารหรือจัดการให้เป็นไปตามแผนและโครงการจนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ จะเห็นได้ว่าความหมายของการพัฒนาทางการวางแผนกำหนดให้การพัฒนาเป็นกิจกรรมของมนุษย์และเกิดขึ้นจากการเตรียมการไว้ล่วงหน้าเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงที่ไม่ได้เกิดจากการวางแผนโดยมนุษย์ ไม่ใช่การพัฒนาในความหมายนี้ (สนธยา พลศรี, 2547 : 4)

7. ความหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติ

ในขั้นของการปฏิบัติ การพัฒนา หมายถึง การชักชวนหรือการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยการปฏิบัติตามแผนและโครงการอย่างจริงจังและเป็นลำดับขั้นตอนต่อเนื่องกันในลักษณะที่เป็นวงจร ไม่มีการสิ้นสุด (นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ และพูนศิริ วังนะภูมิ, 2534 : 13)

การพัฒนา ในความหมายของการปฏิบัติการนี้เป็นความหมายต่อเนื่องจากความหมายทางการวางแผนโดยมุ่งเน้นถึงการนำแผนและโครงการไปดำเนินการอย่างจริงจังและอย่างต่อเนื่อง เพราะถึงจะมีแผนและโครงการแล้วแต่ถ้าหากไม่มีการนำไปปฏิบัติการพัฒนาที่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ (สนธยา พลศรี 2547 : 4)

8. ความหมายทางสังคมวิทยา

นักสังคมวิทยาได้ให้ความหมายของ การพัฒนา ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคม ซึ่งได้แก่ คน กลุ่มคน การจัดระเบียบความสัมพันธ์ทางสังคม ด้วยการจัดสรรทรัพยากรของสังคมอย่างยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ (จิตยา สุวรรณชนู, 2527 : 354) การพัฒนาเป็นทั้งเป้าหมายและกระบวนการที่ครอบคลุมถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของคนต่อชีวิตและการทำงาน การเปลี่ยนแปลงสถาบันต่างๆ ทางสังคม วัฒนธรรมและการเมืองอีกด้วย (Streeten, 1972 : 3)

นักสังคมวิทยาได้ให้ความหมายของ การพัฒนา โดยเน้นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคม คือ มนุษย์ กลุ่มทางสังคม การจัดระเบียบทางสังคม ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับความหมายในทางพุทธศาสนา คือ การเปลี่ยนแปลงมนุษย์และสิ่งแวดล้อมให้มีความสุข และมีลักษณะเช่นเดียวกับความหมายทางการวางแผน คือ ด้วยวิธีการจัดสรรทรัพยากรของสังคมอย่างยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งนักวางแผน เรียกว่า การบริหารและการจัดการนั่นเอง (สนธยา พลศรี, 2547 : 5)

9. ความหมายทางด้านการพัฒนาชุมชน

นักพัฒนาชุมชนได้ให้ความหมายของ การพัฒนาไว้ว่า หมายถึง การที่คนในชุมชนและสังคมโดยส่วนรวมได้ร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อปรับปรุงความรู้ความสามารถของตนเอง และร่วมกันเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของตนเองชุมชนสังคมให้ดีขึ้น (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2525 : 179) การพัฒนาเป็นเสมือนกลวิธีหรือมรรควิธี (Mean) ที่ทำให้เกิดผล (Ends) ที่ต้องการ คือ คุณภาพชีวิต ชุมชน และสังคมดีขึ้น (ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, 2534 : 2)

นักพัฒนาชุมชนได้ให้ความหมายของ การพัฒนา ไว้ใกล้เคียงกับนักสังคมวิทยา คือ เป็นวิธีการเปลี่ยนแปลงมนุษย์และสังคมมนุษย์ให้ดีขึ้น แต่นักพัฒนาชุมชนมุ่งเน้นที่มนุษย์ในชุมชนต้องร่วมกันดำเนินงานและได้รับผลจากการพัฒนาร่วมกัน

จากความหมายในด้านต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า การพัฒนา มีความหมายที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างการออกไปบ้าง ซึ่งถ้าหากพิจารณาจากความหมายเหล่านี้อาจสรุปได้ว่าการพัฒนา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีขึ้น ทั้งทางด้านคุณภาพ ปริมาณ และสิ่งแวดล้อม ด้วยการวางแผนโครงการและดำเนินงานโดยมนุษย์ เพื่อประโยชน์แก่ตัวของมนุษย์เอง (สนธยา พลศรี, 2547 : 5)

ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

อารง สุทธาสาสน์ (อ้างถึงใน จรัญ มะลูลีม และคณะ, 2538 : 52) ได้เขียนถึงสาเหตุของปัญหาในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สรุปได้ดังนี้

ปัญหาสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นแท้ที่จริงก็คือ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกัน ฝ่ายหนึ่งคือประชาชนไทยมุสลิมที่อยู่ในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อีกฝ่ายหนึ่งคือ รัฐบาลและประชาชนชาวไทยพุทธที่อาศัยอยู่ในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สาเหตุใหญ่บางประการ คือ

1) เอกลักษณ์ของสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชาชนชาวไทยมุสลิมกับชาวไทยพุทธมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะในด้านวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนาและความเชื่อ ภาษา แม้กระทั่งความสำนึกในทางประวัติศาสตร์ เมื่อคนสองกลุ่มมีเอกลักษณ์แตกต่างกันมาอยู่ด้วยกันก็มักจะเกิดความขัดแย้งกันเสมอ ยิ่งในสมัยปัจจุบันนี้ ความขัดแย้งนี้จะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นแทนที่จะเบาบางลงไป ในเรื่องนี้ สุรินทร์ พิศสุวรรณ (อ้างถึงใน จรัญ มะลูลีม และคณะ, 2538 : 52) ได้กล่าวไว้ว่า โดยทั่วไปมักจะมองกันว่า ประชาชนในคาบสมุทรมลายูของประเทศไทยประกอบด้วยชนสองกลุ่ม คือ ไทยพุทธ และไทย

มุสลิม ความจริงที่ว่าชาวมุสลิมส่วนใหญ่มีเชื้อสายมาเลย์ มักจะถูกละเลยไปเสียโดยหวังจะให้ประเทศรวมกันแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

2) สถานะทางจิตวิทยา ความรู้สึกในความแตกต่างกันเช่นนี้ มีอยู่ในหมู่ชาวไทยมุสลิม ไทยพุทธ และเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล (ที่เป็นพุทธศาสนิกชน) เป็นความรู้สึกที่ฝังแน่นอยู่ภายใน ซึ่งจะแสดงออกมาในทางพฤติกรรม สำหรับรัฐบาลนั้นได้แสดงออกมาอย่างชัดเจนตั้งแต่อดีตแล้วว่า ชาวมุสลิมในสี่จังหวัดภาคใต้ไม่ใช่คนไทย ในทำนองเดียวกันชาวไทยมุสลิมในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็มองดูชาวไทยพุทธ และเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวพุทธ ด้วยความหวาดระแวงสงสัยเช่นเดียวกัน การไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ต่างฝ่ายต่างระแวงในความไม่จริงใจและเจตนาร้ายของอีกฝ่ายหนึ่ง ต่างฝ่ายต่างรู้สึกเป็นคนละพวก ทั้งนี้เพราะมีเอกลักษณ์แตกต่างกันเกือบทุกด้าน

สุรชาติ บำรุงสุข (2547) ได้กล่าวถึงปัญหาภาคใต้ว่า หากสำรวจปัญหาภาคใต้จะพบว่ามีประเด็นต่าง ๆ ดำรงอยู่อย่างหลากหลาย ซึ่งหากสรุปโดยรวมจะเห็นปัญหาหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) ปัญหาความรุนแรงในระดับท้องถิ่นและส่งผลกระทบต่อระดับประเทศ
- 2) ปัญหาความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 3) ปัญหาแนวคิดทางศาสนาแบบจารีตประเพณี
- 4) ปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่อยู่ในระดับต่ำ ตลอดรวมถึงปัญหาความยากจนและปัญหาด้านการศึกษา
- 5) ปัญหาการควบคุมชายแดนและการจัดระเบียบชายแดน ซึ่งรวมถึงปัญหาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน
- 6) ปัญหาอาชญากรรมและอิทธิพลมืดในท้องถิ่น

ปัญหาการเมือง สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม 6 ประการหลัก ดำรงอยู่ร่วมกับปัญหาจากระบบราชการอีก 3 ประการ คือ

- 1) ปัญหาการขาดเอกภาพ การแก่งแย่งและแข่งขันกันระหว่างหน่วยราชการในพื้นที่
- 2) ปัญหาการขาดประสิทธิภาพและการคอร์รัปชันของระบบราชการ
- 3) ทักษะของข้าราชการต่อปัญหาความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลให้เกิดการปฏิบัติที่ไม่ดีต่อกลุ่มชนมุสลิม

ปัญหาทั้ง 9 ประการ เมื่อถูกผนวกรวมกันแล้ว ส่งผลโดยตรงต่อความเชื่อถือและความจงรักภักดีที่กลุ่มประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวมีต่อรัฐไทย ซึ่งประการที่ 10 นี้ ถือว่าเป็นปัญหาที่ก่อผลโดยตรงต่อความมั่นคงของประเทศ

ในการแก้ไขปัญหาลำดับจังหวัดชายแดนภาคใต้ นับตั้งแต่ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน รัฐบาลไทยตระหนักถึงปัญหาของจังหวัดชายแดนภาคใต้มาโดยตลอด แม้

รัฐบาลจะประกาศใช้นโยบายหลักเหมือนกันทั่วประเทศ แต่ในส่วนของจังหวัดชายแดนภาคใต้จะปรับนโยบายหลักนั้นให้เข้ากับสภาพบุคคล สถานการณ์ และพื้นที่ ทั้งในด้านการปกครอง การศึกษา การสาธารณสุข และด้านอื่น ๆ รัฐบาลบางสมัยอาจจะทำการโดยไม่ได้ตั้งใจ แต่ประหนึ่งเป็นการบีบบังคับชาวไทยมุสลิมโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรม จึงก่อให้เกิดความไม่พอใจรัฐบาลไทย เป็นโอกาสให้บุคคลบางกลุ่มถือเป็นเรื่องอ้าวนำเข้าแทรกแซง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาเป็นผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงของประเทศ (ปิยนดา (นิโครธา) บุนนาค, 2531: บทคัดย่อ)

อย่างไรก็ตาม แม้รัฐจะกำหนดนโยบาย วางมาตรการ และกำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการทหาร เพื่อสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชนในพื้นที่ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความสันติสุขในที่สุด แต่ยังไม่ปรากฏว่าพื้นที่แห่งนี้ยังคงมากไปด้วยปัญหาต่าง ๆ นอกจากนโยบายบางประการที่ผิดพลาดแล้วส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งมาจากข้าราชการของรัฐบางกลุ่มบางพวกนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่อย่างไม่ตระหนักหรือเข้าใจในหลักการของนโยบายอย่างแจ่มแจ้ง

ปัญหาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยพื้นฐานจะเป็นปัญหาที่คล้ายคลึงกับปัญหาที่เกิดขึ้นในภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย แต่เนื่องจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากภูมิภาคอื่น ทั้งในด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงก่อให้เกิดความหวาดระแวง ความไม่ไว้วางใจ ประกอบกับความรู้สึกรอคอยอำนาจรัฐในทางลบที่ถูกสะสมมานาน จึงทำให้ปัญหาทุกปัญหาถูกผูกโยงเข้ากับปัญหาสังคมจิตวิทยาที่มีอยู่เดิม ทำให้ภาพของปัญหาดังกล่าวมีระดับความรุนแรงเพิ่มขึ้น ได้แก่ ปัญหาความยากจน ปัญหาการศึกษา ปัญหายาเสพติด ปัญหาอิทธิพลท้องถิ่น ปัญหากลไกของรัฐ ปัญหาความไม่สงบเรียบร้อย และปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง (คณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ วุฒิสภา, 2542 : 1-2)

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปิยนดา (นิโครธา) บุนนาค (2531: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องนโยบายปกครองของรัฐบาลไทยต่อชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2475-2516) พบว่า รัฐบาลไทยตระหนักถึงปัญหาของจังหวัดชายแดนภาคใต้มาโดยตลอด นับตั้งแต่ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน แม้รัฐบาลจะประกาศใช้นโยบายหลักเหมือนกันทั่วประเทศ แต่ในส่วนของจังหวัดชายแดนภาคใต้จะตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจขึ้น เพื่อปรับนโยบายหลักนั้นให้เข้ากับสภาพบุคคลและพื้นที่ ในด้านการปกครอง การศึกษา การสาธารณสุข และอื่น ๆ บางนโยบายรัฐบาลก็กำหนดใช้เฉพาะจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพิเศษ

ธานินทร์ พะเอม (2527) ศึกษาเรื่องนโยบายการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ปัญหาชนกลุ่มน้อยมลายูมุสลิม และขบวนการโจรก่อการร้าย (ขจก.) ปัญหาโจร

คอมมิวนิสต์(จคม.) และปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซียเป็นปัญหาที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และค่อนข้างสลับซับซ้อน โดยที่ปัญหาชนกลุ่มน้อยมาเลย์มุสลิม ขก. และจคม. เป็นกรณีที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในด้านนโยบายเสมอมา เมื่อพิจารณาจากกรอบในการศึกษาแล้ว ปัญหานี้เกิดจากการที่ระบอบการปกครองไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชนกลุ่มน้อยในเรื่อง การอนุรักษ์เอกลักษณ์ของสังคม และการได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมจากรัฐ และกลไกของรัฐในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง โดยได้รับแรงผลักดันจากความแตกต่างในเรื่องประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และภาษา ซึ่งผสมผสานกับนโยบายและมาตรการการแก้ไขปัญหาของรัฐโดยปราศจากความเข้าใจต่อปัญหาอย่างถูกต้อง ลักษณะที่กล่าวมาก่อให้เกิดความตึงเครียดขึ้นต่อระบบการเมืองการปกครอง

นโยบายของรัฐบาลที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบัน กล่าวได้ว่า มีความเหมาะสม แต่ปัญหามีความละเอียดอ่อน การดำเนินมาตรการต่าง ๆ คงควรเป็นไปด้วยความระมัดระวัง สำหรับปัญหาชนกลุ่มน้อยมาเลย์มุสลิม ควรที่จะได้รับการทบทวนหลักปรัชญาของศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการเพื่อความเป็นธรรมและสวัสดิการของสังคม การเคารพต่อการดำรงรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ด้านศาสนาและภาษา รวมทั้งการปรับปรุงระบบบริหารในพื้นที่ เพื่อให้การแก้ไขปัญหา สามารถบรรลุผลตามนโยบายที่วางไว้ ข้อสำคัญคือ จะต้องยอมรับข้อจำกัดที่แต่ละฝ่ายมีอยู่ในความสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่ง

คณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ วุฒิสภา (2542 : 5-2) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาความไม่สงบ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูล พบว่า ปัญหาซึ่งประกอบด้วย ปัญหาสังคมจิตวิทยา ปัญหาทางการศึกษา และปัญหาความยากจน ตลอดจนปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นตามมา ล้วนมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่เป็นเหตุเป็นผล หรือเป็นทั้งเหตุทั้งผลซึ่งกันและกัน ตลอดจนบางปัญหามีลักษณะเป็นตัวเร่งให้สถานการณ์ของปัญหามี ความรุนแรงขึ้นด้วย ดังนั้น การแก้ไขปัญหาในอนาคตจะต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กันทุกปัญหา และจะต้องแก้ไขในเชิงบูรณาการ ตั้งแต่ระดับนโยบายลงไปถึงระดับปฏิบัติ

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2531) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะทางสังคมของชาวไทยมุสลิมและการตอบสนองต่อรัฐบาล จากการศึกษาพบว่า รากฐานปัญหาที่สำคัญของชุมชนมุสลิมภาคใต้ ก็คือ ความหวาดหวั่นของชาวไทยชายแดนภาคใต้ ในการสูญเสียความบริสุทธิ์ของศาสนาอันเนื่องมาจากปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนมุสลิม โดยพบข้อสรุปว่า ธรรมชาติของชาวไทยชายแดนภาคใต้มีเอกลักษณ์ของความเป็นมุสลิมแบบไทย ๆ ที่มีความโน้มเอียงไปในทางอนุรักษนิยมและเคร่งครัดต่อศาสนา แต่ก็ยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ

ชุมภัยยะฮ์ สามะาะ (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัญหาความต้องการของประชาชนชาวไทยมุสลิมในเขตชุมชนกึ่งเมือง-กึ่งชนบท กับอำนาจการนำของผู้นำในท้องถิ่น ศึกษากรณีจังหวัดปัตตานี

เพื่อศึกษาว่า ประชาชนชาวไทย-มุสลิมในเขตชุมชนกึ่งเมือง-กึ่งชนบท ในเขตจังหวัดปัตตานีมีปัญหาความต้องการในด้านใด เรื่องใด และประเด็นใดบ้าง พบว่า ชาวบ้านมีปัญหาความเดือดร้อนในทุกด้าน ทุกเรื่อง และทุกประเด็น โดยมีปัญหาความเดือดร้อนมากที่สุดในด้านเศรษฐกิจ เรื่องรายได้จากอาชีพหลักในประเด็นการมีรายได้ไม่แน่นอน

สมรรถ วาหลง (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัญหาความต้องการของประชาชนชาวไทยมุสลิมในเขตชุมชนชนบทกับอำนาจการนำของผู้นำในท้องถิ่น ศึกษากรณีจังหวัดปัตตานี พบว่า ชาวบ้านมีปัญหาความเดือดร้อนมากที่สุดในด้านสังคม เรื่องยาเสพติด ในประเด็นกัญชา

สัมพันธ์ สะดง (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัญหาความต้องการของประชาชนชาวไทยมุสลิมในเขตชุมชนเมือง กับอำนาจการนำของผู้นำในท้องถิ่น ศึกษากรณีจังหวัดปัตตานี พบว่า ชาวบ้านมีปัญหาเดือดร้อนมากที่สุด ด้านเศรษฐกิจ เรื่องรายได้จากอาชีพหลัก ในประเด็นการมีรายได้น้อย รองลงมาด้านสังคม เรื่องยาเสพติดในประเด็นกัญชา ด้านสาธารณสุขโรค เรื่องไฟฟ้าในประเด็นไฟฟ้าราคาแพง ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องสิ่งแวดล้อมมลภาวะในประเด็นการกำจัดขยะและของเสีย ๑ ตามลำดับ ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ทำให้การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชาวบ้านไม่สามารถตอบสนองได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐต้องเร่งรัดดำเนินนโยบายกระจายอำนาจให้แก่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ให้มาก ให้เร็ว และลึกที่สุด โดยที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ควรใช้การสำรวจข้อมูลปัญหาความต้องการและใช้กระบวนการประชาสังคม เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดแผนงาน กิจกรรมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน

สันติ ลาตีฟี (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การพัฒนานโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ฉบับที่ 3 พ.ศ.2537-2541 มีลักษณะการกำหนดนโยบายที่มาจากส่วนกลาง ประชาชนในพื้นที่ไม่มีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย จึงส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติได้ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของความเป็นอยู่ ปากท้อง

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ และคณะ (2530) ศึกษาเรื่อง การปกครองท้องถิ่นที่ต่างวัฒนธรรม: สถานการณ์ในบริเวณ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวทางแก้ไข ผลการศึกษา พบว่า การที่สถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในอดีตคลี่คลายลงไปมากนั้น เพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและสอดคล้องและพัฒนาการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องกับต่างประเทศโดยเฉพาะกลุ่มประเทศมุสลิม การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการประชาสัมพันธ์ การจัดการโครงการพัฒนาและเข้าถึงประชาชน การสร้างความเข้าใจอันดีกับผู้นำศาสนา การปราบปรามกลุ่มโจรหลัก คือ ขจก. จคม.และผกค. อย่างจริงจังและต่อเนื่อง และที่สำคัญคือข้าราชการได้เปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมหันมาทำงานร่วมกับประชาชนและเสียสละมากขึ้น ปัญหาที่สำคัญ คือความไม่แน่นอนในนโยบายหรือความขัดแย้งกับผู้นำทางราชการ โดยเหตุผลทางการเมือง

คณิตา นิจจรัสกุล (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการใช้สื่อการสอน วิชาศาสนาของครูสอนศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าด้าน สภาพของสื่อการสอน และสภาพการใช้สื่อการสอนวิชาศาสนาของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลาม พบว่า สภาพการของสื่อการสอนและสภาพการเลือกการผลิต และ การใช้สื่อการสอนของครูสอน ศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

สุเทพ สันติวรานนท์ (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนและข้าราชการ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีต่อข้อปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักศาสนาอิสลามตามคำวินิจฉัยของ จุฬาราชมนตรี กรณีศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เพื่อศึกษาร้อยละและระดับความคิดเห็นของ ประชาชนและข้าราชการไทยมุสลิมและไทยพุทธที่มีต่อข้อปฏิบัติที่สอดคล้องตามหลักศาสนาอิสลาม ตามคำวินิจฉัยของจุฬาราชมนตรี เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อข้อปฏิบัติดังกล่าว ศึกษาความคิดเห็น ของผู้นำอิสลาม ผู้นำท้องถิ่นมุสลิมและนักวิชาการไทยมุสลิมและไทยพุทธ พบว่า โดยภาพรวม ประชาชนไทยมุสลิมและข้าราชการไทยมุสลิมเห็นด้วยกับข้อปฏิบัติ

จรุณี ขวัญแก้ว (2540 : 331) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการรักษาพยาบาลเด็ก : ศึกษาเฉพาะกรณี ครอบครัวไทยพุทธและมุสลิมในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี พบว่า ทั้งครอบครัวชาวไทยพุทธและมุสลิม ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการรักษาพยาบาลที่เป็นแบบแผนปัจจุบัน แต่เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ส่วน ใหญ่ชาวไทยมุสลิมจะมีพฤติกรรมการรักษาพยาบาลทั้งแผนปัจจุบันและแผนโบราณมากกว่าชาวไทย พุทธ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ชาวไทยมุสลิมถึงแม้ว่าจะเชื่อว่าการรักษาแบบแผนปัจจุบันเป็นวิธีการที่ ดี แต่เนื่องจากอาการของเด็กที่ป่วยยังไม่รุนแรงและเริ่มมีอาการ จึงใช้วิธีการรักษาแบบแผนโบราณ เมื่อ ไม่หายจะนำมารักษาที่โรงพยาบาลหรือคลินิกเอกชน นอกจากนี้พบว่า ภาษาที่ใช้พูดคุยระหว่างการรักษา และศาสนาของผู้ทำการรักษาก็มีส่วนในการตัดสินใจเลือกสถานรักษาพยาบาลของชาวไทยมุสลิม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวิธีการดำเนินชีวิตโดยใช้ภาษามลายู ในการติดต่อสื่อสาร รัฐบาลควรให้ความสำคัญและพยายามปรับปรุงคุณภาพ และประสิทธิภาพทางการ ศึกษา ควรจัดให้แพทย์ หรือพยาบาลที่เป็นชาวไทยมุสลิม และสามารถพูดภาษามลายูท้องถิ่นได้ประจำอยู่ ในโรงพยาบาลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งเสริมให้มีการอบรมความรู้ด้านสุขภาพ จัดสรรงบประมาณ ให้เพียงพอแก่ความต้องการด้านสาธารณสุขของประชาชน

สมเกียรติ สุขนันทพงศ์ และคณะ (2535 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ศึกษาความต้องการและความ สนใจด้านนันทนาการของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อศึกษาความต้องการและความสนใจด้าน นันทนาการของศูนย์เยาวชนและหน่วยงานพัฒนาเยาวชน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อใช้เป็นข้อมูล พื้นฐานในการจัดและดำเนินการกิจกรรมนันทนาการให้ตรงกับความต้องการของเยาวชนและวางแผน พัฒนาบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ถูกต้องและเหมาะสม ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมนันทนาการ

ที่เยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้สนใจและต้องการให้ศูนย์เยาวชนและหน่วยงานพัฒนาเยาวชนจัดให้ในระดับมากคือ กิจกรรมด้านกีฬา เกม การออกกำลังกายและกิจกรรมแข่งขัน

ฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ (2524 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ประเพณีที่ช่วยส่งเสริมการผสมผสานทางสังคมระหว่างชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิม พบว่า ประเพณีที่ช่วยส่งเสริมการผสมผสานทางสังคมในระดับสูงระหว่างชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ประเพณีการสมรส ประเพณีการเข้าสู่นัด ประเพณีวันเมาลิด และประเพณีการบวชของชาวไทยพุทธ ซึ่งสามารถสรุปเป็นสมมติฐานของแนวความคิดได้ว่า ประเพณีที่มีพิธีกรรมทางสังคมมากจะเป็นปัจจัยที่ช่วยให้มีการผสมผสานทางสังคมมาก ผู้วิจัยได้ข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดประเพณีการส่งเสริม การพัฒนาสาธารณประโยชน์ร่วมกัน ทางด้านการศึกษา สภาพหมู่บ้านและสภาพการปกครอง ซึ่งจะเป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญ ซึ่งจะก่อให้เกิดการผสมผสานทางสังคมระหว่างชาวไทยทั้งสองกลุ่มขึ้นมา

วิชาญ สุขสง (2539 : 77) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ รัฐบาลและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรจะให้ความสำคัญในประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยกำหนดนโยบาย แนวทางและมาตรการเพื่อหาแนวทางเสริมสร้างและดึงประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมกับข้าราชการในการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายให้มากกว่าที่เป็นอยู่

วิวัฒน์ ภู่นองศรี (2537 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในจังหวัดปัตตานี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมคิด ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนเพศชายมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง การมีส่วนร่วมมีปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ คือ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนต่อเนื่อง การไม่รู้และไม่เข้าใจภาษาไทยของประชาชน ขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีความหวาดระแวงต่อเจ้าหน้าที่ ขาดเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านนี้โดยตรง ส่วนการเสนอแนะคือ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติต้องร่วมมือแก้ไข ปัญหาและกำหนดแผนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องชัดเจน ใช้การประชาสัมพันธ์ชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารข้อมูล ประสานการสนับสนุนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน ประชาชนทุกคนต้องร่วมมือป้องกันแก้ไขปัญหายาอาชญากรรม สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชน เพื่อลดความหวาดระแวง เพิ่มกำลังพลที่รับผิดชอบอย่างเหมาะสม

คิด คิวซิก (2545 : 187) ศึกษาเรื่อง ทศนะต่อข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า การเปิดข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ของประชาชนและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

มีอัตราสัดส่วนอยู่ในระดับ 48.5 และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าประชาชนทั่วไป คือ นอกจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะทำหน้าที่ทำงานเพื่อชุมชนแล้วยังมีบทบาทที่สำคัญทางการเมืองด้วย ผู้ศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจะส่งเสริมและสนับสนุนการอ่านหนังสือพิมพ์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้รับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์มากขึ้น เพื่อที่จะเพิ่มความรู้ ความคิด รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการตัดสินใจทางการเมืองอย่างถูกต้องและเพิ่มประสิทธิภาพของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะหันมาสนใจให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าถึงข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ โดยสนับสนุนและรณรงค์ให้ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อ่านหนังสือพิมพ์มากขึ้น รวมทั้งปลูกฝังจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

มานพ จิตต์ภูษาและคณะ (2532 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการพัฒนาของชุมชนกับลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะประชาชนและชุมชนในเขตชนบทของ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่าจากการพบความสัมพันธ์ในเชิงบวกว่าผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนสูงจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรด้วยความสมัครใจสูงด้วย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนจึงควรให้มีการสนับสนุนกิจกรรมที่มีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนในพื้นที่ต่อไปให้มากขึ้น เพราะกิจกรรมทั้งสองด้านจะส่งผลในทางบวกซึ่งกันและกัน

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง(2547) งานวิจัยของ ศิริรัตน์ ธาณิรนานนท์ “ชาวไทยมุสลิมและการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม : การศึกษาภาคใต้ตอนล่าง” สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศบ่งชี้ชัดเจนว่า หากภาครัฐคำนึงถึง “ทุนทางสังคมของทักษิณ” ที่มีอยู่ในสังคมของชาวไทยมุสลิมภาคใต้ นำมาใช้เป็นประโยชน์ในกระบวนการพัฒนา เอกลักษณ์สังคมที่เห็นเด่นชัดคือความใกล้ชิดของสังคมมุสลิมผ่านเครือข่ายทางศาสนา โดยโยงใยจากระดับหมู่บ้านถึงระดับนานาชาติ ความเคร่งศาสนา ความมีคุณธรรม จริยธรรมของชาวมุสลิม ตลอดจนโครงสร้างสังคมที่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และระดับต่าง ๆ ในสังคมอย่างชัดเจน เป็นสิ่งนำมาซึ่งโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมในการพัฒนาเครือข่ายทางสังคมไทยมุสลิมสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาร่วมกันระหว่างภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ได้ และเนื่องจากศาสนาอิสลามมีข้อห้ามถือปฏิบัติอยู่หลายด้าน กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของศาสนาอิสลามก็สามารถหาตลาดได้ ไม่ว่าจะเป็นในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างหรือในต่างประเทศ และสิ่งนี้ก็เป็นโอกาสอีกด้านหนึ่งที่เกิดมาจากเอกลักษณ์พิเศษของสังคมมุสลิมโดยแท้ อาทิ อาหารทะเล เป็นต้น

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในสถานการณ์ความไม่สงบ มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้าราชการ นักวิชาการ นักปกครอง และกลุ่มผู้นำทางสังคม

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้าราชการ นักวิชาการ นักปกครอง และผู้นำทางสังคม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 24 คน ซึ่งเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสนทนากลุ่ม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งขณะนักวิจัยได้มีการนัดหมายล่วงหน้าในการเก็บข้อมูล เมื่อตกลงวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว ขณะนักวิจัยจึงได้ไปหาผู้ให้ข้อมูล

สำหรับการสนทนาเวทีย่อย นั้น ขณะนักวิจัยได้ติดต่อผู้ให้ข้อมูล พร้อมนัดวันเวลา และสถานที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยจัด 3 ครั้ง คือ ที่จังหวัดนราธิวาส ยะลา และปัตตานี

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

คณะนักวิจัยได้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยสัมภาษณ์ข้าราชการ นักวิชาการ นักปกครอง และกลุ่มผู้นำทางสังคม ผลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ปรากฏผลดังนี้

1. สัมภาษณ์นายมันโฆร์ สาและ ที่ปรึกษาสมาคมยุวมุสลิมแห่งประเทศไทย รองประธานมูลนิธิวัฒนธรรมอิสลามภาคใต้ และประธานเครือข่ายวิทยุชุมชนมุสลิมจังหวัดยะลา ณ บ้านเลขที่ 5 ซอยวิสุทธิพิศ 1 ถ.สิโรตย์ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2553

คำถามข้อที่ 1 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

ในมุมมองของผมนั้น ผมคิดว่าเหตุการณ์ความไม่สงบในบ้านเราหรือในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จะกลายเป็นทางบวก ในขณะที่หลายๆท่านจะมองในทางลบ สาเหตุหรือเหตุผลที่ผมมองว่าเป็นทางบวกนั้นก็เพราะว่า เมื่อเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบแล้ว การศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการพัฒนาหลายอย่าง ซึ่งการพัฒนาการศึกษาหรือยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษานั้นรัฐจะต้องกระตุ้นสิทธิหรือสนองความต้องการของประชาชนในสามจังหวัดเพราะประชาชนในสามจังหวัดที่เป็นชาวมุสลิม ดังนั้น ในการศึกษาของลูกหลานก็ต้องเน้นศาสนาด้วย เพราะฉะนั้นรัฐต้องสนับสนุนการศึกษาที่มีการศึกษาสองระบบ คือมีทั้งการศึกษาวิชาสามัญและวิชาศาสนาควบคู่กันไป และอีกอย่างหนึ่งที่ผมขอเสนอคือ การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผ่านมาปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดำเนินมาอยู่แล้ว เพราะทางรัฐหรือกระทรวงศึกษาธิการใช้เครื่องมือวัดที่เป็นเครื่องมือชนิดเดียวกันที่ใช้กับทั่วประเทศ ซึ่งผมคิดว่าเราควรใช้เครื่องมือชนิดเดียวกันมาประเมินผลไม่ได้ เพราะเด็กในสามจังหวัดเรียนมากและเรียนไม่เหมือนกับเด็กภาคอื่นๆ

ปัจจุบันนี้พ่อแม่บางคนขาดความรู้สึที่จะส่งลูกไปเรียนในโรงเรียนของรัฐ เพราะไม่มั่นใจในหลักสูตร ดังนั้นรัฐต้องมีการปรับปรุงหลักสูตร มีการบูรณาการระหว่างสามัญและอิสลามศึกษาให้เป็นเรื่องเดียวกัน อีกประการหนึ่งคือการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ปัจจุบันนี้บางโรงเรียนขาดความสัมพันธ์กับชุมชน รัฐต้องเปลี่ยนความคิดหรือทัศนคติของประชาชนที่มองว่าโรงเรียนของรัฐมาทำลายวัฒนธรรมของเขา ซึ่งเป็นหน้าที่ของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ที่จะต้องทำงานร่วมกัน

กับรัฐบาลเพื่อให้คนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดความสบายใจ อบอุ่นใจ ไม่เป็นห่วงหรือไม่กังวลกับการกำหนดหลักสูตรจากส่วนกลาง โดยที่รัฐต้องให้ความสำคัญกับหลักสูตรท้องถิ่นและปราชญ์ท้องถิ่น

การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษามีความสำคัญมาก โรงเรียนต้องพัฒนาบุคลากร ให้บุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี ผมว่าโรงเรียนควรให้มีการใช้ภาษามลายูในการสอนบ้างเพื่อเป็นแรงจูงใจหรือให้เด็กเข้าใจในเนื้อหาได้ดีขึ้น โดยใช้ภาษามลายูกลาง การใช้ภาษามลายูทำให้ประชาชนเกิดความภาคภูมิใจ และมีความยินดีอยากทำงานร่วมกันกับรัฐ ดังนั้นรัฐต้องมองต่างจากรัฐในอดีต การเปิดสอนอิสลามศึกษาแบบเข้มข้นในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นสิ่งที่รัฐต้องรีบทำ เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนวิชาศาสนาตั้งแต่วัยเด็กและเป็นการตอบสนองความต้องการของชุมชนด้วย อีกเรื่องหนึ่งของคือประวัติศาสตร์ของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รัฐต้องยอมรับประวัติศาสตร์และให้ประชาชนได้รับรู้ประวัติศาสตร์ที่ถูกต้องจริงๆ

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความแตกต่างกับจังหวัดชายแดนภาคอื่นๆ เรามีพรมแดนติดกับประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นประเทศที่มีความเจริญ เมื่อเปรียบเทียบกับชายแดนภาคอื่นๆ ดังนั้น รัฐต้องสร้างความร่วมมือหรือพัฒนาความร่วมมือให้แน่นมากยิ่งขึ้น เช่น เรามีความร่วมมือ IMT-GT มาหลายปีแล้ว ความร่วมมือระหว่างไทยกับมาเลเซีย ทำให้มีการพัฒนาได้หลายอย่าง โดยเฉพาะเรื่องการศึกษา โดยสร้างความร่วมมือในการให้ทุนการศึกษา การแลกเปลี่ยนบุคลากรหรือนักศึกษาอีกอย่างหนึ่งคือ เราอยู่ในกลุ่มประเทศอาเซียนในระยะเวลาอีกไม่กี่ปีอาเซียนก็จะกลายเป็นประชาคมอาเซียน (Asian Community) ซึ่งแน่นอนประเทศในภูมิภาคนี้ต้องมีการปรับตัวหรือมีการขยับตัว มาเลเซีย สิงคโปร์ มีการขยับตัวแล้ว

การพัฒนาบุคลากร ครูต้องมีวิสัยทัศน์ไม่ติดอยู่กับกรอบเก่า หรือรับอิทธิพลแบบเก่าๆ ซึ่งครูคิดเองไม่ได้ ทุกอย่างต้องรอจากส่วนกลางก่อน ความสามารถเชิงภาษา ต้องพัฒนาภาษาอังกฤษของครู เพราะภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อกับต่างประเทศ

รัฐต้องกระตุ้น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้มากกว่านี้ เพราะโรงเรียนเอกชนเป็นโรงเรียนที่ประชาชนฝากความหวังที่จะให้ลูกหลานได้เรียน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนเอกชนต้องพัฒนาให้ได้มาตรฐานมากกว่าในปัจจุบัน

พูดถึงเรื่องการศึกษา ต้องพูดถึงเรื่องโรงเรียนตาดีกาคด้วย รัฐต้องไม่แทรกแซงโรงเรียนตาดีกา ถ้าแทรกแซงมากชาวบ้านจะมองว่ารัฐจะทำลายโรงเรียนตาดีกา การทำลายตาดีกาเป็นการทำลายชุมชนด้วย โรงเรียนตาดีกาอยู่ในชุมชน โรงเรียนประถมก็อยู่ในชุมชน ยุทธศาสตร์ที่ดีคือต้องสร้างความเป็นพันธมิตรระหว่างโรงเรียนตาดีกากับโรงเรียนประถมศึกษา

การศึกษาระดับอุดมศึกษา รัฐต้องปรับหลักสูตร โดยทำให้สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็น hap ทางการศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีมหาวิทยาลัยหลายแห่งแต่ยังไม่มีมหาวิทยาลัยที่ติดลำดับ Top ten รัฐต้องยกระดับในการศึกษาให้ทัดเทียมกับการศึกษาในประเทศมาเลเซีย รัฐต้องอัดฉีดเรื่องการศึกษา

คำถามข้อที่ 2 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

การพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องเป็นเศรษฐกิจที่รักษาพื้นที่สีเขียวและพัฒนาเศรษฐกิจให้พัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ผูกพันกับเกษตรกรรม เพราะบ้านเราหรือสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่เกษตรกรรม

เศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องเป็นเศรษฐกิจที่ไม่มีดอกเบี้ย ซึ่งธนาคารอิสลาม (I Bank) สามารถช่วยได้ ณ ปัจจุบันธนาคารอิสลามช่วยได้แต่ช่วยได้อย่างไม่เต็มที่ รัฐต้องเปิดโอกาสให้ธนาคารอิสลามสามารถบริการประชาชนได้เป็นอย่างดีและมีความยอมรับ

รัฐต้องสนับสนุนผู้ประกอบการ โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายเล็กๆ ในรูปแบบของการอบรม Training ซึ่งการอบรมนั้นจะช่วยได้มาก โดยอบรมในประเด็นของวิสัยทัศน์ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ถึงแม้ว่าเราไม่สามารถสู้กับประเทศจีนเกี่ยวกับสิ่งของ ของเล่น รัฐบาลต้องคิดสำหรับบางคนที่ต้องก้าวไปถึงจุดนั้น แต่เราสามารถทำได้ รัฐต้องส่งแรงงานไปทำงานในต่างประเทศให้มากเพราะแรงงานของเรามีทักษะสูง มีความอดทน เมื่อมีคนไปทำงานในต่างประเทศมากๆ ทำให้มีรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมากตามไปด้วย

ผมว่ารัฐต้องมียุทธศาสตร์ที่จะช่วยเหลือผู้ประกอบการในเรื่องของการตัดเย็บเสื้อผ้า จะเห็นได้ว่าในช่วงก่อนวันฮารีรายอนั้นประชาชนจะออกมาซื้อเสื้อผ้าใหม่ๆ ให้ลูก ในช่วงนี้เงินสะพัดเป็นจำนวนมาก ประชาชนต้องออกมาซื้อเสื้อผ้าในตัวเมือง เงินจะมากจะจุกับพ่อค้าในตัวเมืองเท่านั้น รัฐต้องสนับสนุนให้คนในท้องถิ่นผลิตของใช้เอง และขายเองจะดีกว่า

คำถามข้อที่ 3 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

ผมอยากให้รัฐดำเนินการดังนี้

- (1) ให้การสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มกิจกรรมเชิงสังคม โดยเป็นกิจกรรมที่เน้นการเสียสละมีศีลธรรม ฝึกฝนให้คนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- (2) รณรงค์ในลักษณะหรือรูปแบบที่มี media ร่วมกัน รณรงค์การทำงานเพื่อส่วนร่วมหรือเพื่อสังคม
- (3) รัฐห้ามกระทำในสิ่งที่ไม่ดี หมายความว่า ต้องปราบหรือลดสิ่งที่มีผลลบต่อสังคม โดยใช้มาตรการทางกฎหมาย มีการออกกฎหมาย มีการออกกฎบัญญัติและรัฐต้องสนับสนุนงบประมาณให้กับ

องค์กรภาคประชาชนที่ต้องการอาสาเข้ามาร่วมกันแก้ไขปัญหาสังคมที่กำลังเกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปราบหรือดำเนินการตามกฎหมายกับคนหรือบุคคลที่ใช้อำนาจที่ไม่ยุติธรรม เช่นเจ้าหน้าที่บางคนมาเบ่ง มาข่มเหงประชาชน มีการจับตาหรือเฝ้าระวังบุคคลที่มีความสัมพันธ์ในรูปแบบของการดำเนินการใต้ดิน

ปัญหาหาเสพติดเป็นปัญหาสังคมประการหนึ่งในบ้านเรา ซึ่งจากข้อมูล ปรากฏว่า ผู้ที่ดำเนินการเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นมีทั้ง 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายเจ้าหน้าที่ และฝ่ายประชาชน รัฐต้องดำเนินการให้หมดไป

มีอีกสิ่งหนึ่งนั่นก็คือ ผู้นำหรือภาวะผู้นำของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้นำมีความสำคัญมาก รัฐต้องมีการสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้นำ รัฐต้องทุ่มเทงบประมาณเพื่อสร้างผู้นำรุ่นใหม่ ๆ โดยพัฒนาในรูปแบบของการฝึกอบรมเพื่อเป็นภาวะผู้นำในสังคม โดยประชาชนเป็นผู้ดำเนินการ เพราะที่ผ่านมานั้น โครงการใดที่ดำเนินโดยรัฐแล้วประชาชนจะไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ไว้วางใจจากรัฐให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วยตัวเอง

คำถามที่ 4 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

ผมว่าเราต้องมีนโยบายที่จะสร้างเด็กหรือนักเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถพูดได้ 3 ภาษาน้อยๆ คือภาษาไทย ภาษามลายู และภาษาอังกฤษ สำหรับเด็กบางคนที่มีโอกาสก็สนับสนุนให้พูดภาษาจีนและภาษาอาหรับด้วย พัฒนาหรือยกระดับการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ในบ้านเรามีมหาวิทยาลัย 3 แห่ง รัฐต้องมีนโยบายที่จะพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีความเป็นเลิศเป็นที่ยอมรับของสังคม และจะอย่างไรให้เด็กจากภูมิภาคอื่นมาเรียนในระดับอุดมศึกษาในสามจังหวัด เพื่อให้นักศึกษาเหล่านั้นได้รู้จักขนบธรรมเนียม ประเพณีของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถกลับไปถ่ายทอดให้กับบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ได้มาภาคใต้ สนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักเรียนและนักศึกษาให้มากๆ ในขณะที่เดียวกันผู้ให้ทุนได้แก่โรงเรียน มหาวิทยาลัย ต้องติดตามเด็กและนักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษาด้วย กลัวว่าเด็กจะเสียคนเพราะมีเงินอยู่ในมือ ควรมีเงื่อนไขในการติดตามผลด้วย

คำถามข้อที่ 5 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

รัฐบาลต้องสนับสนุนคนรุ่นใหม่ให้มีความคิดที่จะเป็นนักธุรกิจ หรือมีธุรกิจเป็นของตัวเอง ควรมีหรือบรรจุในแผนการศึกษาเพื่อสอนหรือฝึกเด็กนักเรียนให้เป็นเจ้าแก่

คำถามข้อที่ 6 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

ลำดับแรกเลยคือรัฐต้องมีนโยบายลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ความเหลื่อมล้ำนั้นมีมานานแล้ว โดยเฉพาะการใช้อำนาจของผู้ปกครองบ้านเมือง ปัจจุบันยังมีเจ้าหน้าที่ที่มาข่มเหงประชาชน การข่มเหงทำให้ประชาชนลุกขึ้นมาต่อสู้ ทำให้กลายเป็นปัญหาใหญ่ขึ้นมาอีก

คำถามข้อที่ 7 : แนวทางการแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

รัฐต้องยึดหลักการกำหนดชะตากรรม ซึ่งหมายถึงการให้สิทธิ์กับประชาชนในการกำหนดชะตากรรมของตัวเอง รัฐต้องกระตุ้นให้กับประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กำหนดทิศทางของตัวเอง ซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมายของประเทศไทย ถึงแม้ว่าจะขัดกับความรู้สึกของตัวเอง และรัฐต้องเน้นสิทธิ์ของประชาชนในการกำหนดกระบวนการแก้ไขปัญหาของตัวเอง นอกจากนี้รัฐบาลต้องมีความจริงจังในการใช้หลักประชาธิปไตย รัฐต้องให้อำนาจหรือเพิ่มอำนาจให้กับประชาชน ในทางกลับกันรัฐต้องให้สิทธิ์กับประชาชนที่จะเข้ามาตรวจสอบกลไกหรือการทำงานของรัฐบาล ข้อสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผมคิดว่าสามารถแก้ไขปัญหาได้นั้นก็คือรัฐต้องไม่ใช่ความรุนแรงกับคนที่เห็นไม่ตรงกันกับนโยบายของรัฐบาล

2. สัมภาษณ์ อาจารย์มะเสาวดี ไสสาภา อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา ณ. มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2553

คำถามข้อที่ 1 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในสถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

อย่างนี้ครับ แนวทางและยุทธศาสตร์ทางการศึกษานั้นต้องดูที่ผลสัมฤทธิ์เป็นตัวตั้ง ปัจจุบันนี้ต้องดูผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ในระดับที่ต่ำ ซึ่งปรากฏการณ์นี้สะท้อนกลับมาให้เห็นว่าเกิดความล้มเหลวทางการศึกษา นักเรียนออกกลางคันเป็นจำนวนมาก การศึกษาฟรี 12 ปี ต้องประทับประคองให้นักเรียนเรียนครบ 100 เปอร์เซ็นต์ ปรากฏว่า มีนักเรียนจำนวน 20 เปอร์เซ็นต์ ออกกลางคัน ในขณะที่ 80 เปอร์เซ็นต์ เรียนจนจบนั้น มีอีก 30 เปอร์เซ็นต์ ไม่เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น ปัจจุบันนี้รัฐทุ่มเทให้กับการศึกษาในระบบมากเกินไป โรงเรียนปอเนาะเป็นโรงเรียนนอกระบบแต่ไม่ค่อยได้รับการสนับสนุน รัฐยังมีมุมมองหรือความเชื่อว่ายเรียนปอเนาะไม่มีงานทำ ไม่มีทักษะในการทำงาน ส่วนผู้ที่เรียนระบบปอเนาะมองว่ายเรียนปอเนาะก็มีงานทำให้ ซึ่งเป็นมองต่างมุมกัน ดังนั้นรัฐต้องเปลี่ยนความคิดใหม่ว่าเรียนปอเนาะก็มีงานทำไม่ใช่ปัญหา

รัฐต้องพยายามเปลี่ยนความคิดชุมชนของนักศึกษาในยุคปัจจุบัน นักศึกษาเข้าไปเรียนในตัวเมืองหรือเมืองใหญ่ๆ เมื่อเรียนจบแล้วไม่กลับมาทำงานในชุมชน รัฐต้องมียุทธศาสตร์หรือสนับสนุนให้นักศึกษาที่เรียนจบแล้วให้กลับมาพัฒนาบ้านเกิดของเรา เพราะศักยภาพของนักศึกษาสามารถสร้างชุมชนที่มีความเข้มแข็งได้ หลายๆ ประเทศให้ความสำคัญกับการศึกษานอกระบบ เช่นประเทศเยอรมันให้ความสำคัญกับการศึกษานอกระบบเท่าๆ กับการศึกษาในระบบ เด็กๆ ที่ทำงานในร้านซ่อมรถสามารถเทียบเท่ากับผู้ที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิศวกรรมศาสตร์ได้ ถึงแม้ไม่ได้เรียนแต่ประสบการณ์ของเขาเหมือนกันกับเด็กที่จบวิศวกรรมศาสตร์ อีกประการหนึ่งที่ผมอยากจะนำเสนออีกคือไม่แยกชุมชนออกจากกัน

คำถามข้อที่ 2 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

ในประเด็นด้านเศรษฐกิจนั้นมีความสำคัญเช่นเดียวกันในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นหลายๆ ชุมชนมีอาชีพหลักคือทำสวนยาง หากมาดูในปัจจุบันปรากฏว่าชาวสวนหรือกรีดยางเร็วมากหรือทำเสร็จเร็วมากเมื่อเปรียบเทียบกับในอดีตหรือสมัยก่อน ซึ่งจะพูดในมิติของเวลา วัฒนธรรมการทำงานของชาวสวนยางพาราจะเปลี่ยนไป จากครอบครัวหนึ่งออกกรีดยางตั้งแต่เช้าตรู่แต่กลับเร็ว ลูกหลานไม่ต้องช่วยในการเก็บยาง ทำให้เกิดภาวะว่างงานซ่อนเร้น ทำให้เกิดจุดเสี่ยง คือประชาชนมีทักษะในการจัดการเวลา ต้องสอนประชาชนให้มีภูมิคุ้มกันในตัวเองเพราะประชาชนคุ้นเคยกับการรับมากกว่าการให้ ทำให้ประชาชนไม่ได้คิดเอง วัฒนธรรมอย่างหนึ่งของคนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้คือวัฒนธรรมการกินแตรอ สกาาแฟ ประชาชนชอบนั่งที่ร้านกาแฟนานๆ ทำให้เสียเวลาแทนที่จะเอาเวลาไปทำงาน ดังนั้นรัฐต้องสร้างงานหรือธรรมาภิบาลให้ประชาชนนั่งในร้านกาแฟในระยะเวลาที่สั้นๆ ก็พอ

หลายๆ ท่านยังยึดความคิดเดิมๆ อยู่คือ มีการมองว่าชุมชนคือความว่างเปล่า เราต้องมองว่าสังคมมีคุณค่า มีคนเก่ง มีคนที่มีความสามารถ มีทรัพยากร จึงต้องมองการพัฒนาจากล่างขึ้นมาข้างบน โดยให้ประชาชนคิดเองตามความต้องการของเขา สามารถทำได้อย่างดี ส่งผลให้เศรษฐกิจในชุมชนดีไปด้วย

คำถามข้อที่ 3 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

ในความคิดของผมนะครับ เราจะเห็นได้ว่านักพัฒนามองการพัฒนาแยกส่วนไม่เป็นในทิศทางเดียวกัน และเป็นที่เห็นๆ กันอยู่ว่าในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตอนนั้นนโยบายการพัฒนาแยกส่วนอยู่ต่างคนต่างทำไม่ได้เป็นเอกภาพหรือบางครั้งเราเห็นว่ายุทธศาสตร์การพัฒนานั้นดูหยาบแต่เป็นคอร์ปชั่นเชิงนโยบายมากกว่า ผมขอเสนอว่าการวางพัฒนาสังคมนั้นควรมีการแก้โดยการกลับไปสู่วิถีเดิมไม่ใช่วิธีการครอบงำ ทุกอย่างอยู่ที่หน่วยราชการหมด ให้เป็นไปตามระบบดั้งเดิมไม่สามารถแยกแยะการพัฒนาจาก

ท้องถิ่น อีกประเด็นที่เห็นกันอยู่คือชาวบ้านยังไม่เข้าใจถึงยุคที่ว่าใครมีกำลังจะเป็นอำนาจ ผู้มีอำนาจเป็นผู้บริหาร ใครมีอำนาจมีอิทธิพลก็จะเข้ามาสู่การเป็นผู้บริหาร

คำถามข้อที่ 4: นโยบายการวางแผนการพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

ในมุมมองของผม นโยบายการศึกษาที่ควรนำมาใช้ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้คือการสนับสนุนการศึกษาของชุมชน โดยเฉพาะชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นชุมชนมุสลิม รัฐต้องมีนโยบายการพัฒนาโรงเรียนตาดีกา โรงเรียนปอเนาะ และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อีกเรื่องหนึ่งที่ผมมองก็คือ การยกระดับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพให้มากกว่าปัจจุบัน

คำถามข้อที่ 5: นโยบายการวางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

เศรษฐกิจเป็นเรื่องปากท้องมีความสำคัญเช่นเดียวกัน นโยบายเศรษฐกิจ ผมมองว่ารัฐควรกำหนดนโยบายที่เป็นการสร้างอาชีพหรือพัฒนาอาชีพที่สามารถทำรายได้ให้มากขึ้น ติดต่อกับต่างประเทศในเชิงพาณิชย์ โดยเฉพาะประเทศมุสลิมในภูมิภาคต่างๆ เราควรใช้จุดเด่นของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่คนมุสลิมทั่วโลกรู้จักกันในนาม ปาตอนี

คำถามข้อที่ 6: นโยบายการวางแผน การพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

รัฐต้องมีนโยบายส่งเสริม อนุรักษ์ พื้นฟูวัฒนธรรมของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะผมมองว่าการสนับสนุนส่งเสริมวัฒนธรรมนั้นเป็นการให้ความรักความเข้าใจต่อประชาชน โดยเฉพาะยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะใช้ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

คำถามข้อที่ 7: แนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

เอาอย่างนี้ครับ เริ่มคำว่า “รู้จัก” โดยการสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความไว้วางใจซึ่งนำไปสู่ความรู้สึกที่เป็นพี่น้องกัน เมื่อมีความรู้สึกเช่นนี้ การทำงานก็สามารถไปด้วยกันได้อย่างดี ความช่วยเหลือก็เข้ามาต่อ โดยการพัฒนาซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นเจ้าของ ทำอย่างไรให้ประชาชนมีความรู้สึกว่าการโครงการต่างๆหรือสิ่งที่จะเข้าไปพัฒนานั้นเข้าเป็นเจ้าของด้วยหรือเป็น partnership รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความรักและหวงแหนชุมชนของเขา ซึ่งนักพัฒนาจำเป็นต้องใช้อย่างยิ่ง

3. สัมภาษณ์นายอับดุลฮาฟิซ ฮิลี ผู้อำนวยการโรงเรียนและเลขานุการประธานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดยะลา สัมภาษณ์ ณ สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดยะลา เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2553

คำถามข้อที่ 1 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในสถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

ในมุมมองหรือในความคิดของผมนะครับ มีความคิดว่าการศึกษา การจัดการศึกษาในบ้านเรานั้น ผมมองว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องทำกันทั้งระบบ ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา และการจัดการศึกษาต้องต่อเนื่องไม่ใช่เป็นช่วงๆหรือเป็นบางครั้งบางคราว อาจารย์ครับเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสามจังหวัด คือครูที่สอนในโรงเรียนในชนบท บ้านก็อยู่ในชนบท ปรากฏว่าครูเหล่านั้นต้องมาอยู่ในตัวเมือง ซึ่งเป็นเพราะว่าบุคคลเหล่านั้นต้องมาอยู่ในตัวเมืองเพื่อให้ลูกของตัวเองได้เรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพ โรงเรียนที่มีชื่อเสียง ซึ่งเป็นที่ยอมรับนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนในชนบทก็เป็นลูกของชาวบ้าน และอีกเหตุผลหนึ่งที่ครูต้องย้ายเข้ามาอยู่ในเมืองก็เพราะเป็นห่วงถึงความปลอดภัยของตัวเอง ดังนั้นผมคิดว่ารัฐบาลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมียุทธศาสตร์ที่จะสร้างขวัญกำลังใจให้บุคลากรครูด้วย จึงทำให้การศึกษาหรือ การเรียนการสอนจึงมีคุณภาพมากขึ้น

ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาศึกษาอีกหลายๆประเด็นเช่นการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพโดยส่งครูเข้ามาอบรมตามโครงการต่างๆ เพราะการอบรม training นั้นเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาครู อีกอย่างหนึ่งคือการพัฒนาหลักสูตร เพราะว่าในบ้านเราเด็กๆต้องเรียน 2 ระบบคือทั้งวิชาศาสนาและวิชาสามัญ ซึ่งเด็กจะเรียนหนักมาก จนถึงขั้นที่โรงเรียนประถม เสาร์-อาทิตย์เรียนศาสนาที่โรงเรียนคาทอลิก เด็กไม่มีเวลาเล่นเลย เด็กต้องการเล่นนะ ผมว่าการเล่นเป็นการพัฒนาทางสมองด้วย คิดดูทำไมประเทศมาเลเซียอยู่ใกล้กับเรา เขาเรียนแค่ครึ่งวันซึ่งก็มีคุณภาพเหมือนกัน วิชาศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต้องสอดคล้องกัน ตั้งแต่ระดับ อิบตีดาอี่ มุตตาวัสซิด และชานาวีและหลักสูตรวิชาสามัญกับวิชาศาสนาต้องบูรณาการ ผมว่าเป็นการประหยัดเวลาด้วย อีกประเด็นหนึ่งก็คือความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนของผู้ปกครอง ผมคิดว่ามีผู้ปกครองประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ที่เข้าใจระบบการศึกษาและเห็นความสำคัญของการศึกษา ด้วยเหตุนี้รัฐต้องสร้างกระแสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย โดยเชิญผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น มาสนับสนุนในการจัดการศึกษา ภาครัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนการที่เป็นระบบ เอาจริงเอาจังไม่ซับซ้อน ต้องหาคนดี คนเก่ง มาสอนและเปิดโอกาสให้เด็กๆ เก่งๆ มาเรียนสายครู

การเปิดสาขาวิชาที่ขาดแคลนหรือเปิดรับจำนวนนักศึกษาให้มากขึ้น เพราะว่าในบ้านเราประสบปัญหาขาดแคลนครูวิชาเอกภาษาไทย คณิตศาสตร์ และอังกฤษ ผมว่ามหาวิทยาลัยต้องผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่นด้วย ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมองให้ไกล ยิ่งเรากำลังเข้าสู่ชุมชนอาเซียน

(Asian community) ภาษาจึงมีความสำคัญไม่ว่าจะเป็นภาษามลายู ภาษาอังกฤษและภาษาไทย เราต้องเปลี่ยนแนวคิดจะอย่างไร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาเป็นโรงเรียนที่สอนภาษาอาหรับ

คำถามข้อที่ 2 : แนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในสถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นเรื่องของปากท้อง หากเราดูตัวเองจะพบว่าบ้านเรามีวัตถุดิบ มีทรัพยากรมากมาย รัฐต้องมองที่ความถนัด และเอกลักษณ์ของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อรู้ว่าประชาชนถนัดอาชีพอะไรมีเอกลักษณ์อย่างไรก็ต้องพัฒนาด้านนั้น พวกเราเคยเดินทางไปประเทศมาเลเซียจะเห็นร้านอาหารหรือที่คนทั่วไปเรียกว่า ร้านต้มยำ มีคนไทยอยู่ในประเทศมาเลเซียนับล้านคน บุคคลเหล่านั้นต้องลงทะเบียน จากข้อมูลที่ผมทราบเรามีร้านต้มยำที่ลงทะเบียนในประเทศมาเลเซียมีด้วยกันกว่า 100,000 ร้าน ซึ่งผมมองว่าเป็นการขยายเอกลักษณ์ของไทย นับว่าประสบความสำเร็จ เราควรใช้ประสบการณ์เหล่านี้ไปขยายต่อโดยขยายร้านต้มยำในประเทศอินโดนีเซีย เพราะอินโดนีเซียเป็นประเทศใกล้บ้านเรา รสชาติของอาหารคล้ายๆ กัน ต้องสนับสนุนหรือส่งเสริมให้คนไทยเปิดตลาดในประเทศอินโดนีเซีย เพราะอินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีประชากรเป็นจำนวนมาก ลำดับที่หนึ่งของอาเซียน มีประชากรสองร้อยกว่าล้านคน

ภาครัฐต้องจัดกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่ให้มากๆ หรือบ่อยๆ เพราะการจัดกิจกรรมทำให้คนนอกพื้นที่เข้ามาในพื้นที่ ทำให้เกิดการหมุนเวียนเงินในรูปแบบต่างๆ รัฐต้องสนับสนุนธุรกิจอาหารฮาลาล เพราะธุรกิจอาหารฮาลาลทำให้เกิดประโยชน์มากมาย นอกจากจะทำให้ประชาชนในพื้นที่มีงานทำ ยังมีเงินเข้าประเทศปีละหลายหมื่นล้าน ประเทศเรามีศักยภาพในด้านนี้เพราะเรามีทรัพยากรที่สมบูรณ์ และคนไทยมีฝีมือ

นักการทูตที่อยู่ในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีคนมุสลิมเป็นส่วนใหญ่ ต้องเปิดตลาดอาหารฮาลาลให้มากๆ ให้ภาคเอกชนเป็นคนดำเนินการ เพราะภาคเอกชนสามารถทำงานได้ดีกว่าภาครัฐ ถ้ารัฐทำแล้วจะขาดทุนทุกครั้ง

คำถามข้อที่ 3 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใน สถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

รัฐต้องกำหนดยุทธศาสตร์ที่จะทำอะไรให้ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพทางการศึกษาต้องดี รายได้ต้องดี สุขภาพอนามัยก็ต้องดี รัฐต้องเห็นความสำคัญของอัตลักษณ์ในพื้นที่ การดำรงชีวิตของประชาชนเราต้องนำเสนอหรือสร้างวัฒนธรรมให้เป็นจุดขาย โดยจัดทำวัฒนธรรมในเชิงธุรกิจ

ต่อไปผมว่าเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ปัญหายาเสพติดและอบายมุขต่างๆ ต้องกำจัดให้หมดไป

อีกยุทธศาสตร์หนึ่งที่มองข้ามไม่ได้ ผมว่าการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายหรือเป็นภาคี เช่น สถานีตำรวจกับสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด

คำถามข้อที่ 4 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

รัฐต้องสนับสนุนการศึกษาที่จัดโดยเอกชน เช่น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพราะเป็นโรงเรียนที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนหรือผู้ปกครองเป็นอย่างมาก

การอบรมเป็นเรื่องสำคัญอีกอย่างหนึ่งต้องทำโครงการอบรมผู้นำ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ส่งเสริมให้คนในพื้นที่มีนิสัยรักการอ่าน เพราะการอ่านหนังสือทำให้ฉลาดขึ้น โดยมีนโยบายในรูปแบบของการจัดห้องสมุดในทุกหมู่บ้าน

ผมขอเพิ่มเติมอีกคือ นโยบายการจัดตั้งวิทยาลัยอีหม่ามหรือเรียกเป็นภาษาทางบ้านๆก็วิทยาลัยผู้นำนั่นเอง โดยจัดให้เป็นจังหวัดละ 1 แห่งคือ หนึ่งจังหวัดหนึ่งวิทยาลัยอีหม่าม แต่ผมมองว่าจะอย่างไรก็แล้วแต่ แต่ละหลักสูตรที่จะนำไปใช้ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นให้เป็นหลักสูตรเอาจริงไม่ใช่หลักสูตรที่เอาใจ

คำถามข้อที่ 5 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

นโยบายเศรษฐกิจที่ผมว่า ควรมีคือ การส่งเสริมอาชีพ โดยเฉพาะอาชีพใหม่ ๆ อาชีพที่ทันสมัย โดยเฉพาะกับคนรุ่นใหม่ เพราะคนรุ่นใหม่จะไปเร็วมาก เราต้องเตรียมพร้อม เชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิที่ประสบความสำเร็จมาให้ความรู้

คำถามข้อที่ 6 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

ผมว่าเราต้องสร้างสังคมสันติภาพให้เกิดขึ้นให้ได้ ซึ่งต้องเตรียมคนรุ่นใหม่ที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ได้เรียนรู้กระบวนการสร้างสันติสุข การอยู่ในสังคมต้องปฏิบัติอย่างไร ผมว่าเราต้องมีหลักสูตร หรือการปลูกฝังความคิดเกี่ยวกับสังคมสันติภาพ สังคมที่น่าอยู่ให้กับคนรุ่นใหม่ให้เยาวชนใส่ใจหรือสำนึกอยู่ตลอดให้หัวใจของเขาว่า ในอนาคตเขาต้องอยู่ ต้องสร้างสังคมให้มีความสันติภาพให้ได้

คำถามข้อที่ 7: แนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

แนวทางการแก้ไขผมมองว่าไม่ยากนะ แต่ทำไมแก้ไขไม่ได้สักที ผมมองว่าทุกฝ่ายต้องพูดความจริงไม่ใช่มาโกหกกันอยู่ หรือข้อมูลโกหก หากพูดจริงแล้วทุกคนยอมรับผมว่าสามารถแก้ไขได้ รัฐต้องพยายามมองให้เห็นว่าพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีประชากรการศึกษาดี มีเศรษฐกิจดี

รัฐต้องส่งคนเก่งมาปกครองในสามจังหวัด ไม่ใช่คนที่ถูกปกครองเก่งกว่าผู้ปกครอง ต้องให้คนเก่งคนดีมาแก้ มาทำความสะอาดใหม่อีกครั้ง รัฐต้องสร้างความเป็นธรรมในพื้นที่ให้ได้ สุดท้ายที่ผมขอเสนอแนะก็คือการนำนโยบายต่างๆ ไปสู่การปฏิบัติ

4. สัมภาษณ์นายอับดุลเราะมาน เจมะ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี สัมภาษณ์ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือ วันที่ 4 เดือนธันวาคม พ.ศ.2553

คำถามข้อที่ 1: แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

ถ้าดูแล้วใน ณ ตอนนีสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนมากและความปลอดภัยของชีวิตครู ด้วยหน้าที่ของครู ครูก็ต้องมาสอน ปัญหาที่พบคือครูมาโรงเรียนสาย และกลับบ้านก่อนเวลา โดยอ้างสถานการณ์ เพื่อการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ผมว่ารัฐต้องมียุทธศาสตร์ที่จะทำอย่างไรให้ครูเกิดความสบายใจ มั่นใจและสามารถไปสอนหนังสืออย่างสะดวกสบาย ไม่เป็นห่วง นั่นก็คือยุทธศาสตร์สร้างความมั่นใจให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา ครูก็เช่นเดียวกัน คือครูต้องปรับตัวให้รู้สึกว่าสภาพเหตุการณ์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ในสภาพปกติ ไม่เฉพาะครูเท่านั้น ผู้ปกครองก็เหมือนกันคือผู้ปกครองต้องตระหนักถึงความสำคัญทางการศึกษาคด้วย

จึงสรุปได้ว่าการพัฒนาการศึกษานั้นรัฐต้องมีมาตรการหรือยุทธศาสตร์ที่จะทำให้ครู ผู้ปกครอง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องทำงานร่วมกัน ประสานกัน

การประชุมระหว่างหัวหน้าหน่วยในระดับตำบลทุกตำบลจำเป็นต้องทำเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ว่าจะเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ต้องประชุมกันบ่อย ๆ

คำถามข้อที่ 2 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ในสถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

ในพื้นที่ของผมเป็นพื้นที่ ๆ ชาวบ้านประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร ได้แก่ ทำสวน ทำนา
ยุทธศาสตร์ที่ต้องทำเร่งด่วนคือ การอุดหนุนเครื่องจักรในการทำงาน รัฐต้องสนับสนุนอุปกรณ์ในการ
ทำงานของประชาชน เมื่อเศรษฐกิจระดับชุมชนดี ระดับภาคก็จะดีตามไปด้วยนะผมว่า

คำถามข้อที่ 3 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใน
สถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

ผมว่ายุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาสังคมในสถานการณ์ความไม่สงบนั้น ประการแรกหรือ
อย่างแรก ผมว่าต้องมามุ่งที่เยาวชนก่อน เพราะเยาวชนเป็นกำลังสำคัญในอนาคต แต่วันนี้เยาวชนเราต้อง
เจอกับปัญหาการว่างงานและปัญหายาเสพติด จึงต้องมีการสร้างอาชีพใหม่ๆ ให้เยาวชนเหล่านั้นและ
รณรงค์ให้เห็นโทษอันตรายของยาเสพติด พวกเราก็ทำมานานแล้ว แต่ยังไม่สำเร็จ

คำถามข้อที่ 4 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็น
อย่างไร

นโยบายด้านการศึกษา ผมว่าจุดแรกเลย คือ ผู้กำหนดนโยบายต้องมีนโยบายที่จะกระตุ้นครูให้
ตระหนักในเรื่องของการศึกษาและมีอุดมการณ์อย่างจริงจัง

คำถามข้อที่ 5 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็น
อย่างไร

ผมว่ารัฐต้องมีนโยบายในเรื่องของการจัดสรรและกระจายงบประมาณให้กับท้องถิ่น จัดทำ
โครงการต่างๆ ที่มุ่งให้รายได้ของประชาชนเพิ่มมากขึ้น

คำถามข้อที่ 6 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็น
อย่างไร

นโยบายสร้างสังคมให้เป็นสุข สังคมสันติภาพ ถ้าสามารถทำได้สันติภาพเกิดขึ้นแน่นอน แล้ว
เราก็จะอยู่อย่างสงบสุขต่อไป

คำถามข้อที่ 7 : แนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

แนวทางการแก้ปัญหาอันดับแรกที่รัฐต้องรีบดำเนินการ คือ รัฐต้องยอมรับประวัติศาสตร์ การไม่ยอมรับประวัติศาสตร์ของคนที่นี่ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดสถานการณ์ความไม่สงบ เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เข้มแข็งประชาชน ปกครองโดยดี ซึ่งผมว่ารัฐต้องส่งคนดี ๆ มาปกครองบ้านเมือง ถ้าอยู่ในสมัยก่อนข้าราชการที่มีความผิดจากที่อื่น ถูกลงโทษก็มาทำงานในภาคใต้ แล้วจะได้อะไรถ้าส่งข้าราชการประเภทนี้

5. สัมภาษณ์นายหยุดย ุมาหะมะ ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายความมั่นคง อำเภอเรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส สัมภาษณ์ ณ ที่ว่าการอำเภอเรือเสาะ เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2553

คำถามข้อที่ 1 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

บ้านเราผู้ปกครองนิยมส่งลูกๆเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม กระทรวงศึกษาธิการที่รับผิดชอบเรื่องการศึกษาเต็มๆต้องมียุทธศาสตร์ให้การศึกษทั้งวิชาศาสนาและวิชาสามัญสามารถบูรณาการได้ รัฐบาลอุดหนุนการศึกษาอยู่แล้ว แต่ละโรงเรียนได้รับงบประมาณมากมาย รัฐต้องกำกับดูแลด้วย ไม่ใช่อุดหนุนอย่างเดียว คนเราเมื่อมีการศึกษาแล้วมักจะมองไปข้างหน้า มีความคิด ไม่ต้องการสร้างปัญหาให้กับรัฐ ไม่คิดที่จะแบ่งแยกดินแดน อีกยุทธศาสตร์หนึ่งผมมองการสนับสนุนโรงเรียนดัดดิกาเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญรัฐเข้าไปจัดการศึกษาในโรงเรียนดัดดิกาให้เป็นระบบ จัดระบบให้เหมือนประเทศมาเลเซีย การปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้วย โดยเน้นการประกอบอาชีพเรียนจบแล้วสามารถมีงานทำทันที ไม่ต้องเจอปัญหาการว่างงาน อีกยุทธศาสตร์หนึ่งคือการผลิตนักปกครอง นักการเมืองท้องถิ่น มีการสนับสนุนการศึกษานอกโรงเรียนด้วย เพราะยังมีเยาวชนและประชาชนที่ไม่ได้เรียนหนังสือ แต่ต้องการเรียนใหม่อีกมาก

คำถามข้อที่ 2 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

ปัตตานี ยะลา และนราธิวาสมีทรัพยากรที่สมบูรณ์มากนะผมว่าสมบูรณ์กว่าที่อื่น พอเกิดเหตุการณ์ไม่สงบ นักลงทุนไม่มาเลย น่าเสียดาย ทั้งๆที่การลงทุนเป็นเรื่องสำคัญจะช่วยให้ประชาชนมีงานทำ มีรายได้ มีเงินใช้ ถ้าอย่างนั้นผมว่า รัฐต้องสนับสนุนผู้ประกอบการรายเล็ก ให้เขาสามารถอยู่ได้ที่ผมเคยเจอในฐานะที่ทำงานด้านนี้ ชาวบ้านหรือผู้ประกอบการรายเล็กบอกว่า เงินทุนหมุนเวียนมีความสำคัญหรือมีความจำเป็น ผู้ประกอบการสามารถผลิตสินค้าได้แต่ไม่มีทุนหมุนเวียน เพราะธุรกิจ

บางอย่างต้องใช้งบมาก จะทำอะไรให้ชาวบ้านหรือผู้ประกอบการสามารถมีสินค้าที่มีดอกเบี้ยต่ำ สามารถต่อยอดธุรกิจของเขาได้

ยุทธศาสตร์อีกหนึ่งอย่างที่ผมมองเห็น คือว่าบ้านเราคนทำสวนยางพารามาก ยางพาราเป็นที่ต้องการของตลาดโลก กระทรวงเกษตรต้องแนะนำให้ชาวสวนยางหันมาผลิตยางที่มีคุณภาพ เพราะชาวสวนยางพาราจะผลิตแบบง่าย ๆ ไม่คำนึงถึงคุณภาพของยาง เมื่อผลิตยางที่มีคุณภาพแล้วทำให้ราคาส่งขึ้นทำให้ชาวสวนยางมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย

คำถามข้อที่ 3 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

ปัญหาตอนนี้ปัญหาหลัก ๆ ก็คือ ปัญหาสังคม เราต้องแก้ปัญหาเยาวชนขาดการศึกษา เมื่อเยาวชนไม่มีการศึกษา ใคร ๆ ก็สามารถมาหลอกพวกเขาได้ เพราะเมื่อไม่มีการศึกษา ก็ไม่มีงานทำ ที่นี้พวกเขาต้องการเงิน ใครให้มาใช้ให้ทำอะไรพวกเขาก็ทำได้

ประการต่อมาคือปัญหาอาชญากรรม รัฐบาลต้องสนับสนุนส่งเสริมให้เยาวชนมาเล่นกีฬา เพราะการเล่นกีฬาทำให้เด็กไม่คิดเรื่องอื่น ๆ สนุกและเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ อาจารย์รับที่ สำคัญผมว่าเราต้องมียุทธศาสตร์ที่เอาศาสนาเข้ามาแก้คือ ต้องถ่ายทอด ต้องสอนให้เด็ก ๆ เยาวชนรู้และเข้าใจหลักการของศาสนา มีความเคร่งครัดศาสนา ผมเห็นที่เขาทำคืออะละหะดีญอร์ ผมมองว่าเป็นการแก้ปัญหาได้พอสมควร

คำถามข้อที่ 4 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

นโยบายแรกเกี่ยวกับการศึกษาผมว่าเรื่องการศึกษาที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ หรือการศึกษาด้านอาชีพ โดยเฉพาะวิทยาลัยการอาชีพต้องจัดการให้ดี ต้องประชาสัมพันธ์เรื่องการศึกษาที่เป็นอาชีพนโยบายด้านการศึกษาข้อใหม่ ผมว่าการขยายการศึกษาทำหรือพัฒนาโรงเรียนในชนบทให้มีคุณภาพเหมือนกันกับโรงเรียนในเมือง

คำถามข้อที่ 5 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

นโยบายร่วมทำกันคือรัฐเข้ามาลงทุนทำให้สถานประกอบการ โดยดึงเอกชนเข้ามาทำเช่นที่อำเภอของผม รัฐได้ลงทุนในโรงงาน Hand in Hand เป็นโรงงานผลิตเสื้อผ้าส่งออก เป็นการให้กลุ่มแม่บ้านมีงานทำ ตอนเช้าๆ จะมีกลุ่มแม่บ้านมาทำงานที่โรงงาน ผมดูแล้วพวกเขามีความสุขเพราะเขามี

รายได้ โครงการนี้สำเร็จนะครับเพราะว่าเป็นการร่วมมือระหว่างรัฐกับเอกชน ถ้าให้รัฐทำคนเดียวไม่สำเร็จ

คำถามข้อที่ 6 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

การอยู่ในสังคมจำเป็นอย่างยิ่ง ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่เอาเปรียบกันและไม่แบ่งแยกกัน ผู้ปกครองต้องสอนลูก ๆ ให้มีความสามัคคีกัน ให้รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ต้องสอนให้ประชาชนมีความเข้าใจในซึ่งกันและกัน โดยเริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา คุณครูต้องปลูกฝังเรื่องนี้ให้มาก ๆ

คำถามข้อที่ 7 : แนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

ผมมองว่าวิธีแก้ไขปัญหสามจังหวัดที่ดีที่สุดคือการให้การศึกษากับประชาชน กับเยาวชน ถ้าเด็กๆมีการศึกษาแล้ว พวกเขาก็จะเป็นคนที่มีคุณภาพ ไม่ถูกหลอกเป็นเครื่องมือให้กับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เมื่อมีการศึกษาแล้วเยาวชนก็มีงานทำ เมื่อมีงานทำเศรษฐกิจก็ตามมา อยู่สบายไม่กังวลเรื่องรายได้ ในหลายๆประเทศที่ประชาชนมีการศึกษาประเทศนั้นๆจะสงบนะผมว่า

6. สัมภาษณ์ รศ.อับดุลเลาะ อับรู อาจารย์ประจำวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี สัมภาษณ์ ณ อาคารวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ.2553

คำถามข้อที่ 1 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

ถ้าพูดถึงการศึกษาแล้วนี่จะมีเรื่องที่ต้องบริหารจัดการหลายอย่าง หลายประเด็นนะครับ ประเด็นแรกที่ผมมองนะครับคือ การจัดการศึกษาในสามจังหวัดค่อนข้างจะผูกขาดจากรัฐ รัฐเป็นผู้กำหนดทุกอย่าง ถ้าจะบอกว่าเป็นเผด็จการทางการศึกษาก็ได้ รัฐต้องดูที่ความต้องการของระบบพื้นที่ รัฐต้องศึกษาให้ดี ปัจจุบันโรงเรียนที่เปิดสอน2ระบบ ถ้ามองให้ลึกซึ้งแล้วจะมีปัญหาความขัดแย้งในโครงสร้าง ประเด็นที่สองคือ ประเทศไทยไม่พร้อมที่จะรับฟังความต่าง เช่นหน่วยงานบางหน่วยงานพยายามที่จะใช้ภาษามลายูอักษรไทย ทำแบบนี้ไม่ได้ ภาษามลายูต้องใช้อักษรยาวีเท่านั้น ต้องรับมาแก้ตรงนี้ ประการต่อมาคือ นโยบายของรัฐไม่ชัดเจน มองการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นความยุ่งเหยิงทุกอย่าง

ระวางไปหมดว่าเขาจะสอนอะไร เช่น โรงเรียนตาดีกาเป็นฟรีคูอิน วาฮิบที่เด็กต้องเรียนทุกคน รัฐต้องมีมุมมองหรือทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียนเหล่านี้

ในเมื่อรัฐมีเป้าหมายให้สถาบันการศึกษาเป็นอิสลามศึกษานานาชาติ ต้องเชิญอาจารย์ที่เก่งๆต่างๆ จากต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศตะวันออกกลาง ปัญหาก็คือว่าค่าตอบแทนไม่สูงนัก ใครเขาอยากมาสอนที่บ้านเรา เขาเคยอยู่ในที่ๆสบาย มีสวัสดิการ ผมขอฝากข้อนี้ด้วย

คำถามข้อที่ 2 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

เดี๋ยวนี้เรามีธนาคารอิสลามแล้ว พี่น้องประชาชนเรียกร้องมานั้น เมื่อมีแล้วปรากฏว่าการเข้าถึงธนาคารอิสลามของประชาชนในสามจังหวัดนั้นยากมาก มีขั้นตอนยุ่งยาก หรือธนาคารอิสลามไม่ค่อยเข้าถึงประชาชนเท่าไรนั่นผมว่า ธนาคารอิสลามต้องวิ่งหรือก้าวไปข้างหน้าให้มากกว่านี้ ผมมีคำถามว่ากรณีเกิดฟ้องร้องระหว่างธนาคารอิสลามกับลูกค้าเราจะใช้กฎหมายไหนกัน ก็ต้องมีกฎหมายอิสลามหรือกฎหมายชารีอะห์ แต่ปัจจุบันกฎหมายชารีอะห์ในประเทศไทยเกี่ยวกับการเงินการธนาคารยังไม่มี ในเมื่อมีธนาคารอิสลามแล้วก็ต้องใช้กฎหมายอิสลามถึงจะดูไม่ขัดแย้ง ฉะนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องต้องศึกษาปัญหาของธนาคารอิสลามให้ดีกว่าต้องปรับปรุงตรงไหนต้องมียุทธศาสตร์อย่างไร

รัฐบาลบอกว่าจะสนับสนุนการผลิตอาหารฮาลาลในประเทศไทย ผมยอมรับอาหารฮาลาลยังไม่เป็นรูปเป็นรอยเท่าไรหรอก เราจะมีการทำอาหารฮาลาลแต่พระราชบัญญัติฮาลาลก็ยังไม่เกิดหรือไม่หรือยังไม่เกิดขึ้น พระราชบัญญัติชะกาดก็ยังไม่เกิดขึ้นประชาชนชาวมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอิสลามอยู่แล้ว ดังนั้นต้องมีระเบียบและกฎหมายรองรับ

เงิน กบข ของข้าราชการเช่นเดียวกันก็มีปัญหาติดขัดกับดอกเบี้ย เงินกู้ กยศ ซึ่งเป็นเงินกู้สำหรับนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับดอกเบี้ย รัฐต้องมียุทธศาสตร์แก้ปัญหาเรื่องดอกเบี้ย

คำถามข้อที่ 3 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

ยุทธศาสตร์ที่ดีที่ต้องรีบทำให้เร็วที่สุดคือการจัดระเบียบสังคม คือเปิดโอกาสให้ชาวมุสลิมจัดระเบียบสังคมด้วยตัวเอง โดยรัฐทำหน้าที่สนับสนุนเท่านั้น ให้สิทธิให้อำนาจในการจัดการสังคมของตัวเอง เรามีองค์การทางศาสนาในระดับจังหวัด เราสามารถทำงานร่วมกันระหว่างสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดมาเป็นแกนในการทำงานรัฐกับประชาชนสองแรงร่วมกัน อีกอย่างหนึ่งที่ผมมองคือยุทธศาสตร์การเพิ่มบทบาทให้กับดาโต๊ะยุติธรรม

คำถามข้อที่ 4 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

นโยบายที่สำคัญด้านการศึกษาคือการสนับสนุนการศึกษาสายศาสนาให้มากขึ้น

คำถามข้อที่ 5 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

เปิดการค้าชายแดนทุกจุดเพราะบ้านเรามีพรมแดนติดกับมาเลเซีย ในแต่ละวันชาวมาเลเซียมาเที่ยวฝั่งไทยมาก ซึ่งผลผลิตหรือสินค้าของเราเป็นที่ต้องการของประเทศมาเลเซีย เพราะราคาไม่สูง

คำถามข้อที่ 6 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

รัฐต้องกำหนดนโยบายจัดให้มีศาลซารีอะห์ในประเทศไทย ผมว่าการพูดในเรื่องกฎหมายซารีอะห์มานานแล้ว มากกว่า 20 ปี แต่ไม่คืบหน้า บ่งบอกให้เห็นว่า รัฐไม่ต้องการให้แตกแยกหรือไม่เหมือนกับภูมิภาคอื่นๆ เห็นควรให้มีการวิจัยเปรียบเทียบประเทศมีศาลซารีอะห์ด้วย

คำถามข้อที่ 7 : แนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

ผมว่าสิ่งที่ผมพูดมานั้นก็เป็นแนวทางหลายๆทางในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบได้ สิ่งแรกที่ต้องรีบทำคือการให้หรือการพัฒนาการศึกษาให้เด็กๆได้เรียนหนังสือกับทุกคน

7. สัมภาษณ์นายสังัด สง่าบ้านโคก คณะกรรมการผู้สูงอายุจังหวัดนราธิวาสและผู้พิพากษาศาลสมทบจังหวัดนราธิวาส สัมภาษณ์ ณ ศาลจังหวัดนราธิวาส อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส วันที่ 10 ธันวาคม 2553

คำถามข้อที่ 1 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

เมื่อดูระบบการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ระบบ คือ ในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ผมดูแล้วเด็กมัธยมไม่ค่อยกระตือรือร้น ขาดแรงผลักดันหลายๆอย่าง คือ เด็กไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้ว่าเมื่อตนเองจบ ม.6 แล้วจะไปเรียนต่อคณะอะไร เป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กเหล่านั้นเรียนตามเพื่อน สุดท้ายก็ไม่ประสบความสำเร็จถึงแม้ว่าจะมีครูดีๆ ครูเก่งๆ ถ้าครูและโรงเรียนไม่สอนไม่แนะนำเด็กๆ ก็ไม่รู้จักเลือกเส้นทางอนาคตของตนเองไม่ได้ ครูในยุคปัจจุบันวิญญานความเป็นครูไม่ค่อยมี ไม่ใช่ทุกคนนะครับ แต่ส่วนใหญ่เป็นครูหรือทำงานเพื่อเงินเดือนเท่านั้นเอง บางครั้งครูก็ทรมานอย่างเต็มที่แต่เด็กไม่เอา ก็รู้ๆ กันอยู่แล้วเด็ก

สมัยนี้สอนยาก เมื่อเด็กไม่สนใจครูก็อยู่เฉยๆ อีกอย่างหนึ่งคือว่าระบบการประเมินของ สมศ ก็มีปัญหาคือ ใช้เกณฑ์ตัวเดียวกันทั่วประเทศ ครูที่พัฒนาการของเด็กทำให้ครูและผู้อำนวยการ โรงเรียนที่อยู่รอบนอกหรือในชนบทห่างไกลไม่มีกำลังใจ ครูท้อแล้วถอย เพราะผลการประเมินของ สมศ ที่ได้คะแนนไม่สูง

การแนะแนวของครูหรือของโรงเรียนเป็นส่วนสำคัญ เด็กที่จบชั้น ม.6 และผู้ปกครองไม่รู้ว่าจะเลือกเรียนสาขาอะไร เมื่อไม่มีการแนะแนว ทำให้เด็กเลือกเรียนตามเพื่อนเกาะกลุ่มกันไป ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องถามเอกชนที่อยู่ในสามจังหวัดในอนาคตต้องการผู้จบสาขาใด โรงเรียนจะได้แนะแนวอย่างถูกต้องทำให้เด็กได้กลับมาทำงานที่บ้านเกิดด้วย หลักสูตรบ้านเราเอามาจากตะวันตกทั้งนั้นรวมถึงตำรา หนังสือด้วย ซึ่งมันไม่เหมาะที่จะนำมาใช้ในบ้านเรา ผมว่าเราต้องสร้างหลักสูตรเองโดยปรับตามวิธีการของมุสลิม สอดคล้องกับท้องถิ่นสอนวิชาศีลธรรม เด็กจะได้ฟังใจ เด็กต้องเรียนวิชาศาสนาให้มากๆ การศึกษาทำให้ชีวิตมีความสุข เพราะการศึกษาทำให้มีการประกอบอาชีพ ถ้าทั้งสองอย่างคือการศึกษากับอาชีพไปด้วยกันได้ก็สุดยอดแล้ว

การศึกษานอกระบบผมมองว่าองค์ความรู้มาพร้อมกับเงินความพร้อมของคนไม่มี โครงการต่างๆจะหยุดทั้งที่เมื่อไม่มีเงินหรือเงินหมด

คำถามข้อที่ 2 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันนี้ผมว่า เศรษฐกิจจะหมุนเวียนเฉพาะบางกลุ่มเท่านั้น โดยเฉพาะกลุ่มนายทุนและคนรวย เมื่ออยู่ในสภาพเช่นนี้รัฐต้องดูอาชีพอะไรที่ดีในอนาคตตลาดแรงงานต้องการแรงงานประเภทใด ผมว่าอาชีพเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์เป็นที่ต้องการของตลาดในอนาคต

เดี๋ยวนี้เป็นธุรกิจการศึกษามีการมาแย่งเด็ก ดึงเด็กคือ มาโฆษณาแล้วให้เด็กไปเรียนที่มหาวิทยาลัยของตนเอง ส่วนใหญ่แล้วเป็นมหาวิทยาลัยเอกชน เมื่อเด็กจบแล้วไม่มีงานทำ มหาวิทยาลัยไม่ได้ดูจุดนี้ มหาวิทยาลัยอยู่ที่จำนวนผู้เรียน ทำอย่างไรให้ได้นักศึกษาหรือผู้เรียนให้มากที่สุด นักศึกษารายได้เข้ามหาวิทยาลัยก็มาก ผมว่าน่าเป็นห่วงนะครับถ้าปล่อยให้เป็นอย่างนี้

ผมมองอย่างนี้นะครับ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ต้องเชิญผู้อำนวยการเขตพื้นที่และผู้อำนวยการโรงเรียนมาคุยเรื่องเรียนต่อของเด็ก กับสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด แรงงานจังหวัดว่าในอนาคตควรเป็นอย่างไร ภาคธุรกิจต้องแรงงานแบบใดบ้าง เพื่อไม่ให้เยาวชนเรียนแล้วตกงาน

วิทยาลัยชุมชนที่อยู่ตามจังหวัดต่างๆ เปิดหลักสูตรต่างๆ ในวิทยาลัยไม่ได้ดูสาขาวิชาที่ขาดตลาดจริง ผมว่าสาขาวิชา Computer graphics เป็นสาขาวิชาที่ตลาดต้องการมากในอนาคต เป็นวิชาที่ง่ายใครๆก็เรียนได้ เพราะเป็นวิชาที่ต้องใช้ทักษะ

รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีทัศนคติมีความคิดว่าต้องทำอย่างไรให้มีคุณภาพ ทำอย่างไรให้ดีขึ้นเมื่อคุณภาพดีขึ้นราคาสูงขึ้นรายได้ก็เพิ่มขึ้นแต่วันนี้ชาวสวนเกษตรกรไม่ยอมพัฒนาคิดว่าราคาเท่านี้ก็ได้แล้ว เพราะราคายางสูงมาก สูงกว่าเมื่อก่อนมากเลย ชาวบ้านมีรายได้พอสมควรแล้ว มีความพอใจแล้ว แต่น่าเสียดายที่พวกเขาไม่ยอมปรับปรุงรัฐหรือหน่วยงานเกษตรต้องมีปรับความคิดของชาวสวนยางใหม่

เมื่อวานนี้มีนักธุรกิจมุสลิมคนหนึ่งที่ผมเจอเป็นนักธุรกิจระดับชาวบ้านลงทุนเองไปๆ มาๆ ธุรกิจของเขาดำเนินเรื่องๆ เมื่อถึงเวลาเขาต้องใช้ทุนเพิ่มก็จะไปกู้เงินกับธนาคารอิสลาม แต่ธนาคารยังไม่ผ่าน ผมว่าธนาคารอิสลามต้องตั้งพี่เลี้ยงที่จะช่วยชาวบ้านในแบบของตัวกลางเป็น change agent เป็นเหมือนที่ปรึกษาให้กับชาวบ้านเกี่ยวกับแหล่งทุนในการทำธุรกิจ

อาชีพอย่างหนึ่งที่รัฐต้องริบเข้าไปดูแลคือ อาชีพประมง เพราะชาวประมงลำบากไปหาปลา มาแต่ราคาขึ้นอยู่กับนายทุน ชาวประมงไม่มีสิทธิ์กำหนดราคาปลาที่ไปจับมา องค์กรของรัฐต้องเข้าไปช่วยกำหนดราคาเพื่อให้ชาวประมงอยู่ได้

ผมว่าเราต้องมี “หอการค้ามุสลิม” ของแต่ละจังหวัดมีหน้าที่ติดต่อกันเองกับต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศมุสลิมในโลกตะวันออกกลาง ความเชื่อถือหรือความมั่นใจและความเข้าใจระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภคที่ผ่านหอการค้ามุสลิมจะดีกว่ามาได้มาดูแล

คำถามข้อที่ 3 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

รัฐต้องเข้ามาสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มเพราะการรวมกลุ่มกันนั้น ผมว่าเป็นพลังอย่างแรง ฉะนั้นวันนี้เรารวมกลุ่มไม่ได้เพราะต่างคนต่างอยู่หรือจะรวมกันก็จะถามว่าเข้าแล้วได้อะไรรวมกลุ่มแล้วได้อะไร

คำถามข้อที่ 4 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

การศึกษาสำคัญ ผมว่ารัฐต้องให้ทุนการศึกษาให้มากขึ้น เพราะมีเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หลาย ๆ คนที่มีความสามารถ มีผลการเรียนดี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ผมว่าเราต้องมีนโยบายให้เด็ก ๆ เรียนหนังสือแล้วกลับมาทำงานชุมชน และเปิดสาขาวิชาที่ขาดแคลน

คำถามข้อที่ 5 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

ต้องเริ่มเศรษฐกิจชุมชนก่อน นโยบายปลูกฝังให้ประชาชนรวมกลุ่มกันทำธุรกิจโดยเริ่มจากชุมชนก่อน แล้วค่อยพัฒนาให้ใหญ่ขึ้น เมื่อจุดหนึ่งแล้วเราควรมีนโยบายให้นักลงทุนมาลงทุนในบ้านเราให้มากขึ้น

คำถามข้อที่ 6 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

ผมว่าเราต้องเริ่มต้นที่ครอบครัว ให้ครอบครัวดูแล อบรมบุตรหลานให้เป็นคนดี เป็นคนที่มีคุณภาพ เมื่อทุกครอบครัวเป็นคนดีแล้ว สังคมบ้านเราก็จะดีตามไปด้วย เราอาจเรียนกว่า ครอบครัวดีมีสุข ผมว่าทำไมยากหรือ ถ้าคิดจะทำจริง ประชาชนสอนง่าย

คำถามข้อที่ 7 : แนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

ผมว่าต้องทำอย่างนี้ะครับอาจารย์ โดยเริ่มที่การแต่งตั้งคนที่เหมาะสมมาทำหน้าที่ในการบริหารสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้(ศอ.บต.) ควรมีคณะกรรมการที่มาจากทุกจังหวัด ซึ่งเป็นคนในพื้นที่ ไม่ใช่คนของรัฐ แต่เป็นคนของประชาชน ซึ่งคณะกรรมการนั้นควรมาจากหลากหลายอาชีพ

การแก้ปัญหาที่ถูกต้อง ผมว่าต้องค้นหาสาเหตุ ถามว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดสถานการณ์ในบ้านเรา เกิดจากการไม่ยอมรับอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่ และไม่เข้าใจความต้องการของประชาชน ผมว่าลองเอาทหารออกไป บางทีเหตุการณ์อาจดีขึ้นก็ได้ รัฐต้องปรับโครงสร้างของการบริหารบ้านเมืองในบางประเด็น และเมื่อมีการประชุมทุกครั้งที่มีการประชุมได้ข้อเสนอแนะมากมาย แต่ไม่ได้นำไปใช้ ผมว่าตราบใดที่ทหารยังอยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นจำนวนมากก็แก้ไขไม่ได้ เพราะทหารไม่พยายามเข้าถึงประชาชน และบางครั้งทหารได้รับข้อมูลที่ผิด ๆ ก่อนที่จะมาอยู่ที่นี่

นโยบายในการแก้ไขปัญหาต้องมาจากประชาชนจริง เพราะประชาชนเป็นคนในพื้นที่ รู้ว่าอะไรคืออะไร ประชาชนแก้ไขปัญหาได้ อีกวิธีหนึ่งที่น่าสนใจ คือ การตั้งเขตปกครองพิเศษ เหมือนบางประเทศ เช่น ฟิลิปปินส์ เมื่อเขามีปัญหากับกลุ่มแบ่งแยกดินแดน ก็ต้องมีการเจรจา กว่าจะประสบผลสำเร็จต้องสูญเสียงบประมาณมากมายมหาศาล

ประเด็นสุดท้ายที่ขาดไม่ได้ นั่นก็คือ ความจริงใจของรัฐ รัฐต้องจริงใจที่จะแก้ไขปัญหาจริง ๆ ไม่ใช่ปล่อยให้ปัญหาสะสมไปเรื่อย ๆ

8. สัมภาษณ์นายพิสิษฐ์ วิรัชสกุล ผู้อำนวยการศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจังหวัดนครราชสีมา
ณ ม.6 ต.โฆมิต อ.ตากใบ จ.นราธิวาส วันที่10 พฤศจิกายน พ.ศ.2553

คำถามข้อที่ 1 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใน
สถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

การศึกษาที่ผ่านมาจะเน้นคุณธรรมและจริยธรรมน้อยเกินไป แต่กลับไปเน้นที่การเติบโตทางเศรษฐกิจ อำนาจ โลกถูกหลอมด้วยวัตถุนิยม ทุนิยม เห็นวัตถุเป็นเรื่องใหญ่ เดี่ยวนี้มีคำพูดที่น่ากลัวมากเลยคือคำพูดที่ว่า “โกงก็ได้ยาให้มาก” ซึ่งคำพูดนี้จะเป็นที่รับรู้สำหรับผู้ใหญ่เท่านั้น นานๆ เข้าผมว่าเด็กจะได้ยินและคุ้นหู ซึ่งผมวิเคราะห์แล้วน่ากลัวมาก

ผมว่ายุทธศาสตร์ในปัจจุบันนี้คือ รัฐต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาในเรื่องของศาสนา โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่ผ่านมามีกระทั่งในปัจจุบันนี้โรงเรียนศาสนาถูกเพ่งเล็ง ถูกจับตาจากหน่วยราชการอย่างมากกลายเป็นภาวะอึดอัด ไม่ยอมรับ บังคับได้แต่ไม่ทำ สรุปว่าอย่างนี้คือใช้ศาสนาเป็นตัวแก้ไข เมื่อทุกคนมีความรู้ทางศาสนา ก็มีประโยชน์ต่อรัฐด้วย ต้องสอดแทรกคุณธรรมทางด้านสังคมด้วย ที่เหมาะกับสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การศึกษาแบบหนึ่งคือ กศน.เด็กคนไหนที่สะดวกเรียนใน กศน.ก็สนับสนุนให้เรียน กศน. แต่กศน.ก็ต้องเปิดสอนวิชาที่ชุมชนต้องการด้วย การศึกษานอกระบบก็ต้องเร่งสนับสนุนและต้องพัฒนาผมว่าเป็นเรื่องที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่เด็กมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เรียนจบจากต่างประเทศแล้วสำนักงาน ก.พ.ไม่ยอมรับหรือไม่รับรอง ทำให้สูญเสียบุคลากรที่เก่งๆที่สามารถก็มีแล้วแต่ไม่รู้จักใช้ต่อขอให้ออกค้องกับความต้องกันของชุมชน

คำถามข้อที่ 2 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใน
สถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

เราต้องดูที่ว่าเราต้องการพัฒนาเศรษฐกิจแบบก้าวกระโดดเราจะรองรับอย่างไร ซึ่งการปรับตัวสำคัญมาก เราต้องแข่งขันกับต่างชาติ เราต้องให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ สนับสนุนการแปลงทรัพย์สินให้เป็นทุน เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงการบริการของธนาคารอิสลาม

คำถามข้อที่ 3 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใน
สถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

เราต้องยอมรับว่าการเปลี่ยนแปลงภาวะทางสังคมมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ แม้ว่าเราจะเข้มแข็งขนาดไหนก็ตาม เพราะกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดความซับซ้อนทางสังคม กลไกของครอบครัวก็ถูกบั่นทอนด้วย มันกำลังเข้าสู่ยุคต่างคนต่างอยู่ เครื่องมือที่ดีที่สุดในการพัฒนาสังคมคือมัสยิด จะทำอย่างไรให้

เด็กมีความสุขภาพที่แข็งแรง คุณบะห์ก็เป็นวิธีการการแก้ไขปัญหาล้างคมที่ดีวิธีหนึ่งคุณบะห์ต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ปัจจุบันด้วย

คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดต้องเป็นองค์กรที่ขับเคลื่อน การพัฒนาการอ่านคุณบะห์ที่มีประสิทธิภาพสามารถกระตุ้นให้ประชาชนใช้คุณบะห์ให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด

คำถามข้อที่ 4 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

ผมมองอย่างนี้ครับอาจารย์ เราต้องมีนโยบายเกี่ยวกับการเสริมคุณธรรมให้กับนักเรียน นักศึกษาของเรา ประเด็นคุณธรรมผมมองเป็นเรื่องเร่งด่วน

คำถามข้อที่ 5 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

ด้านเศรษฐกิจนั้นเราต้องใช้เศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดให้สำเร็จ ให้มีทุกหลังคาเรือนไปเลย ส่งเสริมให้ประชาชนมีการรวมกลุ่ม ทำอะไรก็ให้ทำในนามกลุ่มก็จะดีและดูแลกันใหญ่กว่า มีพลังมากกว่าด้วย

คำถามข้อที่ 6 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

นโยบายที่น่าจะเริ่มได้เลยนะครับ คือการให้องค์กรในพื้นที่มาขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมเช่น มัสยิด วัด เพราะศาสนาสามารถเข้ามาจัดการโครงการชุมชนได้ ต้องเรียนรู้ศาสนาให้มากขึ้นซึ่งนโยบายด้านสังคมสามารถทำควบคู่หรือคล้ายๆกับนโยบายด้านการศึกษา

คำถามข้อที่ 7 : แนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

แนวทางแก้ไขที่ดีที่สุดแต่ต้องใช้เวลานานหน่อย ผมว่าต้องเอาเรื่องศาสนาต้องเน้นศาสนา ศาสนาเป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

9. สัมภาษณ์ ร.ต.ท.สมหมาย รักเอียด ผบ.หมวด กก. ตชด.44 ณ สภ.ศรีสาคร อ.ศรีสาคร จ.นราธิวาส
วันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ.2553

คำถามข้อที่ 1 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใน
สถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

ผมอยู่ในพื้นที่มาหลายปี สถานการณ์ก็ยังไม่รู้ว่าจะจบเมื่อไร ซึ่งแนวทางและยุทธศาสตร์ใน
การพัฒนาการศึกษาในสถานการณ์ไม่สงบนั้น ผมว่ารัฐต้องใช้วิธีการที่ดี เนื่องจากบ้านเรามีคนมุสลิมมาก
โดยปกติแล้วชาวมุสลิมต้องเข้าใจและสามารถปฏิบัติเป็นศาสนกิจได้เป็นอย่างดี วิธีหนึ่งที่ผมมองใน
ฐานะที่เป็นบุคคลที่นับถือศาสนาพุทธ ผมมองว่าการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องสอน
ศาสนาอิสลามแบบเข้ม ให้มีหลักสูตรอิสลามแบบเข้ม โดยเฉพาะในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดของ
รัฐบาล เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการและหลักคำสอนของศาสนาที่ถูกต้องแล้ว พวกเขา
จะได้ปฏิบัติตัวในทางที่ดี ครูสอนไม่เต็มที่

คำถามข้อที่ 2 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใน
สถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

ณ วันนี้ผมมองว่าเยาวชนว่างงานเป็นจำนวนมาก เมื่อเยาวชนว่างงานมันง่ายต่อการชักจูง
ชวนเชื่อในการทำอะไรที่ผิด ๆ ได้ง่าย น่าเป็นห่วงมาก และอีกอย่างหนึ่งคือ พ่อแม่ไม่ได้สอนลูกให้
ช่วยงาน หรือรู้จักทำงาน ไม่ปล่อยให้เวลาผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ ดังนั้นรัฐต้องมียุทธศาสตร์โดย
การสนับสนุนให้เยาวชนมีงานทำ มีการใช้เวลาอย่างเป็นประโยชน์ และยังเป็นการเพิ่มรายได้ด้วย ทำให้
เศรษฐกิจดีขึ้น

พ่อแม่ก็เช่นกัน พ่อแม่ต้องสอนลูกให้รู้จักการทำงาน ต้องฝึกลูกให้ทำงาน ลูกๆ จะได้มีทักษะใน
การทำงานในอนาคต

คำถามข้อที่ 3 : แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใน
สถานการณ์ความไม่สงบ ควรเป็นอย่างไร

ผมว่าประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้แต่งงานเร็ว และมีบุตรหลายคน เมื่อมีบุตรหลาย
คนแล้วดูแลไม่ทั่วถึง พ่อแม่ต้องออกไปทำงาน ปล่อยให้ลูก ๆ อยู่บ้านตามลำพังหรืออยู่กับคนแก่ ทำให้
เกิดปัญหาสังคมต่อไป บางทีถูกชักจูงให้มาก่อความไม่สงบ กระทั่งชาวราชนิสิตต้องมาดูแลเรื่อง
คุณภาพชีวิตของประชาชนพร้อม ๆ กัน การให้การศึกษา การดูแลครอบครัว

คำถามข้อที่ 4 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

การศึกษามีความสำคัญนะผมว่า รัฐบาลต้องส่งนักวิชาการ ผู้บริการการศึกษาที่มีฝีมือ มาพัฒนาการศึกษาของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องสนับสนุนให้เด็ก ๆ ได้เรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยให้มาก ๆ

คำถามข้อที่ 5 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

นโยบายการอบรมเรื่องอาชีพให้กับประชาชน เพราะถ้าประชาชนมีอาชีพที่มั่นคง เหตุการณ์ต่างๆ อาจจะลดลงได้ การท่องเที่ยวก็มีความจำเป็น รัฐต้องหาวิธีการเพื่อให้คนในภูมิภาคอื่นๆ หรือนักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์ มาเที่ยวสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มาก ๆ

คำถามข้อที่ 6 : นโยบายการวางแผนการพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

การสร้างผู้นำที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะผู้นำท้องถิ่น เพราะผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทต่อชุมชนอย่างมาก การได้ผู้นำที่ดี ทำให้ชุมชนดีไปด้วย

คำถามข้อที่ 7 : แนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร

เราเคยอยู่สุขสบาย ประชาชนต่างก็มีความสุข วิธีแก้ไขผมว่าขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดของแต่ละจังหวัดถึงนายอำเภอ ท่านนั้น ผู้ใหญ่บ้าน เข้ามาทำงานร่วมกัน ปกครองกันเอง ขึ้นกับศอ.บต. อีกวิธีหนึ่งผมมอง คือ สองเอาทหารที่อยู่ในสามจังหวัดกลับต้นสังกัดให้หมด บางทีเหตุการณ์อาจจะดีขึ้น ดูซิว่าเมื่อทหารไม่อยู่แล้วจะยังใครต่อ

ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แก้ไขได้แต่ต้องใช้เวลาผมว่าอย่างน้อย 10 ปี เหตุการณ์ถึงจะดีขึ้น

การสัมมนา

การสัมมนาเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ โดยคณะนักวิจัยได้จัดเวทีสัมมนาที่ห้องประชุมตะกะฟูแลร์ ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

ดร.ต่ายดิน อุสมาน : เรียนท่านผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่าน ขอขอบคุณทุกท่านที่สละเวลามาร่วมสัมมนาในวันนี้ ผมขอแนะนำตัวนะครับ ผมและคณะนักวิจัยได้รับทุนการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในสถานการณ์ไม่สงบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาแนวทางและยุทธศาสตร์ ตลอดจนวิธีการไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เหตุการณ์ความไม่สงบในบ้านได้เกิดมาตั้งแต่ปี 2547 จนถึงปัจจุบันเหตุการณ์ยังไม่เห็นจะหยุดหรือจะสงบสักที พวกเราในฐานะที่เป็นคนในท้องที่ เราต้องหาวิธีวิธีการ ถ้าเราไม่ช่วยกันแล้วใครจะช่วยเรา

ผมขอเริ่มเลยนะครับ ถึงแม้เหตุการณ์ไม่สงบเกิดขึ้นเรื่อย ๆ ซ้ำแล้วซ้ำอีก แต่การพัฒนาในสามจังหวัดก็ต้องดำเนินต่อไป เราไม่สามารถหยุดการพัฒนาได้ ท่านคิดว่าเราควรมีแนวทางหรือยุทธศาสตร์ การพัฒนาการศึกษา อย่างไร

นายคอยูรชามัน มะ : การศึกษาในบ้านเรามี 2 ระบบ คือ สายศาสนา และสายสามัญ ถ้าดูประวัติศาสตร์ตั้งแต่ท่านนบีมุฮัมมัด(ซ.ล.) การศึกษาอิสลามแบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือการศึกษาในบ้านเรามี 2 ระบบมาตั้งแต่ไหนแต่ไรแล้ว เมื่อมี 2 ระบบเราต้องมีการบูรณาการถึงจะดีที่สุด เมื่อเดือนที่แล้วผมและพรรคพวกเราได้ไปดูงานที่จังหวัดเชียงใหม่ คนเก่ง ๆ ที่นั่นจะไม่เรียนศาสนาแต่จะเรียนอัลกุรอาน ผมว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องรู้จักอ่อนของการศึกษาที่นี้ สิ่งที่ต้องเพิ่มเติม คือ วิชาเกี่ยวกับเทคโนโลยี วิชาวิทยาศาสตร์ เราต้องให้เยาวชนได้เรียนวิชาวิทยาศาสตร์ด้วย

คนมุสลิมบ้านเรานิยมส่งบุตรหลานเรียนวิชาศาสนา โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง ซาอุดีอาระเบีย อียิปต์ ประเทศอื่น ๆ ก็มี นักศึกษาที่เรียนศาสนาจากต่างประเทศเมื่อกลับมาในประเทศไทย ก็ไม่มีที่รองรับพวกเขา ไม่รู้จะไปทำอะไร จะทำงานในหน่วยงานราชการก็ไม่ได้ อุตสาหกรรมถึงเมืองนอกกลับมาไม่สามารถทำงานได้ บางคนจบแล้วเขาไม่รับก็ต้องไปทำงานต่างประเทศ

ผมขอเสนอประเด็นในเรื่อง สถานภาพส่วนบุคคลของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีทั้งครูและอุstadz สถานภาพและสวัสดิการคนเหล่านั้นไม่เหมือนกัน ถ้าย้อนดูในระยะเวลาที่ผ่านมาอุstadz นั้นไม่ได้รับสวัสดิการเท่าไรนัก กลับมาบ้านแล้วไม่รู้จะทำอะไร ก็เลยต้องค่อยอดหรือเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยเฉพาะสาขาบริหารการศึกษา

ถ้าดูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะเห็นได้ชัดเจนถึงความแตกต่างด้านสวัสดิการของครูและอุstadaz

นายอดิศักดิ์ มะแซกูเบ : ทุกหมู่บ้านมีโรงเรียนตาดีกา ไม่ว่าจะเป็นบ้านคุณหรือบ้านผม โดยที่วัตถุประสงค์ของการเรียนตาดีกาก็เพื่อให้พวกเขาได้ทราบถึงวิชาการ หลักการของศาสนาอิสลาม รัฐต้องให้ความเท่าเทียมกับทุกหมู่บ้าน ทุกตำบล โดยเฉพาะด้านบุคลากร อีกส่วนหนึ่งคือ ค่าตอบแทนของครูตาดีกา รัฐต้องให้ความสำคัญ สร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูตาดีกา ครูตาดีกาทำหน้าที่เหมือนครูในโรงเรียนประถมศึกษา ต้องการให้เด็กเป็นคนเก่ง มีคุณธรรมและจริยธรรม ครูตาดีกาทำประโยชน์ช่วยเหลือประเทศชาติ แต่สิ่งที่ได้คือค่าตอบแทนที่ได้ไม่สูงเลย

นายอับดุลฮาฟิซ โตะกูมิ : ดูโรงเรียนตาดีกาแล้วน่าเห็นใจ โรงเรียนตาดีกาเป็นโรงเรียนที่ชาวบ้านช่วยกันสร้าง ช่วยกันดูแล ผมว่ารัฐต้องเข้ามาดูแลด้วย ต้องดูแลให้มาก ๆ มาดูไม่ใช่มาควบคุม ถ้าควบคุมแล้วจะเป็นเรื่องอื่นไปอีก

นักเรียน เด็ก ๆ เกิดการเปรียบเทียบนะครับ วันจันทร์ถึงวันศุกร์มาเรียนที่โรงเรียนประถม มีอาคารเรียน เครื่องไม้เครื่องมือต่าง ๆ บรรยากาศก็น่าเรียน พอถึงวันเสาร์อาทิตย์ เด็ก ๆ ต้องมาเรียนตาดีกา ถึงเรียนตาดีกา เจออาคารเรียนเก่า ๆ บางทีไม่มีฝา ไม่มีประตูดู มีโต๊ะเรียนที่เก่า ๆ

นายอดิศักดิ์ มะแซกูเบ : ถ้าชาวบ้านร่วมมือกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้เป็นอย่างดี ทำให้การเรียนการสอน มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ถ้าการเรียนการสอนวิชาศาสนาในโรงเรียนตาดีกามีความสมบูรณ์ วิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมไม่จำเป็นแล้วเพราะเรียนที่โรงเรียนตาดีกาแล้ว

นายอับดุลฮาฟิซ โตะกูมิ : การเรียนการสอนในโรงเรียนตาดีกา และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จะถูกมองในแง่ไม่ดี รัฐจะมองเป็นความมั่นคงหมด ซึ่งมุมมองที่ขัดแย้งมาเป็นระยะเวลาช้านาน การสอนเป็นหน้าที่ของผู้ที่ที่จะต้องสอนผู้ไม่รู้ ต้องทุ่มเท เพราะความแตกต่างในการมอง บรรดาครูผู้สอนวิชาศาสนา มองว่าการสอนเป็นหน้าที่ แต่ฝ่ายรัฐโดยเฉพาะทหารและหน่วยงานความมั่นคงก็จะมองอย่างแปลก ๆ มองว่าเป็นการก่อการร้าย ถ้าฝ่ายรัฐยังมีมุมมองอย่างนี้ตลอด ความสงบก็คงเกิดขึ้นยาก ฝ่ายโรงเรียนก็ระแวงว่าเมื่อไรโรงเรียนของเราจะถูกตรวจสอบ ถูกเชิญตัวไปสอบสวน ฝ่ายความมั่นคงก็จะมองว่าพวกนี้ก็จะสร้างสถานการณ์เมื่อไร ความเข้าใจของรัฐจึงมีความสำคัญ ฝ่ายรัฐต้องทำความเข้าใจกับวิถีชีวิต การเรียนการสอนของชาวมุสลิม ถ้าฝ่ายรัฐสามารถทำได้ก็จะเป็นสิ่งที่น่ายกย่องอย่างยิ่ง

นายคอยูรชามัน มะ : รัฐบาลควบคุมโรงเรียนคาทอลิกได้แต่ต้องให้เสรีภาพในการบริหารจัดการ หน่วยงานข้างบนดูแลเฉพาะนโยบายก็พอ ปัจจุบันเรามีสำนักงานการศึกษาเอกชน(สช) อยู่ทุกอำเภอแล้ว เท่าที่ผมรู้ปรากฏว่าไม่ค่อยมีผลดีเท่าไร ไม่เหมือนตอนที่ไม้แยกตัว โดยเฉพาะเรื่องงบประมาณ

จะอย่างไรให้ประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีความรู้สึกที่โรงเรียนเป็นของตัวเอง ตัวเองมีส่วนร่วมหรือมีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียน เมื่อมีความรู้สึกเป็นเจ้าของแล้ว จะมีความรู้สึกรักและหวงแหนท้องถิ่นของชุมชน

การบรรจุครูหรือการคัดเลือกครูเพื่อเข้าทำงานในโรงเรียนต้องเป็นครูที่มาจากในพื้นที่

นายไชนุลดิ้ง แวนาชา : การสอนอัลกุรอานเป็นสิ่งสำคัญมาก ๆ การเปิดสอนอัลกุรอานหลักสูตรกิตติมศักดิ์ เป็นสิ่งดี ๆ ที่หลาย ๆ คนกำลังรอ รัฐต้องสนับสนุนให้เปิดสอนอัลกุรอาน สอนให้มีความเคร่งครัดในการปฏิบัติศาสนกิจ

นายอับดุลฮาฟิซ โต๊ะกูมิ : องค์กรปกครองท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการเรื่อง การเรียนอัลกุรอานได้ ผมเห็นหลาย ๆ เทศบาล อบต. ได้จัดทำศูนย์การสอนอัลกุรอาน เพื่อให้เด็กได้เรียนอัลกุรอาน จะได้เป็นคนที่มีความเคร่งครัดในศาสนา ราชการต้องสนับสนุนงบประมาณด้วย เช่น งบประมาณที่เป็นค่าตอบแทนสำหรับครูผู้สอน บางครั้งเราต้องเก็บเงินจากพ่อแม่ด้วย เพื่อเขาจะได้รู้ถึงความจำเป็นเจ้าของ เห็นคุณค่ามากขึ้น ติดตามการเรียนของลูก

นายคอยูรชามัน มะ : อิสลามมีการศึกษาตลอดชีวิต คนมุสลิมต้องเรียนหนังสือตลอดคนแก่ ๆ ผู้สูงอายุจะมาเรียนศาสนาที่มัสยิด มีทั้งที่เรียนตอนกลางวัน และที่เรียนตอนกลางคืน รัฐต้องสนับสนุน บางคนไม่เคยเรียนศาสนาตอนอายุน้อย จะเรียนตอนอายุมาก ๆ เป็นปกติตามหมู่บ้านต่าง ๆ ผมเห็นแล้วพวกเขามีความสุขเมื่อพวกเขามาเรียนศาสนาที่มัสยิด บางที่มีบาบอโต๊ะครูใหญ่ ๆ โต๊ะครูดัง ๆ มาสอน มีผู้เรียนมากจริง ๆ สิ่งก็ตามมาคือ มีตลาด มีการค้าขายรอบ ๆ มัสยิดเกิดขึ้น ราชการลองมาดูหน่อย ชาวมุสลิมเขามีวิถีชีวิตอย่างไร จะได้เข้าใจมากขึ้น

รัฐต้องมองสถาบันครอบครัว สนับสนุนสถาบันครอบครัวให้ทุกครอบครัวเป็นครอบครัวที่อบอุ่น มีความสุขภายในครอบครัว รมรณรงค์ให้มีการสร้างสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว การโภชนาการก็ต้องใส่ใจ การรับประทานอาหารต้องรับประทานอาหารที่ถูกหลักอนามัย ตรงตามหลักโภชนาการ ถ้าเด็กกินอาหารดี ๆ แล้วทำให้เด็กเป็นคนเก่งฉลาด ไม่เป็นโรคด้วย

การศึกษาในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 3 ระบบที่เราได้ยืมกัน ในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย มีการแบ่งกันอย่างชัดเจน ฟังดูแล้วสวยหรู แต่รัฐจะมุ่งไปที่ในระบบมากกว่า รัฐไม่ได้สนใจการศึกษาตามอัธยาศัยเท่าไร น่าเสียดายประชาชนไม่ได้ประโยชน์เท่าไร

นายอับดุลฮาฟิซ โต๊ะกูมิ : พูดถึงการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดูแลการศึกษาได้ แต่ทำไมเราไม่ทำทั้งๆ ที่มีโอกาสการอุดหนุนโรงเรียนตาดีกา ก็เช่นเดียวกัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็สามารถทำได้ ขึ้นอยู่กับผู้นำจะเอาจริงขนาดไหนปกติแล้วผู้นำจะไม่ค่อยลงทุนด้านการศึกษาเท่าไร เพราะได้ผลตอบแทนน้อย กว่าที่จะเห็นผล ประสบความสำเร็จต้องใช้ระยะเวลานาน ผู้ลงทุนด้านการสร้างถนน สะพานดีกว่า

นายคอยูรซามัน มะ : รัฐต้องเร่งแล้วครับจะอยู่เฉยเหมือนเมื่อก่อนไม่ได้ พวกเราช่วยกันผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อสู้เรียกร้องเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่จัดโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำแบบไหนก็ได้เพื่อให้ประชาชนเกิดความเป็นเจ้าของ มีการหวงแหนเมื่อถึงเวลานั้น อย่างอื่นก็ตามมา

นายอับดุลฮาฟิซ โต๊ะกูมิ : ด้านความรู้มันเราต้องยอมรับนะครับว่า คนเรามากมายที่ยังไม่มีคุณภาพ น่าเสียดาย เรามีทรัพยากรที่สมบูรณ์มาก แต่คนของเราไม่พร้อม รัฐต้องคิดแล้ว ต้องทำให้ได้ ทำอย่างไรให้ประชาชนมีคุณภาพไม่ใช่ปล่อยให้ไปอย่างนั้น อย่าลืมว่าเราต้องแข่งขันกับประเทศอื่นๆ เราจะเป็นประชาคมอาเซียนแล้ว ถ้าคนบ้านเรายังเป็นแบบนี้อีก เราถูกทิ้งแน่ เราตามไม่ทัน กลายเป็นคนล่าหลัง แล้วเราจะยอมหรือ

นายคอยูรซามัน มะ : เด็กปัจจุบันไม่รักเรียนนะ ไม่ใส่ใจกับการเรียน จะทำอย่างไรก็ได้ เอาแต่ใจตัวเอง น่ากลัวมาก ไม่เหมือนสมัยที่เราเป็นเด็ก ตั้งใจเรียนมากกว่านี้ นักเรียนรู้จักครู และครูรู้จักนักเรียน สมัยนี้แทบหายากแล้ว ครูก็ทำหน้าที่ให้เสร็จๆ ไปวัน ๆ ไม่กวัดจันเรื่องการเรียนของนักเรียน รอรับเงินเดือนอย่างเดียวถึงเวลาเงินเดือนออก อีกอย่างที่ผมมอง ผมว่าประเด็นภาษานะ ผมว่าภาษาเป็นอุปสรรคต่อการเรียนนะ เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจภาษาไทย แล้วเด็กจะไม่เข้าใจ ไม่สนุกกับการเรียน จะพูดก็พูดไม่ได้เพราะไม่ถนัดและไม่เป็น โรงเรียนต้องติดตามดูแลผลลัพธ์ของนักเรียนด้วย

นายอับดุลฮาฟิซ โต๊ะกูมิ : ปัจจุบันครูทำงานหนักมาก ผมมีเพื่อนเป็นครูหลายคน ทุกคนจะพูดว่าภารกิจมาก เวลาไม่มี ต้องทำงานทุกอย่าง เป็นฝ่ายบัญชี ฝ่ายบุคคล ฝ่ายเอกสาร เตรียมเครื่องมือ และตรวจสอบความถูกต้อง ผมว่าครูต้องสอนอย่างเดียว ทำอะไรหลาย ๆ อย่างมันไม่ดีหรอก ไม่เหมือนครูสมัยก่อนซึ่งสอนจริง ๆ รัฐจะเอาอะไรกันแน่ การมีภาระหรือทำหน้าที่หลายอย่างทำให้คุณภาพในการเรียนการสอนลดน้อยลง ผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงก็คือตัวนักเรียน

นายคอยูรชามัน มะ : การพัฒนาการศึกษาต้องอาศัยหลายๆพื้นที่ หลายๆฝ่าย ผู้นำท้องถิ่นต้องแสดงบทบาทให้เห็นให้มาก รัฐต้องทำแผนพัฒนาการศึกษา ฉะนั้นชุมชนต้องมีแผนและสภาการศึกษาด้วยก็ดี สภาการศึกษาทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ คั่นคิดและให้คำปรึกษากับประชาชน โรงเรียน ในเรื่องของการจัดการศึกษา

การพัฒนาเศรษฐกิจ

ดร.ต่ายดิน อูสมาน : เหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้เศรษฐกิจต้องซบเซา ท่านคิดว่าเราต้องพัฒนาด้านเศรษฐกิจอย่างไรครับ

นายคอยูรชามัน มะ : เศรษฐกิจแบ่งออกเป็น 3 ระบบ คือ ระบบทุน ระบบธุรกรรม และระบบสวัสดิการ ถ้าหากดูแล้วรัฐยังไม่สนับสนุนทุกๆด้าน รัฐต้องสนับสนุนทุกๆด้าน ต้องแนะนำให้ผู้ประกอบการรู้จักทุน การทำธุรกรรม และสวัสดิการที่ควรจะได้

อีกหนึ่งอย่างที่ผมขอเสนอในฐานะที่อยู่ชายแดน คือ รัฐต้องช่วยในการเปิดช่องทางระบายสินค้า รัฐให้ความสำคัญแค่ไหน รัฐต้องเปลี่ยนวิธีมองแล้ว ต้องมองชายแดนมีความสำคัญเป็นแหล่งที่ทำรายได้ให้กับประชาชนหรือประเทศชาติอย่างมองว่าเป็นการแข่งขัน เป็นการเสียเปรียบได้เปรียบ รัฐต้องเปิดช่องทางให้สินค้า นำเข้าและส่งออกให้เกิดความคล่องตัวมากกว่าที่เป็นปัจจุบัน

บ้านเราอยู่ชายแดนรัฐต้องเปิด ขยายโอกาสให้เกิดแรงงานข้ามแดนให้มากกว่านี้ มีแรงงานไทยไปทำงานในประเทศมาเลเซียเป็นจำนวนมาก ทำรายได้เข้าประเทศเป็นมหาศาลในแต่ละปี เสียหายแรงงานบางคนถูกมองข้าม ไปตามมีตามเกิด ไม่มีใครมาดูแล ต้องสนับสนุนอย่างเร่งด่วน เพราะบางที่งานในประเทศไทยไม่ตรงกับความสามารถของแรงงานก็ได้ ค่าแรงในประเทศมาเลเซียจะแพงกว่าของประเทศไทย ทำให้แรงงานไปทำงานในมาเลเซียเป็นจำนวนมาก

แรงงานบางคนไปทำงาน 1 เดือน แล้วต้องรีบกลับมา เพราะมาเลเซียให้เข้าประเทศเขา 1 เดือนเท่านั้นเองต่อครั้ง ไปในฐานะนักท่องเที่ยวไม่ใช่แรงงาน นี่เป็นปัญหา รัฐต้องช่วยต้องอำนวยความสะดวก อย่างน้อยแรงงานเหล่านั้นต้องมี working permit พวกเขาจะได้อยู่อย่างสบายใจไม่ต้องกลัวว่าจะโดนจับ หรือต้องอยู่แบบหลบๆ ซ่อนๆ

นายอดิศักดิ์ มะแซกูเบ : ผมไปมาเลเซียหลายครั้งบางครั้งก็มีโอกาสได้คุยกับพ่อค้าตั้มยาหลายๆ ร้านมีรายได้เป็นจำนวนมาก ตั้มยาเป็นแบรนด์ของประเทศของเราแล้ว พ่อค้าเหล่านี้ได้เงินก็กลับมาเก็บในประเทศไทยเราเห็นบ้านใหญ่ๆ บ้านใหม่ๆที่ถูกสร้างในหมู่บ้านมาจากการขายตั้มยาเยอะนะ

รัฐต้องมองการขายตั๋ยในประเทสมาเลเซียเป็นการพัฒนา ไม่มองเป็นปัญหา เคยเจอเคยเป็น ขาวว่าสมาคมตั๋ยให้การสนับสนุนการสร้างเหตุการณ์ไม่สงบในบ้านเรา สุดท้ายก็ไม่ใช่ ก่อนที่จะว่า ใคร สงสัยกลุ่มไหนขอให้ตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องก่อน

นายอับดุลฮาฟิซ โต๊ะกูมิ : พุดถึงตั๋ยแล้ว ยังมีพ่อค้าที่ต้องการไปเปิดร้านตั๋ยที่มาเลย์ แต่ พวกเขาไม่รู้ขั้นตอนต้องทำอะไร ผมว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น พาณิชยจังหวัดอุตสาหกรรมการจังหวัด ต้องอบรมพ่อค้ากลุ่มนี้ก่อน เขาไปเปิดร้านแล้วจะได้ไม่มีปัญหา หรือถูกหลอก ตั๋ยเป็นของกลุ่มกันแล้วเรา ต้องรักษาให้อยู่ตลอดไป อย่าให้ประเทศอื่นมาอ้างสิทธิว่าตั๋ยเป็นอาหารของเขา

นายคอยูรซามัน มะ : อีกหนึ่งอย่างประเด็นด้านเศรษฐกิจที่ผมมองคือ การจ่ายชากาด ซึ่ง ชะกาด เป็นวาชิบอยู่แล้วที่มุสลิมทุกคนต้องจ่ายชะกาดเป็นสวัสดิการชุมชนที่ชุมชนสามารถทำกันได้ บางที่สามารถจัดการเรื่องเงินชะกาดได้เป็นอย่างดี เพราะชุมชนมุสลิมที่เป็นคนรุ่นใหม่ที่เข้าใจวิธีการ ทำงาน แต่การจัดการชะกาด หรือกฎหมายชะกาด พระราชบัญญัติชะกาดไม่ออกมา รัฐบาลหลายยุคแล้ว มีการพุดมาเยอะแล้ว แต่ยังไม่มีการบ.ชะกาด เสียหายโอกาสมากๆ แทนที่ประชาชนจะได้รับประโยชน์

นายไชนุลดีน แวนาชา : ผมขอเสนออย่างนี้นะครับ ผมเจอปัญหาของหลายๆ คนเกี่ยวกับการ คิดต่อการค้าขายชายแดนซึ่งการค้าต้องใช้เอกสาร เอกสารหรือฟอร์มต่างๆ ของประเทสมาเลเซียเป็น ภาษามลายูตัวอักษรอังกฤษ พ่อค้ากรอกไม่เป็นไม่เข้าใจ ภาคราชการต้องให้ความสำคัญ ต้องสอน ต้อง อบรมเกี่ยวกับการใช้เอกสารการค้าชายแดนของประเทสมาเลเซีย ไม่ใช่ปล่อยให้ชาวบ้านเรียนรู้เอง กว่า จะเข้าใจ หรือจะทำให้ต้องใช้เวลานานมาก

นายอดิศักดิ์ มะแซกูเบ : เรามีธนาคารอิสลาม ก่อนหน้านั้นเรียกร้องต้องการธนาคารอิสลาม คิดขัดเรื่องอะไรบ้าง เท่าที่รู้ๆ คือ เรื่อง ของความยุ่งยาก มีหลายขั้นตอน สิ่งหนึ่งที่ผมภาคภูมิใจมาก คือ ธนาคารอิสลามมีคนไทยพุทธไปใช้บริการด้วย

นายคอยูรซามัน มะ : ผมว่าธนาคารอิสลามยังไม่เป็นระบบนะ เรื่องยากกลายเป็นเรื่องง่าย เรื่องง่ายกลายเป็นเรื่องยาก ลูกค้าเข้าไปแล้วถอยออกไม่เข้าไปต่อก็มีเยอะ ที่ได้ยินมาคือมีการเก็บกำไรมากเกินไป น่าเสียขายประเด็นนี้

นายอับดุลฮาฟิซ โต๊ะกูมิ การให้เครดิตมีความสำคัญ ทำอย่างไรให้ประชาชนรู้สึกตัวเองมีเครดิต ธนาคารอิสลามซึ่งเป็นธนาคารที่ปลอดจากดอกเบี้ย พุดง่ายๆ คือ เป็นธนาคารในความต้องการของชาว

มุสลิม พอถึงเวลาจริงๆ หรือในทางปฏิบัติการติดต่อยากและมีกระบวนการขั้นตอนที่ยุ่งยาก ผมเองเคยเจอปัญหาหลายครั้งโดยเฉพาะเรื่องราวของการประเมินทรัพย์สินของลูกค้า ธนาคารจะประเมินในราคาที่ต่ำมาก

นายอดิศักดิ์ มะแซกูเบ : ธนาคารอิสลามต้องให้ความสะดวกในการติดต่อกับลูกค้า คนที่ไปที่ธนาคารคือคนที่ต้องการเงินทุน เพื่อประกอบธุรกิจของตัวเอง คือต้องการความช่วยเหลือในฐานะที่เป็นคนไทยคนหนึ่ง แต่ไม่ได้รับสะดวกในการติดต่อจากธนาคาร

นายคอยูรฆามัน มะ : ปัจจุบันนี้สหกรณ์ออมทรัพย์หลายแห่งเป็นสถาบันการเงินรากหญ้าที่ชาวบ้านสามารถบริหารจัดการเองได้ สหกรณ์บางแห่งบริหารเงินหุ้นเป็นหุ้นลิบๆ ถ้านบาทก็มี ผมว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ต้องสอนให้สมาชิกหรือคนที่ยังไม่ได้เป็นสมาชิกรู้จักการออม การออมมีประโยชน์ต้องสอนให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการออม ไม่ใช่สอนให้รู้จักกู้ยืมอย่างเดียว

นายอับลูฮาฟิส โต๊ะกูมิ : วินัยการเงินสำคัญ เหมือนกัน น่าเสียดายที่พวกเราไม่ค่อยมีอามานะห์ กู้แล้วไม่จ่ายก็มี สหกรณ์ ร้านค้า หุ้นส่วน หรือการทำธุรกิจที่มีการรวมกลุ่ม จะอยู่ได้ไม่นานสุดท้ายก็หมด เพราะพวกเราไม่มีความซื่อสัตย์ บริหารจัดการเงินไม่เป็น ไม่มีกำไรและหมดแม้กระทั่งเงินทุนที่เคยมีมา สิ่งที่ต้องทำอย่างเร่งด่วน คือ ทำอย่างไรให้ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนใต้รู้จักวิธีการใช้เงินหรือพูดง่ายๆ ว่า การบริหารการเงินได้ยอดดี

นายอดิศักดิ์ มะแซกูเบ : ผมขอเพิ่มเติมประเด็นการบริหารการเงินครับ สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ ต้องมีหลักสูตรสำหรับการพัฒนานักธุรกิจขนาดเล็กในจังหวัดชายแดนภาคได้ด้วย เพราะนักธุรกิจยังขาดความรู้และประสบการณ์ด้านการค้าขายดีเป็นจำนวนมาก

นายคอยูรฆามัน มะ : รัฐต้องกำหนดช่องทางในการระบายสินค้าชายแดนให้มากขึ้น จัดให้มีกิจจะลักษณะมีความสะดวกต้อง ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการค้าชายแดนให้ประชาชนได้เรียนรู้ถ้าสามารถทำเป็นศูนย์ข้อมูลการค้าชายแดนก็เป็นสิ่งที่ดีมากๆ ประชาชนยังขาดข้อมูลการค้าชายแดนอีกเป็นจำนวนมาก

นายไชนุลดีง แวนาชา : ผมว่านอกจากข้อมูลข่าวสารแล้วสิ่งหนึ่งที่รัฐต้องรีบทำ คือ การสร้างสะพานข้ามแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียที่อำเภอตากใบ เห็นคุยกันมานานแล้ว ยังไม่ปรากฏเป็นขึ้นเป็นอันเลย ผมว่าถึงเวลาแล้วที่ต้องมีสะพานข้ามชายแดนระหว่างไทยกับมาเลเซีย เพราะถ้ามีสะพานแล้วสะดวกหลายอย่าง แล้วก็จะมีการค้าตามมามากมาย

นายอดิศักดิ์ มะแซกูเบ : ผมเป็นชาวสวนยางพารา คนบ้านผมส่วนใหญ่ปลูกยางพาราทั้งนั้น นับว่า เป็นความโชคดีของประชาชนในสมัยนี้ที่ยางพาราราคาสูงมาก แต่ประชาชนยังไม่พัฒนาการผลิตคุณภาพของยาง ถ้าผลิตยางแบบมีคุณภาพราคายางก็จะสูงขึ้น รายได้ก็จะเพิ่มขึ้นด้วย ผมว่า ประชาชนยังขาดการสนับสนุนจากรัฐ หรือไม่เห็นความสำคัญของการผลิตคุณภาพยาง

นายอับดุลฮาฟิซ โตะกูมิ : ยางพาราเป็นที่ต้องการของตลาดโลกนะครับ ไม่รู้ว่าในอนาคตบ้านเราจะผลิตยางพาราได้ทันกับความต้องการของตลาดโลกหรือไม่ ที่ผมได้ยื่นมาต่อไปนี้อาคารสูงๆ ก็จะใช้ยางพาราด้วย เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่น ป้องกันการถล่มของตึก หรือการล้มของตึกสูงๆ ที่เกิดจากสึนามิ

นายคอยูรชามัน มะ : เราต้องเพิ่มมูลค่าของผลผลิตของยางพารา เพราะในอนาคตทั้งโลกต้องใช้ยางพารามากขึ้น นี่เป็นความได้เปรียบของคนสามจังหวัดชายแดนใต้ เราจะใช้ความได้เปรียบที่เกิดประโยชน์ได้อย่างไร ผมว่าประชาชนหรือชาวสวนคงคิดไม่ออก เป็นหน้าที่ของนักวิชาการด้านยางพารา และรัฐบาลต้องช่วยกันคิด ช่วยกันวิจัย

นายอดิศักดิ์ มะแซกูเบ : สิ่งหนึ่งที่ผมมอง คือ การทำอาหารฮาลาล หลายๆ รัฐบาลได้พูดการทำอาหารฮาลาล ในช่องทางการหาเสียงเท่านั้นเอง รัฐต้องทำนิคมอาหารฮาลาลให้ปรากฏ เรามีความพร้อมทั้งทรัพยากรที่จะนำมาผลิต ถ้าทำได้ก็จะเป็นชื่อเสียงให้กับประเทศไทยอย่างมากทำไมมาเลเซียเขาทำได้ แล้วทำไมประเทศไทยทำไม่ได้ ธุรกิจอาหารฮาลาลมีมูลค่าหมื่นๆ ล้านบาทแต่ละปี อย่าลืมนะว่าอาหารฮาลาลของประเทศไทยมีชื่อเสียง แต่ขาดการสนับสนุนหรือการปฏิบัติอย่างจริงจังจากรัฐบาล

นายไชนุลดีน แวนาชา : เศรษฐกิจพอเพียงต้องสนับสนุนให้ทำให้มากๆ สินค้าพวกผักต่างๆ เป็นที่ต้องการของมาเลเซียอย่างมาก พ่อค้าคนราชีวาต้องไปซื้อจังหวังนครศรีธรรมราชเพื่อมาขายที่มาเลเซีย แต่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส ไม่มีการปลูกผักที่เป็นจำนวนมาก ผมว่าหน่วยงานที่บำรุงต้องรณรงค์สนับสนุนให้ประชาชนมาปลูกผักเพื่อส่งออกไปให้กับประเทศมาเลเซีย

นายคอยูรชามัน มะ : รัฐต้องลดภาษีสินค้านำเข้าจากประเทศมาเลเซีย เมื่อภาษีแพงประชาชนก็ต้องหาทางหลีกเลี่ยงภาษี เมื่อเป็นอย่างนี้ก็ทำให้เกิดการทำผิดกฎหมาย พ่อค้าก็ต้องจ่ายใต้โต๊ะให้กับเจ้าหน้าที่บางคน เมื่อจ่ายแล้วจึงสามารถทำธุรกิจนำเข้าได้ ยังจ่ายใต้โต๊ะมาก ยังทำธุรกิจได้คล่องตัวมากขึ้น เงินผิดกฎหมายหรือ เงินใต้โต๊ะแต่ละปีมีมากมายมหาศาล ถามว่าประชาชนอยากจ่ายไหม ไม่อยากจ่ายหรอก แต่มันจำเป็น ถ้าไม่จ่ายแล้วทำธุรกิจไม่ได้ ก็ต้องเลิก

นายอดิศักดิ์ มะแซแบ : ถ้าเป็นอย่างนั้นผมว่า ต้องลดพิธีการหรือขั้นตอนของการค้าชายแดน อำนวยความสะดวกให้มากขึ้นและนำเสนอความรู้ เทคนิคต่างๆ ให้ประชาชนรู้ถึงวิธีการค้าที่ถูกต้อง

การพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ

ดร.ตายุติน อุสมาน : สังคมของในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เรากำลังมีปัญหามากมาย ถ้าสังคมไม่ได้รับการแก้ไข ปัญหา ก็จะตามมาอีก ท่านคิดว่าหรือท่านมีมุมมอง มีวิธีการที่จะพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนใต้อย่างไรบ้างครับ ของเรียนเชิญแสดงความคิดเห็นครับ

นายคอยูรชามัน มะ : ผมว่าผู้นำต้องมาก่อนเป็นอันดับแรก ต้องเริ่มที่ผู้นำก่อน เรามีผู้นำหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็น ผู้นำศาสนา ผู้นำจิตวิญญาณ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ ผู้นำตามธรรมชาติ ทำอย่างไรให้ผู้นำสามารถอยู่ด้วยกันได้ สามารถทำงานร่วมกันได้ รัฐบาลต้องสอนให้ผู้นำทุกประเภทหันหน้าเข้าหากัน รัฐบาลต้องสอนให้ผู้นำทุกประเภทหันหน้าเข้าหากัน มาทำงานเพื่อส่วนรวม อย่างนี้ถึงตัวเองเป็นอย่างเดียว ปัจจุบันนี้หลายๆชุมชนผู้นำแต่ละชนิดต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างทำหน้าที่ ไม่เคยทำงานร่วมกันเลย เสียเวลาที่ผ่านมาไป ถ้าทำงานร่วมกันได้สังคมของเราจะดีกว่านี้แน่

นายอดิศักดิ์ มะแซกูเบ : ผู้นำบางคน บางท้องที่ยังมีการหวาดระแวงซึ่งกันและกัน ต่างคนต่างไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างหน่วยงานราชการต้องมาปลดล็อกได้แล้ว ยกตัวอย่างง่ายๆ นายก อบต. กับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บางพื้นที่ไม่สามารถทำงานด้วยกันได้เลย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเคยมีอำนาจ เคยมีบารมีมาก่อนทุกสิ่งทุกอย่างไปรวมอยู่ที่กำนันผู้ใหญ่บ้าน เมื่อมีการกระจายอำนาจ งบประมาณ อำนาจบุคลากร จะไปรวมที่ อบต. หหมด กำนัน ผู้ใหญ่บ้านรู้สึกเสียอำนาจ และอีกอย่างหนึ่ง นายกอบต. เป็นคนรุ่นใหม่ อายุน้อยกว่า ส่วนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะอาวุโสกว่า ทำให้การทำงานสองฝ่ายไม่สะดวกเท่าไร แต่ไม่ใช่ทุกชุมชน บางชุมชนสามารถทำงานได้ เมื่อเป็นเช่นนี้การพัฒนาก็มีอุปสรรค เพราะการพัฒนาต้องทำงานเป็นทีม ทุกคนต้องหันหน้าเข้าหากัน ต้องเสียสละและต้องยอมรับซึ่งกันและกัน ต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน ต้องรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นด้วย

นายคอยูรชามัน มะ : ถ้าเป็นอย่างนั้นผมว่ารัฐหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาดูแล โดยจัดให้มีแผนงานหรือแผนปฏิบัติการร่วมของทุกฝ่าย ถ้าแผนงานร่วมได้รับการยอมรับ และมีการทำงานร่วมกันได้ ก็จะเป็นสิ่งที่ดี ของแบบนี้ต้องใช้เวลาและต้องใช้ผู้นำ หรือ คนกลางที่มีการบริหารจัดการที่ดี รู้จักการประนีประนอม

สถาบันครอบครัวเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างด่วน ยังไม่มีหน่วยของรัฐที่จะมาเล่นกับสถาบันครอบครัวสำนักคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด แต่ละจังหวัดจัดอบรมเฉพาะการสร้างครอบครัวเท่านั้น เป็นการอบรมเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของสามีภรรยา ต้องสร้างสังคมให้เข้มแข็ง

นายอดิศักดิ์ มะแซกูเบ : การทำงานในรูปของสภาสำคัญนะครับ ถือว่าแตกต่าง ๆ เป็นการผ่านจากการประชุมแล้ว และได้รับการยอมรับระดับหนึ่ง ทุกตำบลต้องมีสภาที่จะเข้ามาดูแลเรื่องศิลปวัฒนธรรมของประชาชนในแต่ละพื้นที่ ที่ไหนมีสภาที่ทำงานร่วมกันที่นั่นจะเจริญแน่นอน

นายอัลดุฮาฟิส โต๊ะกูมิ : ผู้นำแต่ละประเภทเกิดความระแวงระแวงซึ่งกันและกัน ไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ไม่ยอมหันหน้าเข้าหากัน ผมว่ารัฐต้องสนับสนุนให้ผู้นำทุกประเภทเกิดความไว้วางใจกัน ยอมรับซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความเจริญแล้วผู้นำแต่ละประเภทก็เป็นพี่น้อง รู้จักมาเป็นระยะเวลานานแล้ว

นายคอยูรซามัน มะ : การเลือกตั้งในบ้านเราก็เป็นปัญหา เช่นเดียวกัน การเลือกตั้งทุกระดับทำให้เกิดความแตกแยก ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งมักจะมีการทะเลาะเบาะแว้ง แบ่งพรรคแบ่งพวก อันสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนยังไม่เข้าใจการเมืองเท่าที่ควร เมื่อเลือกตั้งการเมืองก็ต้องจบ ทุกคนต้องหันหน้าเข้าหากัน ไม่ทะเลาะอีกต่อไป รัฐต้องอธิบาย ชี้แนะเกี่ยวกับการเมืองให้ประชาชนเข้าใจการเมืองที่ถูกต้อง

นายอดิศักดิ์ มะแซกูเบ : ปัญหาเยาวชนเป็นปัญหาหลักชนิดหนึ่ง ด้วยการดูแลเยาวชนอย่างดี ทำให้ไม่เกิดปัญหาความไม่สงบ ต้องสร้างเยาวชนรักกีฬาให้มากๆ ตอนเย็นหลังจากการทำงานงานพวกเขาจะสามารถเข้ามาเล่นกีฬาได้

นายอัลดุฮาฟิส โต๊ะกูมิ : ผลขอต่อด้วยเรื่องยาเสพติดเป็นปัญหาลำดับต้นๆ ของประเทศ ถ้าเยาวชนทุกคนไม่พึ่งยาเสพติดทำให้สังคมอยู่อย่างสวย และมีความสุข ทุกคนต้องการความสุขเมื่อได้ทำงาน

ดร. ตายูดิน อุสมาน : ผมขอขอบคุณทุกท่านให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมในสถานการณ์ความไม่สงบข้อมูลที่ท่านให้นั่นจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป ขอขอบคุณอีกครั้งหนึ่งครับ

การสัมมนาในจังหวัดยะลา

การเก็บข้อมูลโดยการสัมมนาในจังหวัดยะลา ผลการเก็บข้อมูลได้ดังต่อไปนี้

ดร. ตายูดิน อูสมาน : ขอความสันติสุขจงมีแด่ท่าน ผมรู้สึกดีใจที่ได้เห็นหน้าพวกท่านทุกคน คณะนักวิจัยเชิญท่านมาเข้าร่วมสัมมนาในครั้งนี้เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลการวิจัยจากการสัมมนาในหัวข้อ การพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเด็นแรกขอให้ทุกท่านแสดงความคิดเห็นด้านการศึกษาก่อน ขอเรียนเชิญนำเสนอเลยครับ

นายมุคลิส คอลลออาแซ : จากเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทำให้ห้วงเวลาการเรียนการสอนลดน้อยลง กว่าจะได้เรียนก็เก้าโมงเช้า บ่ายสองครั้ง ก็ต้องกลับแล้ว ทำไมครูต้องมาสายแล้วกลับเร็ว เนื่องจากการไปมาโรงเรียนของครูนั้นต้องมีเจ้าหน้าที่มาดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับครู การไปโรงเรียนต้องมาเป็นกลุ่ม และเป็นช่วงเวลาหนึ่ง จะมาก่อนช่วยเวลาที่เจ้าหน้าที่กำหนดก็ไม่ได้ จะกลับหลังเขามารับก็ไม่ได้ ก็เพราะความปลอดภัยของครู ถ้าครูอึดอัดไหม้แน่นอนอยู่แล้ว ครูบางคนทีไฟแรง มีอุดมการณ์ไม่ค่อยเห็นด้วยที่ต้องมาสายแต่กลับเร็ว เพราะฉะนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมารับสายหน่อย เรามักจะได้ยินจากเจ้าหน้าที่ว่ามีกำลังบุคลากรจำกัดและต้องทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยหลายๆ โรงเรียน จึงต้องมารับเร็ว ผลเสียก็ตกอยู่ที่ตัวนักเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนลดน้อยลง

อีกอย่างหนึ่งที่รัฐต้องรีบดำเนินการให้เร็วที่สุด ก็คือ การลดภาระงานของครู ครูต้องทำหน้าที่สอนอย่างเดียว ไม่ใช่ทำทุกอย่าง โดยเฉพาะงานธุรการ ถ้าครูมีภาระหลายบทบาท ครูก็ต้องทำงานธุรการ ซึ่งมีผลทำให้การสอนของครูด้อยคุณภาพลง รัฐต้องส่งเจ้าหน้าที่หรือพนักงานเข้ามาดูแลเรื่องนี้ในโรงเรียน น่าเสียดายที่พนักงานที่รับผิดชอบธุรการของโรงเรียนต้องรับผิดชอบ 2 โรงเรียน ในเวลาเดียวกัน ดังนั้นคุณภาพไม่ดีแน่ ซึ่งดูแล้วไม่รู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นกับระบบการศึกษาในบ้านเรา

นายยูซุฟ ดอเลาะ : ครูหลายๆ คนเคยเล่าให้ฟังว่าครูมีงานเยอะจริง ไม่ทำก็ไม่ได้เพราะเป็นคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

ดร. สุนทร จันทรันนท์ : จากการศึกษาในระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่า ครูหลายคนที่ไม่ตรงเอก ทางโรงเรียนก็ช่วยหาสถานที่จะไปอบรม บัณฑิตตามเกณฑ์ประเมินของ สมศ. ถ้าโรงเรียนมีครูไม่จบไม่ตรงเอก ทำให้คะแนนตก และไม่ผ่านเลย

นายยูซุฟ ดอเลาะ : คุณภาพของโรงเรียนเอกชนดีกว่าโรงเรียนของรัฐบาล

ดร. สุนทร จันทน์นันท : วันนี้เด็กๆ จากข้างนอกเทศบาลนครยะลา มาเรียนโรงเรียนเทศบาลเป็นจำนวนมาก มันเป็นการบ่งบอกถึงคุณภาพการเรียนการสอน การบริหารจัดการ ทำให้ผู้ปกครองต้องหาโรงเรียนที่ดีกว่า ดังนั้นรัฐต้องหามาตรการ หรือส่งเสริมให้โรงเรียนที่อยู่ในชุมชนมีการยกระดับมาตรฐานทำให้พ่อแม่ยอมรับและภาคภูมิใจที่ส่งลูกเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน

งบประมาณจึงมีความสำคัญ ถ้าโรงเรียนมีผู้บริหารที่มีคุณภาพ บริหารเก่ง แต่ขาดแคลนงบประมาณก็จบเหมือนกัน ฉะนั้นการที่เด็กข้างนอกเทศบาลมาเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นการเพิ่มภารกิจให้กับนักเรียน

นายกอเดร์ มะลาเฮง ; ยังมีเด็กอีกหลายคนที่ย่านหนังสือไม่ได้ ครูต้องพัฒนาเด็กที่อ่านไม่ออกให้อ่านให้ได้ ถ้าอ่านหนังสือไม่ออกเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน

ดร. สุนทร จันทน์นันท : รัฐไม่ให้ความสำคัญกับโรงเรียนศาสนา เพราะมองเป็นเรื่องของศาสนา ซึ่งศาสดามีมานานแล้วเป็นของชุมชน เรียนศาสนา โดยปกติแล้วจะอยู่ใต้ร่มเงาของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ดูแล้วยังไม่เป็นระบบ เราต้องจัดให้เป็นระบบที่ดีกว่านี้ สมัยก่อนไม่มีค่าตอบแทนเป็นภารกิจ เป็นจิตอาสาของผู้รู้มากกว่า เมื่อรัฐเข้ามาในรูปแบบของการให้เงินตอบแทนสำหรับครู ยึดจำนวนนักเรียนเป็นหลักโรงเรียนศาสนาขนาดเล็กให้เดือนละ 6,000 บาท ขนาดใหญ่เดือนละ 8,000 บาท ครูสอนก็คนก็ไปเฉยเอง เมื่อมีเงินเดือนคุณภาพเริ่มมีปัญหา

นายมุคลิส คอลลออาแซ : พวกเราเคยได้ยื่นโรงเรียนคู่ขนานใหม่ เป็นความคิด เป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่จะให้โรงเรียนประถมในชุมชน มีความร่วมมือกับโรงเรียนศาสนาในเชิงของการใช้อาคารสถานที่ ตลอดจนอุปกรณ์การเรียนชนิดต่างๆ โรงเรียนประถมก็ไม่อยากให้โรงเรียนศาสนาใช้ โรงเรียนศาสนาก็ไม่กล้าใช้ ดูแล้วไม่ประสบความสำเร็จรัฐต้องการจะให้ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในทางปฏิบัติก็ใช้ไม่ได้ อีกอย่างที่เป็นความจริงคือชาวบ้านเป็นห่วงกลัวว่ารัฐจะมาล้วงลูก จะมาจำกัดการกับการศึกษาที่เขามีอยู่แล้วกลัวว่าเอกลักษณ์ของโรงเรียนศาสนาจะหมดไป ซึ่งโรงเรียนศาสดามีมานานแล้ว เป็นโรงเรียนที่ชาวบ้านมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ วันนี้การบริหารก็เปลี่ยนไป ศาสดากลับมาอยู่ใต้การดูแลของสำนักงานกระทรวงการศึกษา เอกชนอำเภอ สช. รัฐพยายามจะดึงเข้าสู่ระบบแต่ไม่เต็มที

นายยูซุฟ ดอเลาะ : ผมขอเสริมหน่อยครับ ผมว่าโรงเรียนศาสดาต้องบูรณาการกับฮาฟิซ กุรอาน ประเด็นหนึ่งที่ผมที่ผมมองว่าทำไมโรงเรียนศาสดาถึงไม่มีคุณภาพ ผมมองที่ครู หลากๆ โรงเรียน

ที่เด็กในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมาสอน ซึ่งครูเหล่านั้นยังขาดประสบการณ์ ผู้เกี่ยวข้องมองว่าตาดิกาเป็นโรงเรียนเล็กๆ ให้เด็กมาสอนก็ได้ ซึ่งเป็นความคิดที่ไม่ค่อยสวยเท่าไร ถ้าจะให้ดีผู้ที่มาสอนในโรงเรียนตาดิกาต้องเป็นอุstadh แต่ค่าตอบแทนน้อย ทำให้ไม่มีใครอยากจะมาสอน

นายกอเดร์ มะลาเฮง : สมัยก่อนมีคนจิตอาสามาก เพราะ สมัยก่อนคนมีที่ดินเยอะ มีทรัพย์สินสมบัติมาก และมีวิถีชีวิต และมีวิถีชีวิตแบบง่ายเมื่อโลกพัฒนาขึ้น หลากๆ อย่างก็จะพัฒนาตามไปด้วยคนสมัยนี้มีภาระมากขึ้น มีค่าใช้จ่ายมากขึ้น เราต้องเข้าใจนะครับว่า ครูก็ต้องดูแลครอบครัวของเขา ชุมชนต้องหาเงิน ต้องมีกองทุนเพื่อใช้เป็นเงินค่าตอบแทนสำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนตาดิกา

ดร. สุนทร จันทรนนท์ : ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์ ต้องเห็นความสำคัญของการศึกษาในสามจังหวัด ผมมองว่าเราต้องมีหน่วยงานโดยเฉพาะมาดูแลโรงเรียนตาดิกา

นายยูซุฟ ดอเลาะ : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีงบประมาณสามารถดึงงบประมาณมาช่วย มาพัฒนาโรงเรียนตาดิกาได้มีความคล่องตัวอย่างมาก

นายกอเดร์ มะลาเฮง : ผู้ที่จะมาเป็นผู้นำในชุมชนทุกระดับต้องมีวุฒิการศึกษา อย่างน้อยต้องจบอนุปริญญาถึงจะดี ส่วนครูครูตาดิกาต้องจบชั้น 10 และต้องผ่านการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการสอนถึงจะเป็นครูได้

นายยูซุฟ ดอเลาะ : ผมขอยกตัวอย่างมัลลิกัตลาตเมืองใหม่เขามีค่าตอบแทนสำหรับครูมากพอสมควร ซึ่งผมดูแลคุณภาพของนักเรียนใช้ได้อยู่

นายกอเดร์ มะลาเฮง : ผู้นำต้องไม่เห็นแก่ตัว ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของตัวเองเป็นหลัก

นายยูซุฟ ดอเลาะ : อีกเรื่องหนึ่งที่คนบ้านเราไม่ค่อยให้ความสำคัญ คือ การแนะแนวการเรียนต่อของนักเรียน เด็กๆ เลือกเรียนตามเพื่อน ตามกระแส เพราะไม่ค่อยมีคนแนะนำ น่าเสียดายอย่างยิ่ง

ดร.ตายุดีน อูสมาน : ผมคิดว่าเราได้ข้อมูลด้านการศึกษามาพอสมควรแล้ว ขอไปประเด็นต่อไปนะครับ คือ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ เราจะพัฒนาหรือวิธีการอย่างไร ที่จะยกระดับเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ขอเชิญเสนอความคิดเห็นครับ

นายกอเดร์ มะลาเฮง : ประเด็นเศรษฐกิจ บ้านเรามีงบประมาณที่จะมากระตุ้น หรือมาแก้ไข ปัญหาปากท้องของชาวบ้านมากมายมหาศาล แต่ดูเหมือนค่าน้ำพริกละลายน้ำอยู่ ก็มีงบประมาณมา ลงมือปฏิบัติ ขาดการติดตามและประเมินผล ขาดการต่อยอดสืบงบประมาณก็สิ้นจริงๆ น่าเสียดายมาก ๆ เงินไม่รู้ทำอะไรแล้ว ดังนั้นรัฐต้องจัดสรรทุน และโครงการที่มีความยั่งยืน ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ แรงงานบ้านเราไม่มีฝีมือ ขาดทักษะ บางคนยังเลือกงานอีก เมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้เยาวชนบ้านเราว่างงาน ดังนั้น รัฐต้องเข้ามาพัฒนาฝีมือ พัฒนาทักษะการทำงานให้กับเยาวชนและประชาชนด้วย

นายยูซุฟ ดอเลาะ : คนบ้านเรามีค่านิยมที่แปลกๆ พ่อแม่ปลูกฝังค่านิยมว่าต้องทำงานรับ ราชการ หรือทำงานในบริษัท เด็กๆ เยาวชนต้องเรียนสายอาชีพด้วย ไม่ใช่ไปเรียนโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามหมด แล้วใครจะทำงานด้านอาชีพ คนบ้านเราไม่ยอมคิดสร้างงานเอง รอทำงานบริษัท เป็นลูกจ้างเขาดลอด

งบประมาณที่มาสนับสนุนอาชีพของประชาชนในสามจังหวัด เช่น โครงการเลี้ยงวัว แพะ คนที่ ได้ประโยชน์จริงๆ คือ คนภาคเหนือ ภาคอีสาน รัฐซื้อวัว แพะมาให้ชาวบ้านเลี้ยง คนภาคเหนือ ภาคอีสาน เขาได้เบิกในอีกราคาหนึ่ง ชาวบ้านก็เลี้ยงไปอย่างนั้นแหละ ไม่ยั่งยืน เพราะไม่ใช่ความ ต้องการของชาวบ้าน

นายกอเดร์ มะลาเฮง : การพัฒนารายได้มันก็เกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาอาชีพ ดังนั้นการที่รัฐจะ มาส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ รัฐต้องดูอาชีพที่เป็นความต้องการของ ประชาชนจริง ดูที่ความเป็นไปได้ และมีความเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และอัตลักษณ์ ของพื้นที่ด้วย

นายมุกลิส คอลออาแซ : เมื่อก่อนราคาผลผลิตหรือผลไม้บ้านเราราคาสูงมาก โดยเฉพาะ ลองกอง ที่ผ่านมาราคากิโลกรัมร้อยกว่าบาท ปัจจุบันราคากิโลละ 10 บาท ชาวสวนก็ปล่อยให้มันร่วงลง มาเองไม่มีการไปเก็บ ตอนนี้เราเสียดุลการค้า เพราะเราซื้อผลไม้จากภาคอื่นในราคาที่แพง ส่วนผลไม้ บ้านเราราคาถูก รัฐต้องเข้ามาดูแลเรื่องนี้ด้วย

นายกอเดร์ มะลาเฮง : รัฐต้องเข้ามาดูแล โดยเฉพาะโครงการประกันราคาผลไม้ ทำไมภาค อื่นๆ ถึงได้ประกัน แต่สามจังหวัดทำประกันราคาผลไม้ไม่ได้ การติดตามมาส่งเสริมโครงการของรัฐไม่ได้ ติดตามอย่างต่อเนื่อง

นายมุกลิส คอลลออาแซ : หลายๆท่านเคยเห็นการปลูกปาล์มในทุ่งนา มีการขายต้นกล้าปาล์ม ช่วยขุดดินให้ เมื่อถึงเวลา ก็ไปไม่ได้มาติดตามหรือมาดูแล ดูเหมือนว่าทำไปเพื่อ ให้หมดงบประมาณ เมื่อไม่มีการติดตามผล หรือไม่มีการช่วยเหลือต่อ ชาวสวนก็ปล่อยให้ปาล์มโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ผักกางมุ้งก็เช่นเดียวกัน ประมาณ 1 ปี รอจนมุ้งพังพอมุ้งพังก็ไม่มีใครมาทำงาน ผมสรุปว่า การดูแลอย่างต่อเนื่อง การติดตามดูแลของกองทุนสหายพารา ดูแล้วพาราประสบความสำเร็จ เพราะ มีการดูแลติดตามไม่ดี

นายชูชีพ ดอเลาะ : การดูแลการทำอาชีพ รัฐต้องดูแลอย่างต่อเนื่องเหมือนการติดตาม ดูแลของกองทุนสหายพารา ดูแลพาราประสบความสำเร็จเพราะมีการดูแลติดตาม

นโยบายเศรษฐกิจอย่าหวังเพื่อให้ได้มวลชน เพื่อให้เสียงสนับสนุน อย่าหวังดังงบประมาณ เมื่อมีงบประมาณแล้วยังมาเบียดเบียนงบประมาณของชาวบ้าน

นายธนดี ทองนุ่น : อาชีพคือ ความมั่นคงของชีวิต ผมว่า มีปัจจัย 3 ตัว ที่ทำให้การขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจบ้านเราเข้าไปกว่าที่อื่นๆ ก็คือ

- 1) พฤติกรรม
- 2) ทักษะ
- 3) ความเคยชิน

พฤติกรรมเป็นตัวแปรที่จะบ่งบอกการใช้ชีวิต หรือ การทำมาหากินผมคลุกคลี และได้มีโอกาสทำงานในชุมชนในสมัยก่อนในสมัยผมอยู่ กศน. เราจะเห็นว่าประชาชนพอใจในสภาพเดิมๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการพัฒนามาก

ผมว่าในการทำงานต้องอยู่บนพื้นฐานของสมมติฐานที่ว่าชาวบ้านต้องเรียนรู้สภาพปัญหาสาเหตุ และวิธีการแก้ไข เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องไปช่วยเหลือ ต้องสอนให้ชาวบ้าน เรียนรู้ช่วยเหลือตัวเองให้ ความรู้พวกเขา คนที่จะเข้าไปช่วยต้องเข้าใจประการแรก คือ ไม่ดูถูกชาวบ้าน คิดให้เป็น สอนอย่างไรให้เป็น ทำตัวอย่างให้ชาวบ้านดู ถ้าชาวบ้าน ไปเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของเขามีสิ่งจูงใจ ต้องเรียนรู้กลุ่มเป้าหมาย ต้องลึกซึ้งจึงจะชนะใจประชาชนได้

นายก่อเร่ มะลาเฮง : คนเราจะพัฒนาได้ต้องรู้ที่ไปที่มา เหมือนหมอที่วินิจฉัยโรค ถ้าวินิจฉัยถูกโรค คนป่วยก็จะหายจากอาการป่วยได้ คือ แก่ถูกโรค และถูกวิธี รัฐต้องสอนให้ประชาชนรู้จักตัวเองด้วย สังคมจะดีได้ถ้าทุกคนมีศาสนาอยู่ในตัว ทำอย่างไรให้ประชาชนอยู่ในหลักการของศาสนา ปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาอย่างเคร่งครัด ไม่รับเอาวัฒนธรรมที่ผิด วิธีแก้ไขคือ ต้องมีวิชาศาสนาในทุกระดับ มีกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับศาสนาภายในชุมชนให้เกิดบ่อยๆ

นายธนิต ทองนุ่น : ผมมองที่การอยู่ร่วมกันในสังคม ผมมอง 3 มิติ คือ มิติการอยู่ร่วมกัน มิติการมีส่วนร่วม และมิติการศึกษา คนเราอยู่ในสังคมต้องรู้จักร่วมกัน เห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน อยู่ในสังคมต้องมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ซึ่งเมื่อเป็น เช่นนี้แล้ว สังคมก็มีความสุข

รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับคนในพื้นที่ กิจกรรมที่รัฐเป็นฝ่ายจัด อาจจะได้อะไร และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่า วัฒนธรรมต่างๆ ที่ดำรงในสังคมรัฐต้องส่งเสริม วัฒนธรรมที่หายไปแล้วต้องนำมาฟื้นฟูใหม่ เพื่อให้ประชาชนเกิดความภาคภูมิใจว่าตัวเองมีวัฒนธรรมที่ยิ่งใหญ่

กีฬาแก้ปัญหาสังคมได้ กีฬาเป็นวิธีการที่จะทำให้ความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างชุมชน หลายๆ ชุมชน การสร้างตามสัมพันธ์ระหว่างประเทศก็ใช้การกีฬา ดังนั้นการกีฬาเป็นตัวชูโรง แต่ละจังหวัดต้องส่งเสริมนักกีฬาให้เป็นนักกีฬามืออาชีพ สามารถสู่ระดับโลก ระดับ inter ให้ได้ กีฬาให้คนสำเร็จหลายคนแล้ว กีฬาทำให้รวยหลายคนแล้ว กีฬาทำให้นักกีฬามีชื่อเสียงก็หลายคนแล้ว แต่เด็กบ้านเรา ยังไม่มี เราต้องทำให้ได้ ต้องช่วยกันสนับสนุน

นายกอเดร์ มะลาเฮง : ผมทราบว่ามีเยาวชนของเราเป็นเด็กจังหวัดยะลา กำลังเรียนชั้น ประถมศึกษา มีทักษะดี ได้รับโอกาสให้ไปฝึกอบรมเพิ่มเติม ฝึกกับโค้ชระดับโลก ที่เมืองบาเซโลนา ประเทศสเปน กีฬาสามารถเป็นตัวชูโรงได้ นอกจากกีฬาสร้างคนแล้วกีฬาให้เด็กๆ และเยาวชนห่างไกล จากยาเสพติด กีฬาแก้ปัญหา ยาเสพติดได้ กีฬาแก้ปัญหาเด็กมั่วสุมได้

นายธนิต ทองนุ่น : กีฬาแก้ปัญหาสังคมได้ เราต้องมีหลักสูตรการกีฬา เราอาจสนับสนุนกีฬา เป็นจุดเด่น กีฬาที่คนบ้านเรานัด เช่น บัณฑิต สีสัน ตะกร้อ กีฬาประเภทนี้เด็กๆ บ้านเราจะได้เป็นนักกีฬา ระดับโลกได้ ซึ่งถ้าทำได้แล้วจะมีเยาวชนรุ่นหลังๆ ตาม หรือสนใจเป็นนักกีฬามากขึ้น

นายกอเดร์ มะลาเฮง : ผมว่าผู้นำท้องถิ่นต้องชูนโยบาย 1 ตำบล 1 สนามกีฬา ชุมชนต้องมี สนามกีฬาเป็นที่ออกกำลังกาย เป็นที่พบปะระหว่างสมาชิกกับนักกีฬาหรือกองเชียร์ สนามกีฬาต้องอยู่ ใกล้มัสยิดด้วย เพื่อความสะดวกในการมาละหมาด ถึงเวลาเล่นกีฬาก็เล่น ถึงเวลาละหมาดก็มาละหมาด

นายธนิต ทองนุ่น : การแข่งขันนกเป็นเรื่องเป็นราวในจังหวัดควรมีสถาบันแข่งขันนกที่มี มาตรฐาน

นายธนดี ทองนุ่น : เรามีศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ศอบต. ปัญหาตอนนี้ คือ ศอบต. สามารถช่วยอะไรบ้าง สิ่งหนึ่งที่ต้องพูดกันคือ ศอบต. สามารถช่วยอะไรได้บ้าง สิ่งหนึ่งที่ต้องพูดถึงคือ ศอบต. ต้องสนับสนุนด้านกีฬา

นายชูชีพ ดอละ : ผมว่าสนามกีฬาสามารถทำให้ได้ทันที อบต. ควรรับดำเนินการ ผมขอพูดเรื่องวันสำคัญทางศาสนา เรามีวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันฮารีรายอ และวันสำคัญอื่นๆ แต่วันสำคัญกลับ ไม่ได้ได้รับการจัดความสำคัญ รัฐไม่สนับสนุนเท่าไร รัฐต้องทำซุ้มใหญ่ๆ เพื่อต้อนรับความยิ่งใหญ่ของวันสำคัญต่างๆ และต้องให้ความสำคัญกับวันสำคัญของทุกศาสนา

นายธนดี ทองนุ่น : ในการสร้างสังคมต้องให้ความสำคัญกับการศึกษา และกิจกรรม การจัดกิจกรรมจะเป็นตัวหล่อหลอมคนทำให้คนได้มีโอกาสในการแสดง ไม่ว่าจะเป็นการกีฬา ศาสนา วัฒนธรรม ส่วนหนึ่งคือ กิจกรรมช่วยลดความหวาดระแวงด้วย

เราเห็นว่าในชุมชน หรือจังหวัดของเรา มีการระแวงไปหมด ไม่เชื่อใจใครง่าย ไม่ไว้ใจใครง่ายๆ คือ มันเป็นโดยปริยาย สังคมบ้านเรา มีการระแวงซึ่งกันและกัน ความหวาดระแวงระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชนนั้นเป็นเรื่องธรรมดา แต่ความหวาดระแวงระหว่างประชาชนด้วยกัน ตรงนี้น่ากลัว

นายมุกลิส คอลลออาแซ : ความสัมพันธ์ระหว่างคน ผมดูแล้ว คนเรามี 2 ประเภทเท่านั้น คือ เป็นผู้ผลิต กับผู้บริโภคเท่านั้น เราจะหาคนที่มิจิตสาธารณะยากขึ้น ทำอะไรก็ต้องมีคำตอบแทนหมด ต้องหาอะไรที่มากลึงจิตสำนึกให้อะไรที่มากกว่านั้น เป็นที่พึ่งพา เป็นองค์กรให้ความรู้ ความมั่นใจ

นายธนดี ทองนุ่น : นำกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม มาใช้ให้มากๆ ให้เห็นเป็นรูปธรรม

นายกอดเร่ มะลาเฮง ; ปัจจุบันนี้หาคนที่ทำงานเสียสละยากขึ้น ทุกคนมุ่งแต่รายได้ ถามว่าถ้ามาร่วมกิจกรรมผมจะได้อะไร ทุกคนมุ่งรายได้ ถามว่าถ้ามาร่วมกิจกรรมผลจะได้อะไร ผมจะได้เท่าไร หากคนคิดเพื่อส่วนรวมน้อยลง ต้องจัดให้มีการอบรมสำนึกรักบ้านเกิด ผมเคยทำแล้ว เมื่อเด็กๆ และเยาวชนได้เข้าร่วมอบรม ในประเด็นนี้แล้ว เด็กเหล่านั้นจะรักชุมชนของตัวเองมากขึ้น รู้จักเสียสละเพื่อชุมชน

รัฐต้องมีนโยบายในการสร้างจิตสำนึกความเป็นผู้นำให้ผู้นำประเภทต่างๆ เข้ามาเป็นผู้นำ หรือเป็นผู้บริหาร ต้องเพื่อบ้านเพื่อเมืองจริง ๆ ไม่ใช่เข้ามาเพื่อประโยชน์

นายยุทธพล ดอเลาะ : ธุรกิจแหล่งบันเทิงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในตัวเมืองใหญ่ๆ จะมาทำลายวัฒนธรรม เราควรเปิดแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้มากขึ้น กำหนดประเด็นให้พี่น้องประชาชนได้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้บ่อย ๆ

นายมุกลิส คอลออาแซ : ผมมองว่าผู้นำศาสนาทุกระดับ ทุกชุมชน ต้องเข้าใจบทบาทของตัวเองให้มาก ต้องเข้าใจว่าผู้นำศาสนาไม่ใช่แค่เรื่องศาสนาอย่างเดียว ปัญหาสังคมต่างๆ ที่กำลังเกิดขึ้นในสังคม ผู้นำศาสนาต้องเข้ามาช่วยแก้ไขด้วย

นายกอเดร์ มะลาเฮง : สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด เป็นองค์กรที่ดูแลผู้นำศาสนา อิหม่ามของแต่ละมัสยิด เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดต้องสร้างอิหม่ามประจำมัสยิดให้มีวิสัยทัศน์ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาบ้านเมืองของพวกเรา สื่อหลักที่อยู่ในแต่ละชุมชน แต่ละหมู่บ้านต้องทำงานอย่างมีความสัมพันธ์กัน ถ้าเสาใดเสาหนึ่งล้มหรืออ่อนแอ สิ่งแปลกปลอม หรืออันตรายจากข้างนอกก็จะเข้ามาได้ง่ายดาย ก็เหมือนเสาบ้านถ้าเสาใดอ่อนแอ บ้านนั้นจะพังได้ง่าย

ผู้นำ เจ้าหน้าที่ที่จะมาอยู่ในสามจังหวัดชายแดนใต้ ต้องผ่านการอบรมหลักสูตร การไม่เห็นแก่ตัว เพื่อให้ผู้นำ เจ้าหน้าที่ที่มีความพร้อม เต็มใจ ท่วมเท เพื่อส่วนรวมไม่ใช่เพื่อส่วนตัว

นายธนิต ทองนุ่น : การแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องทำในรูปของโครงการ เพราะในโครงการจะมีรายละเอียดครบถ้วนทุกประการ ผมว่าเราต้องสอนให้ประชาชนรู้จักคิด และเขียนโครงการ

ดร.ต่ายุดิน อูสมาน : ผมขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง สิ่งที่คุณท่านได้นำเสนอ และได้สะท้อนออกมา เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างมาก และเป็นประโยชน์ต่อสังคมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วย

การสัมภาษณ์ในจังหวัดปัตตานี

การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ในจังหวัดยะลา ผลการเก็บข้อมูลได้ดังต่อไปนี้

ดร.ต่ายุดิน อูสมาน : ขอความสันติสุขจงมีแด่ทุกท่าน วันนี้ นับเป็นโอกาสดีอีกวันหนึ่งที่ได้มีโอกาสมาเจอกับบรรดาผู้รู้ทั้งหลาย ที่กระผมและทีมวิจัยมาวันนี้ เพื่อมาเก็บข้อมูลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ ซึ่งท่านสามารถให้ข้อมูล ข้อคิด และวิธีการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดได้ ขอขอบคุณอีกครั้งหนึ่งครับ

ผมขอเริ่มเลยนะครับ ประเด็นแรก ผมขอให้ท่านให้ข้อมูลให้ประเด็นของการพัฒนาการศึกษา ท่านทั้งหลายมีมุมมอง หรือข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างไร

นายปกรณ์ กิติม : การศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีหลายอย่างมากที่ต้องพัฒนา จากข้อมูลหลาย ๆ แห่ง มีข้อมูลว่าผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนในจังหวัดปัตตานี ยะลาและ นราธิวาส ต่ำมาก และยังต่ำทุก ๆ ปี ผมว่าฝ่ายรัฐ กระทรวงศึกษาธิการ ต้องรีบแก้ปรับปรุงให้เร็วที่สุด ไม่ใช่ให้ใครผู้ใดผู้หนึ่งมาเกาะมาโกย หารายได้เข้าตัวเอง ไม่ใช่ใจว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์มากน้อย เพียงใด ปัญหาการมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ผมมองว่าเราต้องใช้สิ่งแปลก ๆ ที่คนอื่นยังไม่ได้ทำ ถ้าทำแล้วมี ผู้สนใจที่จะนำไปพัฒนาต่อ ยอดต่อไป

ผมมองว่า การพัฒนาการศึกษาต้องหาวิธีการที่สามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนสูงขึ้น ซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของครูผู้สอน การทุ่มเทการเอาใจใส่ ตลอดจนความมี จรรยาบรรณของครู ทำให้คุณภาพทางการเรียนสูงขึ้น ดังนั้นฝ่ายที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาต้องค้นหา เสาะหา คนเก่ง ๆ ที่ไม่ยอมเปิดตัว ทั้ง ๆ ที่เขามีประสบการณ์

นายชัยนรินทร์ นิมา : เมื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลง ผู้ปกครองต้องเอาใจใส่ลูกหลานด้วย ถ้าปล่อยให้เป็นอย่างนั้น ผลลัพธ์คือ สอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยไม่ได้ ทำให้การศึกษาของเยาวชน ไม่ ต่อเนื่อง และกลายเป็นปัญหาอีกต่อไป เยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ใช่เด็กไม่ฉลาด แต่ บางครั้งขาดโอกาส สมัยนี้หรือปัจจุบันเป็นสมัยใหม่แล้ว การศึกษาต้องพัฒนามากกว่านี้

นายสุวัฒน์ จามจุรี : การศึกษาระดับอุดมศึกษามีความสำคัญต่อเยาวชนของเรา ถ้ามองน้อยครับ ว่ามหาวิทยาลัยที่มีอยู่ในสามจังหวัด ได้เปิดสาขาวิชาใหม่ ๆ ใหม่ ดูดูแล้วยังเหมือนเดิมอยู่ มหาวิทยาลัย ต้องเปิดสาขาวิชาที่ทันสมัย ตรงกับความต้องการของนักศึกษาและผู้ปกครอง ไม่ใช่ไปเปิดในส่วนกลาง หมด ทุกคนมุ่งไปที่ส่วนกลางหมด แล้วเมื่อไรบ้านเราจะพัฒนา ผู้บริหารมหาวิทยาลัยต้องทันสมัยด้วย ถ้าจะให้ดีมหาวิทยาลัยในบ้านเราต้องเปิดหลักสูตรนานาชาติให้มาก ๆ ผมว่ามีนักศึกษาต่างชาติสนใจ ที่จะมาศึกษาในบ้านเรามากนะผมว่า ทุกคนคงจะรู้ว่าในประวัติศาสตร์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เคย เป็นศูนย์กลางการศึกษามาก่อนในอดีต เราต้องสร้างความโดดเด่นทางการศึกษาของบ้านเรา

นายชัยนรินทร์ นิมา : สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำนวน มาก ผมว่าเราช่วยกันพัฒนาโรงเรียนเอกชนให้มีคุณภาพมากกว่านี้ โรงเรียนเอกชนบางโรงเรียนมีนักเรียน มากจริง ๆ เมื่อปริมาณมากแน่นอนการดูแลก็ไม่ทั่วถึง จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียน หากดู

เปอร์เซ็นต์ของการสอบเข้ามหาวิทยาลัยแล้วเปอร์เซ็นต์ยังน้อยอยู่ ผู้บริหาร ครูบาอาจารย์ต้องช่วยกันสร้างโอกาสให้เด็ก ๆ ได้เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาให้มาก ๆ ขึ้น โดยวิธีใดก็ได้

นายปรกรณ์ กิลิมอ : ผมว่าเราต้องเตรียมการ เราต้องส่งเด็กบ้านเราให้ไปเรียนต่างประเทศด้วย ซึ่งผมมองว่ามันจำเป็นนะครับ เมื่อไปเรียนต่างประเทศ นอกจากจะได้ความรู้ทางวิชาการแล้ว ได้ฝึกภาษาแล้ว ได้ประสบการณ์ใหม่แล้ว เด็ก ๆ นื่อง ๆ จะได้เรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ จะมีประโยชน์ในระยะยาว โดยเฉพาะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในอนาคตการติดต่อระหว่างประเทศจะรวดเร็วมากขึ้น เราต้องเตรียมพร้อม ต้องสร้างคนรุ่นใหม่ ๆ ให้มีความเป็นนานาชาติ

นายชัยนรินทร์ นิมา : ที่ผ่านมาระยะหนึ่งที่เราส่งนักศึกษาไปศึกษาในบางประเทศเท่านั้น โดยเฉพาะในประเทศตะวันออกกลาง ผมว่าเราต้องส่งในประเทศใหม่ ๆ ที่เรายังไม่ได้ส่ง แล้วต้องเป็นประเทศที่มีบทบาทในปัจจุบันและในอนาคตครับ เช่น ประเทศจีน อินเดีย ญี่ปุ่น ซึ่งไม่ไกลล้านเราเท่าไรนัก อินเดียมีนักศึกษามานับล้านไปเรียน แต่ผมว่ายังไม่เป็นระบบเท่าไร ประเทศจีนน่าสนใจมาก นอกจากนักศึกษาจะได้ภาษาจีนแล้ว นักศึกษาที่จบมาจากประเทศจีนจะได้เรียนรู้วิธีการทำงาน วิถีคิดของคนจีน แล้วกลับมาถ่ายทอดให้ประชาชนได้รับรู้และนำไปปฏิบัติ

นายสุวัฒน์ จามจุรี : ปัจจุบันนี้ผมสังเกตว่านักเรียน นักศึกษาเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ตัวเองไม่ชอบ และจบแล้วไม่สามารถใช้วิชาที่เรียนไปประกอบอาชีพ เนื่องจากว่านักเรียนนักศึกษามีข้อมูลหรือขาดข้อมูลในการเรียนต่อ สรุปคือ ขาดการแนะแนวที่ดี ถ้ามีการแนะแนวที่ดี ประสิทธิภาพหรือผลสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีมากกว่านี้ บางคนเรียนไม่ต่อเนื่อง เลือกสาขาที่ผิดพลาด ซึ่งเป็นสาขาที่ตัวเองไม่ชอบและไม่ถนัด บางคนฝึกเรียนจนจบ ตอนเรียนก็ฝึกแล้ว ตอนทำงานก็ยังฝึกอีก แล้วชีวิตจะมีความสุขได้อย่างไร

นายปรกรณ์ กิลิมอ : ผมขอแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมครับ กรณีการเลือกเรียน เราจะพบว่า มีนักศึกษาเลือกเรียนตามกระแสมาก ถ้าไปที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่านักศึกษาจากบ้านเราเลือกเรียนคณะรัฐศาสตร์ ถามว่าอะไรคือแรงจูงใจที่ทำให้เด็ก ๆ เหล่านั้นเรียนรัฐศาสตร์ คำตอบก็คือ ต้องการเป็นปลัดอำเภอ ต้องการเป็นนักปกครอง อาจจะเป็นเพราะเรียนตามความต้องการของพ่อแม่ หรือของตัวเองที่เคยเห็นปลัดอยู่ตามที่ว่าการอำเภอ เห็นแล้วอยากเป็นเหมือนปลัด พวกนี้ไม่คิดจะเป็นอย่างอื่นแล้ว อาชีพอื่นไม่สนใจแล้ว ซึ่งการเปิดสอบตำแหน่งปลัดไม่ได้เปิดทุกปี ก็ต้องคอย ในขณะที่คอยสอบปลัดนักศึกษาเหล่านี้ไม่ยอมทำอาชีพอื่นชั่วคราวไปก่อน บางคนสอบหลายครั้งกว่าจะได้ บางคนสอบทุกครั้งไม่เคยคิด

สักครั้งก็มี เพราะการอ่านหนังสือน้อยไป ฉะนั้นผมว่าผู้ปกครองต้องแนะนำให้ลูก ๆ เลือกเรียนในสาขาที่มีความเป็นไปได้กับบุตรหลานของเราให้มากที่สุด อย่าไปตามกระแส และดูความสามารถของลูกเราด้วย

นายชัยนรินทร์ นิมา : พุดถึงปลัดหรืออาชีพรับราชการ เป็นอาชีพที่อยู่ในความฝันของเด็กและผู้ปกครอง อย่าลืมนะคะคนเราเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตำแหน่งทางราชการมีเท่าเดิม ผมว่าเราต้องเปลี่ยนมุมมองเปลี่ยนความคิดของประชาชนให้สนใจที่จะอาชีพหรือเปิดกิจการของตัวเองดีกว่า นอกจากจะมีความเป็นอิสระแล้ว ยังมีโอกาสที่มีรายได้มาก

ผศ.ดร.รุตัน อุทัย : ผมขอพุดถึงการศึกษาระดับรากหญ้านะครับ คือ โรงเรียนตาดีกา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เกิดขึ้นโดยชุมชนตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลามที่ต้องเรียนวิชาการอิสลาม และเป็นหน้าที่ของผู้ที่ต้องถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่ยังไม่รู้ นั่นก็คือ เด็ก ๆ และเยาวชนโรงเรียนระดับรากหญ้าที่มีทุกชุมชน คือโรงเรียนตาดีกา

โรงเรียนตาดีกา มีมานานแล้ว มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กรมการสถานศึกษาเป็นคนคิด หรือเป็นคนหามาใช้ ถ้าเจาะลึกจริง ๆ พบว่า แต่ละโรงเรียนใช้หลักสูตรที่ไม่เหมือนกันไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน บางโรงเรียนใช้หลักสูตรของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด บางโรงเรียนใช้หลักสูตรของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และอาจมีบางที่ใช้หลักสูตรจากประเทศมาเลเซีย ผมดูแล้วเราไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เราอยู่ในภูมิภาคเดียวกัน ประเทศเดียวกัน น่าจะใช้หลักสูตรที่มาจากที่เดียวกัน หรือใช้หลักสูตรเดียว ผมว่าเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องใช้กระบวนการอย่างไรก็ได้แล้วแต่ ที่ให้ประชาชนใช้หลักสูตรเดียวกัน โดยที่ประชาชนไม่มีความคิดว่ารัฐจะจัดการเกี่ยวกับการศึกษาของเขา

นายชัยนรินทร์ นิมา : ไหน ๆ ก็พุดถึงโรงเรียนตาดีกาแล้ว ผมดูแล้วเรายังไม่มีโรงเรียนตาดีกาที่มีความเป็นเลิศ หรือโรงเรียนตาดีกาด้านแบบในสามจังหวัด เป็นโรงเรียนตาดีกาที่มีความเป็นเลิศในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านคุณภาพของครูผู้สอน ด้านคุณภาพของผู้อยู่เรียน ด้านคุณภาพของหลักสูตรการสอน มีผู้ปกครองที่มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญทางการศึกษา ฝันอย่างจะเห็นโรงเรียนตาดีกาสมบูรณ์แบบ หรือตาดีกาด้านแบบ หรือตาดีกาด้านแบบ หรือเป็นโรงเรียนตาดีกาที่ส่งลูกเรียนแล้วมีความภาคภูมิใจ สบายใจ และมั่นใจ

สถาบันการศึกษาน่าจะทำเรื่องนี้ให้ดูเป็นตัวอย่าง เป็นแรงกระตุ้นให้คณะกรรมการโรงเรียนตาดีกาสร้างโรงเรียนตาดีกาของเขาให้เป็นโรงเรียนตาดีกาที่มีคุณภาพ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมาก ๆ ควรให้การสนับสนุนในเรื่องนี้ ให้ถือว่าเป็นภารกิจของ อบต. ด้วย ไม่ใช่ของมัสยิดอย่างเดียว

ถ้าหากว่าเป็นเรื่องยากไม่รู้จะคิด หรือออกแบบอย่างไร ผมว่าคณะกรรมการมัธยมที่ดูแลรับผิดชอบโรงเรียนตาดีกา ควรไปศึกษาดูงานในประเทศมาเลเซีย มาเลเซียเขาจัดการเรื่องโรงเรียนตาดีกาอย่างไร แล้วนำกลับมาประยุกต์ใช้ในบ้านเรา อันนี้ผมว่าเราต้องรีบ ๆ ทำก่อนที่จะเสียเวลามากกว่านี้

อีกประเด็นหนึ่ง คือ สวัสดิการของครูตาดีกา รัฐต้องให้สวัสดิการให้กับครูตาดีกา ให้สูงและสมศักดิ์ศรี เพราะบุคคลเหล่านั้นทำงานด้วยความจริงใจและจิตอาสา ดังนั้นสวัสดิการสำหรับบรรดาครูเหล่านี้ต้องมีด้วย ผมมองว่านอกจากเขาทำงานเพื่อศาสนาแล้ว เขาทำงานเพื่อชาติด้วย เพื่อผลิตบุคลากรของชาติให้เป็นคนดี

นายปกรณ์ กิลิมอ : ถ้าเป็นอย่างนั้นผมว่ารัฐต้องมีการนิเทศติดตามการสอนของครูด้วย เนื่องจากว่าเทคนิคการสอนของครูเขาไม่ค่อยดีเท่าไร พูดยตรง ๆ น้องเหล่านี้ไม่ได้จบสายครูมา ไม่ได้เรียนวิชาชีพครู ก็ควรมีการอบรมเทคนิคการสอนให้กับครูผู้สอนในโรงเรียนตาดีกาด้วย ที่ผมประทับใจคือ มีครูตาดีกาบางคนเป็นครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมหรือมัธยมมาช่วยสอนด้วย ด้วยความที่บุคคลเหล่านั้นเคยเป็นครูตาดีกามาก่อน ถึงแม้จะมีตำแหน่งเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนประถมหรือมัธยม ซึ่งมีความผูกพันกับโรงเรียนตาดีกา ก็ยังสละเวลามาสอน ความคืออย่างนี้น่าชื่นชมอย่างมาก

ผศ.ดร.รุตสัน อุทัย : หากดูสถานการณ์ในปัจจุบันมีผลกระทบต่อครูผู้สอนมาก ทำให้ครูไม่กล้ามาสอน ต้องมีเจ้าหน้าที่มาคุ้มครอง กลายเป็นว่าครูมาสอนสายและกลับบ้านเร็ว แนนอนผลมันลงที่เด็ก เด็กได้เรียนน้อยลง เสียเวลาวันละหลาย ๆ ชั่วโมง จากหลายวันก็เป็นหลาย ๆ เดือนและหลาย ๆ ปี ชั่วโมงที่จะเรียนก็จะหาย ถ้าเป็นไปได้ผมอยากให้ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาตรวจ มาประเมินแล้วสรุปเลยว่า โรงเรียนไหนที่อยู่ไหนขายที่ไม่ปลอดภัย โรงเรียนไหนที่ปลอดภัย สรุปเป็นโรง ๆ เลย ถ้าครูรู้ว่าโรงเรียนของตนมีความปลอดภัยแล้ว สามารถมาสอนตามเวลาได้ น่าสงสารเด็ก ๆ ที่อยู่ในชนบท ส่วนใหญ่แล้วเป็นลูกคนยากคนจน คนที่มีฐานะเขาไม่ส่งลูกเรียนในหมู่บ้านอยู่แล้ว ผมสงสารเด็กที่พ่อแม่ไม่มีทางเลือก

นายชัยนรินทร์ นิมา : ผมขอพูดประเด็นที่สูงกว่านี้หน่อยนะครับ ผมว่าจังหวัดปัตตานีของเราอยู่ติดกับทะเล ผมว่ามหาวิทยาลัยน่าจะเปิดสอนสาขาวิศวกรรมการต่อเรือ เพื่อผลิตวิศวกรในการผลิตเรือให้กับประชาชนได้ไว้ทำมาหากินในราคาที่ไม่สูงมากนัก ถ้าเรามีการผลิตดี ๆ สามารถส่งออกได้ด้วย

สาขาเกษตรก็น่าส่งเสริม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นภูมิภาคที่มีความอุดมสมบูรณ์ พวกเราเคยไปที่ภาคอื่น ๆ และก็จะยอมรับว่า บ้านเรามีทรัพยากรที่ดีกว่า มีมากกว่าและสมบูรณ์กว่าโดยเฉพาะพืชพันธุ์ทางการเกษตร คนเก่าคนแก่ทำอาชีพโดยใช้ประสบการณ์ ไม่ได้เรียนทฤษฎีในห้องเรียนซึ่งก็ได้รับระดับหนึ่ง คนรุ่นใหม่หรือรุ่นปัจจุบันต้องพัฒนาการเกษตรหรือการประกอบอาชีพด้านเกษตรที่มี

คุณภาพ ซึ่งการมีอาชีพเกษตรที่มีคุณภาพต้องมีการเรียนวิชาเกี่ยวกับการเกษตรด้วย ถึงจะถูกต้อง ฉะนั้น ผมว่ารัฐต้องสนับสนุนการเรียนการสอนวิชาเกษตรใหม่ ให้เข้มข้นมากกว่านี้

นายปรกรณ์ กิลิมอ : ดูการเกษตรแล้ว สงสารเกษตรกรมาก ๆ ราคาผลผลิตถูกมาก ๆ สมัยก่อน เกษตรกรแต่ละครอบครัวมีความหวังกับผลผลิตทางการเกษตรซึ่งแต่ละปีมีรายได้เข้ามามากมาย บางคนได้ สี่ถึงห้าแสน สามารถใช้เงินเป็นปี ปัจจุบันไม่ได้ยินแล้วว่าเกษตรกรรายได้ที่ขายผลผลิตเป็นแสน น่าเสียดายมาก ๆ รัฐต้องดูแลไม่ใช่เห็นปัญหาแล้วปล่อยไปเรื่อย ๆ หลายปีแล้วที่ชาวบ้านขายสินค้าราคาถูก

พูดถึงโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หลายคนที่อยู่ในห้องนี้ก็คงผ่านการศึกษาในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามมาก่อนด้วย ซึ่งผมว่าคุณภาพยังไม่ค่อยมีเท่าไร โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งอยู่ตามอำเภอหรือชุมชนต่าง ๆ น่าเสียดายมาก ๆ ที่เด็กอยู่นั้นหลาย ๆ ปี ไม่ค่อยได้รับความรู้เต็มที่ อันนี้น่าเป็นห่วง ดังนั้นผมขอให้รัฐบาลสนับสนุนโรงเรียนเอกชนให้สร้างคุณภาพให้กับตัวเอง โรงเรียนแต่ละโรงต้องสร้างเครือข่าย มีอะไรจะได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่มาแข่งขันกันเอง กลัวโรงเรียนของคนอื่นเด่นและดีกว่า

รัฐต้องมาดูแลเรื่องคุณภาพ ในแต่ละจังหวัดเลือกมาเลย 1-2 โรง เพื่อพัฒนาให้เป็นโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามต้นแบบ เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ ใคร ๆ ก็อยากมาเรียน

ประเด็นหนึ่งที่ผมมอง คือ การเตรียมประเมินของสมศ. ทำให้ครูต้องเตรียมเอกสารหลักฐาน ในการตรวจ บางครั้งครูก็สอนไม่เต็มที่เพราะใจกำลังกังวลหรือจดจ่อกับ สมศ.

ดร.ต่ายดิน อูสมาน : ผมว่าเราได้ข้อมูล ข้อเสนอแนะในด้านการพัฒนาการศึกษา มาพอสมควรแล้ว ประเด็นต่อไปที่เราจะคุยกันต่อ คือ ประเด็นการพัฒนาเศรษฐกิจ ท่านคิดว่าในการพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น พัฒนาอย่างไร อะไรบ้างที่ท่านคิดว่ายังต้องปรับปรุงหรือพัฒนาอย่างไร ขอเรียนเชิญครับ

นายชัยนุรดิน นิมา : ผมขอพูดก่อนนะครับ บังเอิญว่าเรื่องเศรษฐกิจนี้ผมพอที่เข้ายุ่งเกี่ยวบ้าง ในฐานะที่ทำธุรกิจเล็ก ๆ และในฐานะที่ร่วมมือทำงานเกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์อิสลาม คือ เรามีเครือข่ายสหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามในภาคใต้

สหกรณ์ช่วยชาวบ้านได้ สหกรณ์ช่วยสมาชิกได้ เพราะปรัชญาหรืออุดมการณ์ของสหกรณ์ เป็นการทำงานร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งในรูปแบบของการฝากเงินและการกู้ยืม ถ้ามองว่า เงินทุนสำคัญไหม ตอบว่า สำคัญครับ ทำธุรกิจอะไรก็แล้วแต่ จะเล็กจะใหญ่ก็ต้องใช้ทุน จะมากหรือน้อย เท่านั้นเอง ถ้าเราไม่ได้เป็นสมาชิกเราจะไปกู้ที่ไหน ไปธนาคารก็ยุ่งยากอีก ต้องเกี่ยวข้องกับดอกเบี้ยอีก

การมาเป็นสมาชิกของสหกรณ์เป็นการฝึกให้ประชาชนรู้จักการออม ทุกเดือนต้องมีเงินเก็บเข้าฝากที่สหกรณ์ เก็บทีละนิดนาน ๆ มันก็เยอะเอง

ผมอยู่ในวงการสหกรณ์ออมทรัพย์อิสลาม ผมว่าบ้านเรายังมีสหกรณ์ออมทรัพย์น้อยอยู่นะ ถ้ามีก็ยิ่งเล็ก ๆ ผมว่ารัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องแนะนำ ถ่ายทอด ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของสหกรณ์ออมทรัพย์ หรือสหกรณ์ประเภทอื่นๆ ก็ได้ เมื่อเห็นความสำคัญแล้ว ต่อยอดด้วยความคิดที่จะให้มีสหกรณ์เกิดขึ้นในชุมชนของตนเอง การเป็นสมาชิกของสหกรณ์ นอกจากจะได้ปันผลแต่ละปีแล้ว ทำให้ชาวบ้านมีเงินเก็บด้วย เมื่อเปิดสหกรณ์แล้วต้องสอนให้ชาวบ้านรู้จักวิธีการจัดการหรือการบริหารสหกรณ์ด้วย ไม่ใช่เปิดสหกรณ์มาปี 2 ปี ก็ยกเลิกซะแล้ว เพราะบริหารจัดการไม่เป็น หรือคณะกรรมการบริหารมีความทุจริต ดังนั้นรัฐต้องสอนให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของสหกรณ์ด้วย เพราะสหกรณ์ช่วยประชาชนได้

ทุนเป็นเรื่องที่สำคัญ ใคร ๆ ก็เห็นด้วย บางคนมีความคิดที่จะทำธุรกิจแต่ไม่มีทุน แล้วชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของสหกรณ์จะไปหาทุนที่ไหน ซึ่งทุนที่ใกล้ชิดที่สุด คือ ธนาคารอิสลาม ซึ่งชาวบ้านสามารถที่จะกู้มาใช้ในการทำธุรกิจได้ แต่พูดถึงธนาคารอิสลามแล้ว หลาย ๆ คนเคยสัมผัส และอีกเป็นเสียงเดียวกันว่าลำบาก ยุ่งยาก สลับซับซ้อน น่าเสียดาย เรามีธนาคารอิสลามที่ถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลามแล้ว แต่กระบวนการทำงานยังติดขัดอยู่ ซึ่งผมว่าธนาคารอิสลามต้องบริหารจัดการเรื่องนี้โดยด่วน เพื่อไม่ให้ลูกค้ารายใหม่ๆ เกิดความไม่ประทับใจเหมือนลูกค้ารุ่นเก่า ๆ

ผศ.ดร.รุตสัน อุทัย : ผมมองการพัฒนาเศรษฐกิจในรูปแบบของการสนับสนุนผู้ประกอบการรายเล็ก สอนให้ประชาชนมีความรู้สึกรู้สืออย่างเป็นเจ้าแก่ หรืออยากมีธุรกิจเล็ก ๆ ของตัวเอง บางคนแค่คิดก็ไม่ทำแล้ว แล้วสรุปเลยว่าเราทำได้หรือธุรกิจ มีคนที่มีความคิดแบบนี้เยอะมากที่อยู่ในชุมชน รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจต้องส่งเสริม หรือสนับสนุนให้ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการทำธุรกิจและกล้าที่จะทำธุรกิจขนาดใหญ่ได้

วันนี้เริ่มมีนักธุรกิจชุมชนที่ทำธุรกิจหรือมีกิจการเหมือนในตัวเมืองใหญ่ ๆ แล้ว หมายความว่าที่เมืองใหญ่มีอะไรในชุมชนต้องมีเหมือนกัน เพราะการมี การทำธุรกิจในชุมชนนั้นประชาชนไม่ต้องเสียเวลาออกมาซื้อในเมือง ประหยัดทั้งเวลาและค่าน้ำมันรถด้วย ให้ประชาชนใช้เงินให้น้อยที่สุด และเก็บเงินให้มากที่สุด บั้นปลายชีวิตแล้วจะสบาย มีบางคนอายุมากแล้วยังต้องทำงานอีก เพราะไม่ได้มีการวางแผนการดำเนินชีวิตในระยะยาว

นายอาหามะ บูละ : ผมขอถามหน่อย ทำไมปัจจุบันนี้มีการบริโภคสูงมาก พุงง่าย ๆ คือบริโภคนิยม ไม่ซื้อของถูกต้องซื้อของแพง ของที่ยังใช้ได้อยู่ก็ไม่ใช่ ต้องซื้อของใหม่ตลอดเวลา บางครั้งซื้อของเกินความสามารถของตัวเอง เกินรายได้ของตัวเอง รสนิยมสูง รายได้ต่ำ ผมว่าประชาชนยังอยู่ใน

กระแสนิโภคนิยม ตามแฟชั่น ตามการโฆษณาชวนเชื่อ ถ้าเป็นอย่างนี้ผมว่ายุ่งแน่ ๆ มีเงินก็ไม่เหลือ คนต้องมีหนี้อีกด้วย รัฐต้องมาช่วยประชาชนให้เห็นความสำคัญของเงิน มีการทำบัญชีครอบครัว บางครอบครัวไม่มีปัญหาในเรื่องนี้เพราะมีรายได้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะเกษตรกรที่มีสวนยางพารามาก ๆ ที่น่าเป็นห่วงคือ พวกที่เป็นลูกจ้างเขา รายได้ไม่มากมาย แต่ทำตัวเหมือนคนมีรายได้มาก รัฐต้องจัดการความรู้ให้การอบรมเรื่องการใช้จ่ายในครอบครัว ตลอดจนการประหยัด

นายชัยนรินทร์ นิมา : จังหวัดปัตตานีของเราติดกับทะเล ทะเลเป็นที่ทำมาหากินของชาวปัตตานี ผูกพันกับทะเล มีบางช่วงที่ชาวประมงขาดแคลนอุปกรณ์ในการจับปลา รัฐต้องสนับสนุนอุปกรณ์ด้วย ชาวปัตตานีส่วนใหญ่เป็นการทำประมงขนาดเล็ก เป็นประมงชายฝั่ง ซึ่งมีผลกระทบเนื่องจากไม่มีปลาให้จับ เพราะเรือขนาดใหญ่มาจับปลาหมด ปลาไม่ทันขยายพันธุ์เลย ทำให้ขาดรายได้หรือมีรายได้ก็น้อย ไม่เพียงพอต่อการดูแลลูก ๆ

รัฐให้การสนับสนุนการทำธุรกิจอาหารฮาลาล เรามีความพร้อมในการทำอาหารฮาลาล เพราะเรามีผลผลิตทางทะเลเป็นจำนวนมาก ถ้ารัฐสามารถพัฒนาส่งเสริมการทำอาหารฮาลาล จะทำให้ประเทศของเรามีรายได้ดีกว่าเดิม ประชาชนมีงานทำ สังคมมีความสุข ลูกค้าหรือผู้บริโภคอาหารฮาลาลมีจำนวนมาก โดยเฉพาะในภูมิภาคตะวันออกกลาง โลกอาหรับ แต่ละปีประชาชนของประเทศไทยสามารถขายอาหารฮาลาลเป็นจำนวนมาก มีรายได้เข้าประเทศปีหนึ่งเป็นจำนวนมาก ถ้าโรงงานสามารถผลิตตามที่พวกเขาต้องการ ยิ่งทำให้มีรายได้ ทำให้ประชาชนมีงานทำและมีรายได้

นายปรกรณ์ กิลิมอ : การส่งเสริมอาชีพตัดเย็บให้กับกลุ่มสตรีหรือกลุ่มแม่บ้าน ทุก ๆ ปีเราสามารถส่งเสื้อผ้าสำเร็จรูปของผู้หญิง ผ้าคลุมผมไปขายที่ประเทศตะวันออกกลาง เป็นจำนวนมาก ทำให้ประชาชนในหมู่บ้านมีรายได้ มาจุนเจือครอบครัว ปัจจุบันสินค้า ราคาแพงขึ้นทั้งนั้น ทำให้แต่ละครอบครัวต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ถ้ากลุ่มสตรีสามารถช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของหัวหน้าครอบครัว ผมว่าเป็นสิ่งที่ดี กลุ่มสตรีหลาย ๆ กลุ่มที่มีเวลาว่าง ซึ่งไม่รู้จะทำอะไร ถ้ามาร่วมกันผลิตเสื้อผ้าและผ้าคลุมผมเป็นสิ่งที่ดี เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วย รัฐหรือหน่วยงานที่ช่วยได้ต้องมาช่วย กลุ่มแม่บ้านบางกลุ่มยังขาดทักษะในการผลิตที่มีความประณีต สวยงาม ควรจัดอบรมการเย็บลวดลายให้

บางหมู่บ้านไม่ใช่เฉพาะผู้หญิงเท่านั้นที่เย็บเสื้อผ้าหรือผ้าคลุมผม ยังมีผู้ชายจำนวนหนึ่งที่ทำอาชีพนี้ด้วย เพราะเป็นอาชีพที่อยู่ที่บ้าน ทำที่บ้าน ผมว่าเยาวชนที่ไม่รู้จะทำอะไร หันมาฝึกการตัดเย็บดีกว่า อย่าเลือกงานเลย ไม่มีอะไรดีขึ้นหรอก

เมื่อมีการพัฒนา ทำให้กลุ่มสตรีบางกลุ่มต้องต่อยอดสิ่งที่ตัวเองทำ แต่บางครั้งทุนก็จำเป็นมาก ๆ ต้องหาทุนให้กับกลุ่มเหล่านั้น เพื่อให้พวกเขาสามารถอยู่ได้ ทุนในที่นี้จะเป็นอย่างไรก็ได้ ไม่มีสัญญาผูกพัน แล้วทุกคนมีความสุข

นายชัยนรินทร์ นิมา : ผมว่าเราต้องดึง เชิญชวนนักธุรกิจจากประเทศต่าง ๆ มาเปิดกิจการหรือ มาลงทุนในบ้านเรา บ้านเรามีความพร้อมไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรต่าง ๆ เมื่อมีการลงทุนแล้ว ทำให้ประชาชนมีงานทำด้วย แต่ถ้านบ้านเราไม่ได้เรียนหนังสือสูง ๆ ก็อาจทำงานในตำแหน่งเล็ก ๆ ซึ่งมีเงินเดือนไม่มากนัก ฉะนั้น พ่อแม่ต้องส่งลูกเรียนหนังสือให้สูง ๆ จบแล้วมีงานทำ เป็นที่มีรายได้สูง พอสมควร

ที่สำคัญสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้น คือ เมื่อมีการลงทุนแล้ว พวกเราไม่ช่วยกันดูแล ไม่ช่วยกันปกป้อง แล้ว ธุรกิจมันจะอยู่ได้อย่างไร บางครั้งต้องหยุดกิจการไปเลย กว่าจะหางานใหม่มันก็ไม่ใช่ว่าเรื่องง่าย ๆ อีกต่อไปแล้ว

นายปกรณ์ กิลิมอ : ผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในบ้านเราที่เห็นชัดคือ การท่องเที่ยว เรามีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายในบ้านเรา แต่เราไม่สามารถใช้การท่องเที่ยวได้ในขณะนี้ สถานที่ท่องเที่ยวบางที่หยุดไปเลย ไม่มีใครมาเที่ยวเพราะกลัวความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เมื่อการท่องเที่ยวหยุดชะงักจะมีผลกระทบอย่างอื่นก็ตามมาด้วย เช่น การค้าขาย การขายของที่ระลึก การบริการ รถรับจ้าง โรงแรม ร้านอาหาร กระทั่งไปหมดเลย บางคนสามารถอยู่ได้เพราะการท่องเที่ยว มีธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น

สื่อมวลชนเป็นตัวหนึ่งที่ทำให้การท่องเที่ยวต้องหยุดชะงัก เพราะสื่อมวลชนต้องการรายงานข่าว ต้องส่งข่าว บางครั้งข่าวที่เสนอไปนั้นมันดูแล้วรุนแรง ทั้ง ๆ ที่เป็นเรื่องเล็กน้อย ใครได้บริโภคข่าวก็ไม่อยากมาเที่ยวสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สื่อมวลชนต้องเสนอประเด็นข่าวให้พอดี ๆ อย่าหนักไปทางใดทางหนึ่ง

ดร.ตาฮูดีน อูสมาน : ผมว่าเราได้ประเด็นของการพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ มาพอสมควรแล้ว ประเด็นต่อไปที่ผมจะขอให้ท่านทั้งหลายได้ช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เราจะมีมาตรการในการพัฒนาสังคมได้อย่างไร ขอเชิญครับ

นายชัยนรินทร์ นิมา : สังคมบ้านเราในปัจจุบันนี้มีปัญหามาก ผมว่าปัญหาเยาวชนเป็นปัญหาอันดับต้น ๆ เลย ทุกชุมชนจะมีเยาวชน เยาวชนน่าเป็นห่วงมาก ๆ เลยครับ ผมเห็นสภาพของเยาวชนแล้วอดเป็นห่วงไม่ได้ สิ่งที่มาคู่กับเยาวชน คือ ยาเสพติด ทำให้เยาวชนถึงติดยาเสพติดเป็นจำนวนมาก หน่วยงานต่าง ๆ ต้องเข้ามาแก้ไขให้การบำบัดรักษา แต่ผู้ปกครองต้องแก้ก่อน ต้องทำงาน ลำดับแรกต้อง

หาวิธีการที่ไม่ให้ลูก ๆ เข้าไปหายาเสพติด ดูแล้วแปลกันนะผมว่า ทำไมเยาวชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถึงคิดยาเสพติดเป็นจำนวนมาก เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องจริงจังในการตรวจตราสถานที่ผลิต จำหน่าย เพื่อให้หมดไปจากประเทศไทย

เยาวชนกลัวกับปัญหาเสพติดไหม ทุกคนตอบว่ากลัวแน่นอน ถามว่ากลัวแล้ว รู้แล้วเป็นโทษอย่างไร แต่ทำไมยังคิดบุหรือีก สิ่งนี้เป็นสิ่งแรก ๆ ที่พวกเราคุยกัน ต้องหาทางออกไม่ปล่อยให้เยาวชนต้องตกเป็นทาสของยาเสพติด

นายปรกรณ์ กิลิมอ : คนบ้านเราพูดภาษามลายูในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะผู้สูงอายุจะพูดภาษามลายูได้เพียงภาษาเดียวเท่านั้น การไปติดต่อกับหน่วยงานราชการของผู้สูงอายุเหล่านั้นจะมีปัญหาทันทีเพราะข้าราชการบางคนพูดภาษามลายูไม่ได้ ผมว่ารัฐต้องเปิดโอกาสให้มีการใช้ภาษามลายูควบคู่กับภาษาไทยอย่างเป็นทางการ การส่งเสริมให้ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใช้ภาษามลายูนั้นผมว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะภาษามลายูเป็นภาษาที่คนใช้แพร่หลายมาก มีคนใช้มากที่สุดในภูมิภาคอาเซียน แล้วเราจะเป็นสมาคมอาเซียน ปี 2015 นี้แล้ว นอกจากภาษาอังกฤษแล้ว ภาษามลายูเป็นส่วนหนึ่งของอาเซียน การให้ใช้ภาษามลายูควบคู่กับภาษาไทยในสถานที่ราชการ เป็นการเปิดเผยให้ชาวอาเซียนและชาวโลกรู้ถึงความแพร่หลายของประเทศไทย การที่จะมาบังคับให้ประชาชนพูดภาษาไทยเพียงภาษาเดียวนั้นเป็นไปได้ยาก ขนาดในประเทศซาอุดีอาระเบีย ยังมีคำประกาศหรือป้ายที่มีภาษามลายูรวมอยู่ด้วย ผมว่าเป็นความภาคภูมิใจของชาวสามจังหวัดด้วย ที่ภาษาของตัวเองไปปรากฏในประเทศซาอุดีอาระเบีย

ที่ว่าข้าราชการไม่สามารถพูดภาษามลายูได้นั้น เนื่องจากข้าราชการมาจากท้องถิ่นอื่น ซึ่งมาก็คอนโกลจะปลดเกษียณแล้ว เรียนไม่ทันแน่นอน วิธีแก้ที่รัฐต้องรีบดำเนินการ คือ ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ต้องเอาคนที่เคยมีประสบการณ์ เคยทำงานในพื้นที่พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถ้าพูดภาษาง่าย ๆ คือ ต้องเอาข้าราชการในท้องถิ่นขึ้นมารับช่วงต่อ

แน่นอนส่วนหนึ่งที่จะตามมา นั่นคือ การปรากฏตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องไม่ระแวงต่อผู้ใช้ภาษามลายู บางหมู่บ้านชาวบ้านเก็บเงินทำป้ายหมู่บ้านเป็นภาษามลายู ซึ่งเป็นสิทธิของชาวบ้านนะผมว่า สิ่งหนึ่งที่เราเห็นคือ รัฐพยายามที่จะเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านที่เป็นภาษามลายูให้เป็นภาษาไทย ซึ่งมันไม่สมควรอย่างยิ่ง ทำให้เกิดปัญหาในอนาคต ซึ่งเกิดขึ้นจริงๆ มีการเรียกร้องต่อสู้ มีการฟ้องศาล ขอให้ใช้ภาษามลายู

ผศ.ดร.รุตัน อุทัย : เราอยู่แล้วชาวมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเคร่งศาสนาสูงมาก ฉะนั้น ชาวมุสลิมจึงต้องการให้มีการใช้หลักกฎหมายอิสลามที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตให้เต็มที่ ที่ใช้ในปัจจุบันได้แก่ หลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก การแบ่งมรดกในระบบกฎหมายของ

ไทยและกฎหมายของอิสลามมีความแตกต่างกัน ถ้ามีการใช้การแบ่งมรดกตามกฎหมายของไทย ทำให้เกิดความขัดแย้งกับหลักการศาสนาอิสลาม

กฎหมายชาริอะห์ มีการต่อสู้เรียกร้องมานานแสนนานแล้ว แต่ยังไม่เกิดชั๊กที ชาวไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และภูมิภาคอื่น ๆ ต้องการใช้อยู่แล้ว ดิดชัดตรงไหน บอกพวกเราหน่อย

กิจกรรมในโรงเรียนหรือในหน่วยงานราชการบางแห่ง อาจจะขัดกับหลักการของศาสนา โรงเรียนต้องเข้าใจ ด้วยว่ากิจกรรมบางอย่างนักเรียนมุสลิมไม่สามารถเข้าร่วมได้ จะมาบังคับให้เข้าไม่ได้

นายมาหามะ บูละ : เจ้าหน้าที่ของรัฐมีการเปลี่ยนแปลง และมีการเลื่อนไหวตลอด การส่งเจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติหน้าที่นั้น ผู้ปฏิบัติหน้าที่ต้องเข้าใจวิถีและวัฒนธรรมท้องถิ่น มุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เขาอยู่กันอย่างไร ต้องลงมาเพื่อมาพัฒนาท้องถิ่น ไม่ใช่มาเพื่อรับตำแหน่งอยู่ 1-2 ปีก็ไป มันไม่ต่อเนื่อง และอีกอย่างที่เราเห็นในอดีต คือ ข้าราชการที่ประพฤติตัวไม่เหมาะสมจากที่อื่น ๆ ก็จะส่งมาอยู่ภาคใต้ แสดงว่าภาคใต้เป็นศูนย์รวมของข้าราชการที่ทำความผิดหรือ วิธีแก้คือ ต้องสนับสนุนข้าราชการที่เป็นคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั่นแหละดีที่สุด

นายสุวัฒน์ จามจุรี : ผมว่าเราต้องสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง ชุมชนต้นแบบให้เกิดขึ้น การจะได้ชุมชนต้นแบบมันไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ แต่มันจำเป็นต้องทำ และต้องทำให้เร็วที่สุด การจะได้ชุมชนต้นแบบชุมชนตัวอย่างอะไรก็แล้วแต่ ต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชน จากผู้นำทุกประเภทที่อยู่ในชุมชน และต้องได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในรูปแบบของพี่เลี้ยง ที่ปรึกษา ถ้าสามารถสร้างเป็นชุมชนต้นแบบได้แล้ว จะเป็นชุมชนที่มีลักษณะบูรณาการ ครบวงจร ประชาชนก็จะอยู่อย่างมีความสุข สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นพี่เป็นน้อง สันติสุขก็จะกลับมา และชุมชนนั้นจะกลายเป็นแหล่งเรียนรู้กับชุมชนอื่น ๆ มิใครบ้างไม่อยากจะสันติสุข เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตัวเอง ทุกคนก็ต้องมาดู ถ้าเป็นไปได้สามารถทำเป็นสื่อวีดิทัศน์เพื่อเผยแพร่ก็เป็นสิ่งที่ดี

ผมในฐานะที่เป็นนักข่าว และเป็นประชาสังคม สื่อมีความสำคัญ การกระจายข่าวต้องทำอย่างเร่งด่วน ในชุมชนควรมีสถานที่สำหรับการกระจายข่าวสารของบ้านเมือง หรือข่าวของชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน วิถีชุมชนก็จำเป็น มีข่าวอะไรก็ประกาศในวิถีชุมชน ใช้วิถีชุมชนให้เกิดประโยชน์ ไม่ใช่ข่าวอย่างเดียว เทปการบรรยายด้านศาสนาก็สามารถเอามาเปิดให้ประชาชนรับฟังได้ เมื่อมีวิถีชุมชนก็ต้องมีผู้จัดรายการวิทยุที่มีความรู้ด้านการจัดการดำเนินรายการวิทยุชุมชน การพูดในที่สาธารณะหรือการพูดให้ถูกต้องตามหลักภาษา หลักการของภาษาในวงการสื่อสารมวลชน ผู้ที่จะมาเป็นผู้จัดรายการวิทยุ ชุมชนต้องได้รับการอบรมด้วย เราอยากให้การกระจายข่าวมีคุณภาพ และมีประโยชน์สูงสุด

ชุมชนควรเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามีส่วนร่วมในการจัดกระจายข่าว หรือการจัดวิทยุชุมชน เพราะเยาวชนเป็นวัยที่มีความพร้อม กระฉับกระเฉง และมีความทุ่มเท การเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมกัน ทำให้พวกเขามีความภาคภูมิใจและมองว่าผู้ใหญ่ให้ความสำคัญกับเขา ผู้ใหญ่ไม่แบ่งแยกระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ สิ่งที่จะได้อีก คือ ความรู้สึกในการเป็นเจ้าของชุมชน เมื่อรู้สึกว่าเป็นเจ้าของแล้ว พวกเขาก็จะรักชุมชนของตนเองโดยปริยาย มาร่วมพัฒนาหมู่บ้านได้อีกด้วย อย่าลืมนะว่าพลังเยาวชนเป็นพลังที่แข็งแรง

นายชัยนรินทร์ นิมา : หลาย ๆ ท่านได้พูดถึงเยาวชน พวกเราก็มีลูก ๆ ที่กำลังเป็นเยาวชน ผมว่าการจัดกิจกรรมหรือการให้เยาวชนมีกิจกรรมในชุมชนของตัวเองเป็นสิ่งที่ดี ซึ่งมีกิจกรรมต่าง ๆ มากมายที่ผู้นำสามารถจัดให้เยาวชน โดยเฉพาะกีฬา เพราะกีฬาเป็นสิ่งที่สนุกสนาน และในกีฬานี้มีการสั่งสอนเยาวชนมากมาย ให้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย ผมว่าถ้าเรามีกิจกรรมให้กับพวกเขา ปัญหาต่าง ๆ ก็คงหมดไป จัดให้มีสนามกีฬา หรือลานกีฬาที่สมบูรณ์ให้กับเยาวชน แล้วสนับสนุนให้พวกเขาเป็นนักกีฬามืออาชีพด้วย เรามีนักกีฬาฟุตบอลที่มาจากสามจังหวัดที่ไปเล่นทีมชาติ ทีมสโมสรต่าง ๆ ก็หลายคน เอาชีวิตเรื่องราวของนักกีฬาเหล่านี้มาถ่ายทอดให้เยาวชนได้เรียนรู้ นักกีฬาเหล่านั้นเขาฝึกฝนอย่างไร ทุ่มเทขนาดไหน เขาจึงประสบความสำเร็จ

องค์การบริหารส่วนตำบล ให้การสนับสนุนกีฬาอย่างมาก ผมว่า อบต. ต้องวางแผนและสนับสนุนกีฬาให้เป็นระบบให้มากกว่านี้ ไม่ใช่จัดงบประมาณแล้วเสร็จเลย ทุก อบต.สนับสนุนฟุตบอลอย่างเดียว ผมว่า อบต.หลาย ๆ อบต. ที่อยู่ในอำเภอเดียวกัน ควรมาประชุมกันแล้ว วางแผนกันเลยว่าอบต. ไหนจัดกีฬาอะไร ควรจัดกีฬาหลาย ๆ ชนิด เราจะได้เฟ้นหานักกีฬาแต่ละชนิด และจะได้สนับสนุนอย่างถูกต้อง ถูกคนด้วย

นายสุวัฒน์ จามจุรี : ไหน ๆ ก็สนับสนุนกีฬาอยู่แล้ว ผมว่ากีฬาพื้นบ้านต้องมีการสนับสนุนฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ด้วย กีฬาพื้นบ้านได้หายไปแล้วก็เยอะ น่าเสียดายอย่างมาก เยาวชนเด็กรุ่นใหม่ไม่เคยเห็นแล้ว ผมว่าเราต้องส่งเสริมให้มีการกลับมาเล่นใหม่ และควรมีการถ่ายทอดมาให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ด้วย

นายชัยนรินทร์ นิมา : ผู้นำมีความสำคัญมากครับ ปัจจุบันนี้ผู้นำทุกประเภทมาจากการเลือกตั้งหมดแล้ว เหลือแต่ผู้นำทางจิตวิญญาณเท่านั้นที่ไม่มีการเลือกตั้ง เราต้องเลือกผู้นำที่มีคุณภาพมีการศึกษามีความรู้ความสามารถ ไม่ใช่เลือกเพราะเงิน หรือการแลกเปลี่ยนเล็ก ๆ น้อย ๆ เราสูญเสียกับการเลือกผู้นำที่ผิด ๆ มานานแล้ว ผู้นำประเภทที่ได้มาจากการซื้อเสียงนั้นเขาไม่ทำอะไรแล้ว เขาไม่ยอมจัดเรื่องการพัฒนา เมื่อถึงเวลาเลือกตั้งเขาก็มาหาประชาชนอีก กลายเป็นวงจรผิด ๆ ไปเรื่อย ๆ

นายปรณ กิลิมอ : ผมว่าเราจะพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ดี เราต้องนำหลักคำสอนของศาสนามาใช้ มาสอน ให้ทุกคนรู้และเข้าใจหลักคำสอนของศาสนาที่ถูกต้องให้ประชาชนได้ปฏิบัติ ถ้าทุกคนปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาแล้ว ปัญหาอื่น ๆ มันก็หมดไป

มัสยิดเป็นศูนย์กลางในการให้ทุกคนปฏิบัติตามหลักการของศาสนา คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องจัดบรรยากาศของมัสยิดให้ทุกคนอย่างเข้ามาร่วมละหมาด ตอนนี้รู้หลาย ๆ มัสยิดมีหนังสือเกี่ยวกับศาสนาอิสลามให้ประชาชนอ่านแล้ว แต่ยังไม่ได้มีการจัดระบบให้ดูดีและน่าอ่าน ผมว่าทางมัสยิดควรจัดให้มีมุมสำหรับอ่านหนังสือมุมหนึ่งไปเลย

ผศ.ดร.รุสลัน อุทัย : ทุก ๆ วันศุกร์ชาวบ้านจะมาละหมาดวันศุกร์ที่มัสยิด วันนี้มีการอ่านคุตบะฮ์ด้วย คุตบะฮ์มีประโยชน์อย่างมาก เป็นการตักเตือนคนที่มาละหมาด คุตบะฮ์ในบ้านเรายังขาดการบริหารจัดการ ผู้อ่านก็อ่านได้ไม่เต็มที่ มัสยิดแต่ละแห่ง ควรจัดหาคนอ่านคุตบะฮ์ที่อ่านเก่ง ๆ คนฟังแล้วอยากฟังไปเรื่อย ๆ และต้องเป็นประเด็นที่ทันสมัยด้วย

สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดต้องจัดอบรมเกี่ยวกับการอ่านคุตบะฮ์ที่ดีและมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับชุมชน นอกจากนั้นแล้วยังต้องมีการพิมพ์คุตบะฮ์ที่ดี ๆ แจกจ่ายให้กับมัสยิด เพื่อนำไปอ่านให้ชาชนฟัง การจัดการประเด็น เรื่องราวของคุตบะฮ์ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลง หรือสังคมพัฒนาได้

ในวันศุกร์เป็นวันแห่งการประกาศข่าวที่ดีที่สุด เพราะผู้ชายทุกคนจะมาละหมาดวันศุกร์ที่มัสยิดหมด หากหน่วยงานใดต้องการให้ประชาชนรู้ข่าวการประชาสัมพันธ์ สามารถมาประชาสัมพันธ์ที่มัสยิดได้ดีที่สุด นอกจากประหยัดค่าใช้จ่ายแล้ว ยังแพร่หลายไปอย่างรวดเร็วด้วย เพราะผู้ชายทั้งหลายจะกลับไปแจ้งให้ภรรยาและลูก ๆ ที่บ้านอีก

ดร.เตาญดิน อูสมาน : ผมขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงอีกครั้งหนึ่งที่สละเวลาอันมีค่าของท่าน เพื่อมาร่วมเวทีสัมมนาในครั้งนี้ ซึ่งเราได้ข้อมูลจากท่านเป็นจำนวนมาก และเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างสูง ที่เราสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สุดท้ายนี้ขอขอบคุณอีกครั้งหนึ่ง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องศึกษาวิจัย การพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ
2. เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะในการกำหนดนโยบาย การวางแผน การพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อใช้เป็นกรอบในการนำไปปฏิบัติ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ข้าราชการ นักวิชาการ นักปกครอง และผู้นำทางสังคม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ การพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เจาะลึก และการสัมภาษณ์กลุ่มย่อย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งคณะนักวิจัยได้มีการนัดหมายล่วงหน้าในการเก็บข้อมูล เมื่อตกลงวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว คณะนักวิจัยจึงได้ไปหาผู้ให้ข้อมูล

สำหรับการสัมภาษณ์ที่ย่อย นั้น คณะนักวิจัยได้ติดต่อผู้ให้ข้อมูล พร้อมนัดวันเวลา และสถานที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยจัด 3 ครั้ง คือ ที่จังหวัดนราธิวาส ยะลา และปัตตานี

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ

แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ

1. รัฐต้องสนับสนุนการศึกษาทั้ง 2 ระบบ คือ ทั้งระบบสามัญและระบบศาสนา มีการบรรจุหลักสูตรที่สามารถบูรณาการได้ และดูแลให้ความสำคัญของการศึกษาดังแต่ชั้นอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา
2. ปรับปรุงเกณฑ์หรือเครื่องมือในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะเกณฑ์บางอย่างไม่เหมาะสมกับคุณภาพของผู้เรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนที่มีต่อโรงเรียนของรัฐบาล
4. พัฒนาคุณภาพของบุคลากรทางการศึกษา โดยการให้การอบรมหรือส่งไปเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น เมื่อครูเก่งแล้วสามารถสอนเด็กให้เก่งได้ด้วย
5. มีนโยบายการใช้ภาษามลายูในโรงเรียน
6. สร้างเครือข่ายและสร้างความร่วมมือกับโรงเรียนต่าง ๆ ในประเทศมาเลเซีย สิ่งที่จะได้มาภายหลังก็คือ ทุนการศึกษา การแลกเปลี่ยนครูผู้สอน
7. การดูแลโรงเรียนตาดีกา โดยการสร้างพันธมิตรระหว่างโรงเรียนประถมในหมู่บ้าน และโรงเรียนตาดีกาในหมู่บ้าน
8. การสนับสนุนโรงเรียนปอเนาะ และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้มีโอกาสกับประชาชนและผู้ปกครอง เข้ามาจัดการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมไม่ผูกขาดกับรัฐอย่างเดียว
9. สร้างจิตสำนึกให้เยาวชนกลับมาใช้ชีวิตในชุมชนของตัวเอง
10. ผลักดันขีดในสาขาวิชาที่ขาดแคลน เพื่อแก้ไขปัญหาการว่างงานและให้สามารถทำงานในพื้นที่ได้
11. ให้ความสำคัญกับการแนะแนวการศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้เรียนตามสาขาที่ชอบ และตรงกับความสามารถ

12. การจัดการศึกษาต้องเน้นคุณธรรมจริยธรรม โดยการให้ความสำคัญกับเรื่องของศาสนา
13. ยกระดับการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) ให้สูงขึ้น และตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ

1. เป็นพื้นที่ที่สนับสนุนเศรษฐกิจสีเขียว
2. สนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจที่ปราศจากคอกเบี้ย
3. สนับสนุนผู้ประกอบการรายเล็ก ๆ ในประเด็นของการผลิตความรู้ในเรื่องของการจัดการสนับสนุนการแปลงทรัพย์สินให้เป็นทุน
4. ส่งเสริมให้ชาวสวนยางผลิตยางให้มีคุณภาพมากกว่าที่เป็นในปัจจุบัน
5. สนับสนุนการประกอบอาชีพของประชาชนโดยดูที่ความถนัดและมีความเป็นไปได้
6. ให้การสนับสนุนเครื่องจักรในการทำงาน
7. สนับสนุนและปิดประกาศให้ประชาชนได้ใช้บริการของธนาคารอิสลาม โดยลดความยุ่งยากหรือลดขั้นตอนให้น้อยลง
8. สนับสนุนอาชีพประมง และเปิดโอกาสให้ชาวประมงสามารถกำหนดราคาปลาที่จับมาได้เอง ไม่ต้องอาศัยคนกลาง

แนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ

1. สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มกิจกรรมเชิงสังคม เน้นกิจกรรมที่เสียสละมีศีลธรรม และณรงค์ให้ประชาชนสนใจทำงานเพื่อส่วนรวม
2. ปรามปรามปัญหายาเสพติดให้หมดไปจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. การสร้างผู้นำรุ่นใหม่ โดยให้ประชาชนเป็นผู้สร้าง
4. ให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ ดำรงและสนับสนุนวัฒนธรรมในพื้นที่
5. ดูแลเยาวชนให้ความสำคัญกับเยาวชน โดยการให้การศึกษาสนับสนุนการกีฬา
6. ปลุกฝังให้ความรู้ศาสนาให้กับเยาวชน ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน

นโยบายการพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ

1. นโยบายให้เด็กในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3 ภาษา คือ ภาษาไทย มลายู และภาษาอังกฤษ และภาษาอื่น ๆ คือ พุทธภาษาจีนและภาษาอาหรับ
2. นโยบายสร้างมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศ
3. นโยบายพัฒนาโรงเรียนตาดีกา ปอเนาะ และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้เป็นโรงเรียนต้นแบบ
4. นโยบายส่งเสริมการรักการอ่าน โดยจัดให้มีห้องสมุดในชุมชน
5. นโยบายการจัดตั้งวิทยาลัยอีหม่าม หรือวิทยาลัยผู้นำ
6. นโยบายสวัสดิการสำหรับครู
7. นโยบายการจัดการศึกษาสายอาชีพ ให้มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพ
8. นโยบายการสนับสนุนการศึกษาสายศาสนาให้มากขึ้น
9. นโยบายเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน

นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ

1. นโยบายสร้างนักธุรกิจคนรุ่นใหม่
2. นโยบายพัฒนาอาชีพ
3. นโยบายการกระจายงบประมาณลงชุมชนให้มากขึ้น
4. นโยบายการทำงานด้านเศรษฐกิจร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน
5. นโยบายเปิดการค้าชายแดน
6. นโยบายการเปิดโอกาสให้ประชาชนรวมกลุ่มกัน

นโยบายการพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ความไม่สงบ

1. นโยบายลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
2. นโยบายส่งเสริมวัฒนธรรมของชุมชน
3. นโยบายการสร้างสังคมสันติภาพ
4. นโยบายการสร้างความเข้าใจระหว่างสมาชิกในชุมชน
5. นโยบายให้มีศาลชาริอะห์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
6. นโยบายให้องค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ชุมชนมาขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม

นโยบายแก้ไขและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบ

1. เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถกำหนดรูปแบบ แนวทาง และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง
2. ใช้หลักประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหา
- 3.ให้อำนาจกับประชาชนในการจัดการตัวเอง
4. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างรัฐกับประชาชน
5. คนเก่ง คนดี มาปกครองจังหวัดชายแดนภาคใต้
6. การยอมรับประวัติศาสตร์ของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
7. เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ข่มเหงประชาชน
8. การให้การศึกษาแก่ประชาชน หรือพัฒนาการศึกษาของประชาชนให้มากขึ้น
9. ใช้หลักคำสอนของศาสนาแก้ไขปัญหาดังกล่าว

การอภิปรายผล

การพัฒนาการศึกษา

ในการพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น รัฐต้องสนับสนุนการศึกษาทั้ง 2 ระบบ คือ การศึกษาระบบสามัญและระบบศาสนา โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธานินทร์ พะเอม ที่ศึกษาเรื่อง นโยบายการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า นโยบายของรัฐบาลที่กำลังดำเนินการ มีความเหมาะสมสำหรับชนกลุ่มน้อยมาเลย์มุสลิม ควรได้รับการทบทวนหลักปรัชญาของศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการเพื่อความเป็นธรรม และสวัสดิการของสังคม การเคารพต่อการดำรงรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ด้านศาสนาและภาษา และการศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ วุฒิสภา พบว่า การแก้ไขปัญหาในอนาคตจะต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กับทุกปัญหาและจะต้องแก้ไขในเชิงบูรณาการ ตั้งแต่ระดับนโยบายลงไปถึงระดับปฏิบัติ

การพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน เพราะประชาชนในชุมชนนับถือศาสนาอิสลาม มีสถานที่สอนศาสนาในชุมชน มีโรงเรียนคาถิก้า ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ชุมชนช่วยกันสร้างขึ้นมา ในขณะที่ด้วยกันประชาชนยังมีความหวาดระแวงว่าโรงเรียนของรัฐบาลจะมาสอนหรือมาให้ความรู้ที่ขัดกับหลักการของศาสนาอิสลาม หรือมาเปลี่ยนทัศนคติวัฒนธรรมของประชาชน ดังนั้นโรงเรียนต้องเข้าหาชุมชน ต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และลดความหวาดระแวงของชาวบ้าน และเกิดความสบายใจเมื่อส่งลูกเรียนในโรงเรียนของรัฐบาล ซึ่งสอดคล้องกับ

วิจัยของสุรพงศ์ โสธนะเสถียร พบว่า รากฐานปัญหาสำคัญของชุมชนมุสลิมภาคใต้ ก็คือความหวาดหวั่นของชาวไทยมุสลิมชายแดนใต้ ในการสูญเสียความบริสุทธิ์ของศาสนาอันเนื่องมาจากปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนมุสลิม ซึ่งเป็นชุมชนที่เคร่งครัดต่อศาสนา

การพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องมีการใช้ภาษามลายูในการสอนด้วย เนื่องจากว่าประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวันเป็นส่วนใหญ่ ในครอบครัวจึงมีการใช้ภาษามลายูสื่อสารกัน ทำให้เด็กๆ พูดภาษาไทยไม่ค่อยได้ ครูต้องใช้ภาษามลายูในการสื่อสารและอธิบาย ซึ่งนอกจากจะใช้กับเด็กๆ แล้ว การใช้ภาษามลายูในโรงเรียนนั้นเท่ากับว่าเป็นการยอมรับภาษาของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเป็นการอนุรักษ์ภาษามลายูด้วย ซึ่งอีกไม่กี่ปีเราก็กำลังจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งในอาเซียนนี้จะมีประชากรที่ใช้ภาษามลายูในการสื่อสารมากที่สุด

การพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องสร้างเครือข่ายและสร้างความร่วมมือกับโรงเรียนต่างๆ ในประเทศมาเลเซีย เนื่องจากประเทศมาเลเซียเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิดที่สุดกับสามจังหวัดชายแดนใต้ มีขนบธรรมเนียม ประเพณี การนับถือศาสนาที่เหมือนกัน ดังนั้นการสร้างเครือข่ายและการสร้างความร่วมมือกับโรงเรียนในประเทศมาเลเซีย นั้น ทั้งนักเรียน และครู จะได้รับประโยชน์อย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนครูผู้สอน การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน สิ่ง queประชาชนจะได้รับคือครูและนักเรียนจะมีทักษะในการพูดภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น เพราะในประเทศมาเลเซีย นั้น ประชาชนจะใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารเป็นภาษาราชการ และประชาชนส่วนใหญ่ก็สามารถพูดภาษาอังกฤษได้

การพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้ ต้องสร้างพันธมิตรระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนศาสนา ในชุมชนทุกชุมชนมีโรงเรียน 2 ประเภท คือโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาลที่รัฐบาลจัดสรรงบประมาณและบุคลากรมาให้ และโรงเรียนอีกประเภทหนึ่ง คือโรงเรียนศาสนา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ชุมชนช่วยกันสร้าง โดยความเสียสละตามหน้าที่และความรับผิดชอบของประชาชนที่อยู่ในชุมชน เพื่อให้ลูกหลานได้เรียนวิชาศาสนา และเพื่อเป็นคนดีในอนาคต หากพิจารณาศักยภาพและความพร้อมของโรงเรียนทั้ง 2 ประเภท จะพบว่ามีความแตกต่างกัน คือโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาลนั้นมีความพร้อมในทุกด้าน ในขณะที่โรงเรียนศาสนายังขาดแคลนในอีกหลายๆ ด้าน ทั้งนี้โรงเรียนทั้ง 2 ประเภทจะมีจุดเด่นและจุดด้อยที่แตกต่างกัน ดังนั้น การสร้างพันธมิตรที่ดี มีความจริงใจ จึงนับว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะเด็กๆ ที่มาเรียนในโรงเรียนทั้ง 2 ประเภทเป็นเด็กกลุ่มเดียวกัน โดยการสร้างพันธมิตรในที่นี้ต้องไม่ทำลายวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน และที่สำคัญที่สุด คือความจริงใจ ไม่มีวาระซ่อนเร้น และก่อให้เกิดความสบายใจทั้ง 2 ฝ่าย

การพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รัฐต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากที่สุด ไม่ใช่ผูกขาดอยู่ที่อำนาจรัฐเพียงฝ่ายเดียว ดังจะเห็นได้ว่าในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น มีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีสถาบันการศึกษาเอกชนเป็นจำนวนมาก ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้เป็นโรงเรียนที่สนองความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการมาเรียนในโรงเรียนเหล่านี้ นักเรียนจะได้ศึกษาวิชาความรู้ทางโลกและทางธรรมควบคู่กัน คือได้ศึกษาวิชาศาสนาเพื่อขัดเกลาและปฏิบัติตนเป็นคนดีของสังคม และวิชาสามัญเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ ซึ่งข้อมูลที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือจำนวนนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามบางแห่งมีมากกว่าจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของรัฐบาล จึงเป็นคำตอบที่ชัดเจนว่านักเรียนและผู้ปกครองต้องการเรียนในโรงเรียนประเภทนี้ ฉะนั้น รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการ ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคณะกรรมการการศึกษา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ วุฒิสภา พบว่า การแก้ไขปัญหาในอนาคตจะต้องดำเนินการไปพร้อมๆ กันทุกปัญหา และจะต้องแก้ไขในเชิงบูรณาการ ตั้งแต่ระดับนโยบายลงไปถึงระดับปฏิบัติการ

การพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องเปิดสอนในสาขาวิชาที่ขาดแคลน และต้องสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนกลับมาทำงานในชุมชน เนื่องจากในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังขาดแคลนบุคลากรในบางสาขาวิชา โดยเฉพาะบุคลากรทางการศึกษา หลายๆ โรงเรียนขาดแคลนครูสอนวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ เมื่อเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ครูส่วนหนึ่งได้อพยพออกนอกพื้นที่ ทำให้ขาดแคลนครูดังกล่าว เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า จึงได้เปิดโอกาสให้คนในพื้นที่ได้มาเป็นครู ซึ่งพบว่าครูเหล่านั้นสอนไม่ตรงกับสาขาวิชาที่ตนเองเรียนมา ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนไม่ดี ในขณะเดียวกัน ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีบุคลากรที่จบการศึกษาในระดับสูงเป็นจำนวนมาก แต่บุคคลเหล่านั้นไม่ได้กลับมาทำงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีความนิยมไปทำงานในเมืองใหญ่ๆ เช่น กรุงเทพมหานคร ฉะนั้นการพัฒนาการศึกษา รัฐจึงต้องเปิดสอนในสาขาวิชาที่ขาดแคลน และปลูกฝังจิตสำนึกให้เด็กๆ อยากกลับมาทำงานในชุมชนของตนเอง

การพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องเน้นคุณธรรมและจริยธรรม โดยให้ความสำคัญกับเรื่องของศาสนา เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคเทคโนโลยี โลกไร้พรมแดน จึงมีสิ่งกระตุ้น ชั่วร้ายจากภายนอกเป็นจำนวนมาก ทำให้เยาวชนห่างเหินกับหลักการของศาสนา โดยรับเอาวัฒนธรรมของต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศตะวันตก ซึ่งวัฒนธรรมบางอย่าง ขัดกับหลักการของศาสนา หรือไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อีกประเด็นหนึ่งที่เป็นปัญหาเข้ามาให้สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือปัญหายาเสพติด มีเยาวชนเป็นจำนวนมากที่ตกเป็นเหยื่อของยาเสพติด การแก้ปัญหาดังกล่าวนั้นทางโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญกับหลักคำสอนของ

ศาสนา ต้องเน้นการอบรมจริยธรรมและคุณธรรม เพื่อให้เยาวชนปฏิบัติในหลักคำสอนของศาสนา และปฏิบัติตัวตามหลักคำสอนของศาสนาอย่างเคร่งครัด

การพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องยกระดับการศึกษาของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนให้สูงขึ้น และเปิดหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนสามารถช่วยพัฒนาประชาชนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะบุคคลที่ไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือในวัยเยาว์ อาจเนื่องจากความจำเป็นบางประการทำให้ไม่สามารถเข้ารับการศึกษามาก่อนได้ ศูนย์การศึกษาเป็นสถานศึกษาอีกแห่งหนึ่งที่ช่วยยกระดับความรู้ความสามารถของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังมีประชาชนอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ ดังนั้น ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนต้องยกระดับการศึกษาให้มีมาตรฐาน และต้องเข้าถึงประชาชนในชนบทได้เป็นอย่างดี อีกประเด็นหนึ่งคือ ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนได้เปิดสอนหลักสูตรสั้น หรือหลักสูตรวิชาชีพหลายหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรเหล่านั้นต้องเป็นหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของประชาชน สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ และเลี้ยงครอบครัวได้ในอนาคต หากสามารถปรับปรุงประเด็นนี้ได้ จะทำให้ประชาชนได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นและมีงานทำ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของชุมมัยยะห์ สาเมาะ พบว่า ชาวบ้านมีปัญหาความเดือดร้อนในทุกด้าน ทุกเรื่อง และทุกประเด็น โดยปัญหาความเดือดร้อนมากที่สุดในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งรายได้จากอาชีพหลักที่ไม่แน่นอน

การพัฒนาเศรษฐกิจ

การพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องพัฒนาด้านอาชีพ เนื่องจากว่ายังมีชาวบ้าน ประชาชนที่ว่างงาน และมีรายได้น้อยไม่เพียงพอค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับงานวิจัยของชุมมัยยะห์ สาเมาะ ที่ศึกษาปัญหาความต้องการของชาวไทยมุสลิมในเขตชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท กับอำนาจการนำของผู้เฒ่าท้องถิ่น ศึกษากรณีจังหวัดปัตตานี พบว่า ชาวบ้านมีปัญหาความเดือดร้อนในทุกด้าน ทุกเรื่อง และทุกประเด็น โดยมีปัญหาความเดือดร้อนมากที่สุดในด้านเศรษฐกิจ เรื่องรายได้จากอาชีพหลัก และมีรายได้ไม่แน่นอน สัมพันธ์ มะดง ศึกษาปัญหาความต้องการของประชาชนชาวไทยมุสลิมในเขตชุมชนเมือง พบว่า ชาวบ้านมีปัญหาความเดือดร้อนมากที่สุดในด้านเศรษฐกิจ เรื่องรายได้จากอาชีพหลัก

การพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องสนับสนุนการทำธุรกิจที่ปราศจากดอกเบี้ย เนื่องจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งในหลักการของศาสนาอิสลามนั้น ได้ห้ามการประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับดอกเบี้ย ซึ่งการดำรงธุรกิจในปัจจุบันมีความเกี่ยวข้องกับดอกเบี้ยเป็นส่วนใหญ่ มุสลิมจึงปฏิบัติไม่ได้ ดังนั้นการจะยกระดับเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องสนับสนุน ส่งเสริมการทำธุรกิจที่ปราศจากดอกเบี้ย

การพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อย โดยเฉพาะในประเด็นของทุนในการทำธุรกิจ เป็นที่รู้กันดีว่าในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น เป็นพื้นที่ที่มีกิจการธุรกิจขนาดใหญ่มีน้อยมาก โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นธุรกิจขนาดเล็ก โดยพัฒนาจากจุดเล็กๆ แล้วค่อยขยายไปเรื่อยๆ มีการบริหารตามประสบการณ์ ไม่ได้บริหารตามทฤษฎี เมื่อธุรกิจขยายตัว จำเป็นต้องใช้ทุนในการดำเนินธุรกิจต่อไป ปัญหาที่ประสบคือ จำทำอย่างไรให้ประชาชนสามารถทำธุรกิจต่อไปได้ ดังนั้น รัฐจึงต้องสนับสนุน ต้องแนะนำให้ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เป็นนักธุรกิจมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถแปลงทรัพย์สินให้เป็นทุนได้

การพัฒนาเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องสนับสนุนให้ประชาชนได้ใช้บริการของธนาคารอิสลามให้มาก โดยลดความยุ่งยากหรือลดขั้นตอนให้น้อยลง เนื่องจากว่าประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนมาก ดังนั้นการทำธุรกิจก็ต้องใช้บริการของธนาคารที่ปลอดจากดอกเบี้ย ซึ่งทางรัฐก็ได้เปิดให้มีธนาคารอิสลามขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน เมื่อถึงเวลาในการบริการปรากฏว่าเจอปัญหาในการบริการ ซึ่งประชาชนมองว่าการบริการหรือการติดต่อกับธนาคารอิสลามนั้นเป็นเรื่องยุ่งยาก และมีหลายขั้นตอนบางครั้งประชาชนต้องหันกลับไปใช้บริการธนาคารพาณิชย์อื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับดอกเบี้ย

การพัฒนาทางสังคม

ในการพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น รัฐต้องให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ ดำรงและสนับสนุนวัฒนธรรมในพื้นที่ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน เพราะว่า ปัญหาเยาวชนเป็นปัญหาหลักอย่างหนึ่งด้วย ถ้าสามารถแก้ไขปัญหาเยาวชนได้ ปัญหาด้านสังคมก็จะได้รับการแก้ไขด้วย ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ และคณะ ศึกษาเรื่อง การปกครองท้องถิ่นต่างวัฒนธรรม สถานการณ์ในบริเวณ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวทางแก้ไข พบว่า การที่สถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในอดีตคลี่คลายลงไปมากนั้น เพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันกำหนดนโยบายที่ชัดเจน และสมเกียรติ สุขนันทพงศ์และคณะ ศึกษาเรื่อง ความต้องการและความสนใจด้านนันทนาการของเยาวชน เพื่อศึกษาความต้องการและความสนใจด้านนันทนาการของศูนย์เยาวชนและหน่วยงานพัฒนาเยาวชน

การพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รัฐต้องสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มกิจกรรมเชิงสังคม โดยเน้นกิจกรรมที่เสียสละมีศีลธรรมและธรรมาภิบาลให้ประชาชนสนใจทำงานเพื่อส่วนรวม ปัจจุบันนี้กลุ่มกิจกรรมเชิงสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีน้อยอยู่ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า

ประชาชนไม่กล้าที่จะตั้งกลุ่มกิจกรรมเชิงสังคม เนื่องจากเกรงกลัวต่อการมองจากเจ้าหน้าที่ กลัวจะถูกข้อหาว่าแบ่งแยกดินแดนพวกหัวรุนแรง ก็เลยเป็นเหตุผลที่ทำให้จำนวนกลุ่มกิจกรรมเชิงสังคมน้อยมาก รัฐต้องสนับสนุนต้องแนะนำให้ประชาชนจัดตั้งกลุ่มเชิงสังคมให้มากขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้ร่วมกัน รู้จักการทำงานเป็นทีม สามารถช่วยเหลือกันเองได้ ก่อนที่จะช่วยเหลือจากภายนอก

การพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รัฐต้องปราบปรามยาเสพติดให้หมดไปจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาใหญ่ของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะว่ามีเยาวชนเป็นจำนวนมากถูกมอมเมาให้ใช้ยาเสพติด ซึ่งทำให้รัฐต้องสูญเสียมหาศาลในการปราบปรามยาเสพติด ฉะนั้นรัฐต้องปราบปรามอย่างจริงจัง สอดคล้องกับงานวิจัยของสมรรถ วาหลง พบว่าชาวบ้านมีปัญหาความเดือดร้อนมากที่สุด ด้านสังคม โดยเรื่องของยาเสพติด

การพัฒนาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รัฐต้องมีการสร้างผู้นำรุ่นใหม่ ที่จะมาทำหน้าที่แทนผู้นำรุ่นก่อนๆ ผู้นำรุ่นใหม่เป็นบุคคลที่มีความกระฉับกระเฉง มีความคล่องตัว มากกว่าผู้นำรุ่นก่อนๆ การสร้างผู้นำรุ่นใหม่ประชาชนเป็นผู้สร้าง นั่นก็คือต้องให้ประชาชนช่วยกันสร้างเพราะประชาชนไม่ไว้วางใจกับผู้นำที่รัฐเป็นคนสร้าง

นโยบายการพัฒนาการศึกษา

นโยบายให้เด็กในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถพูดได้ 3 ภาค คือ ภาษาไทย มาลายู และอังกฤษ ซึ่งภาษาไทยเด็กๆ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถพูดได้อยู่แล้วเพราะชิน ได้พูดอยู่ทุกวัน ส่วนภาษามาลายูนั่นสำหรับเด็กมุสลิมแล้วก็ใช้ในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว ภาษาที่สามคือภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากลสามารถใช้ได้ทั่วโลก เพื่อให้เด็กๆ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเด็กที่ทันสมัยสามารถไปได้ทั่วโลกหรือเมื่อมีนักท่องเที่ยว นักธุรกิจต่างชาติเข้าไปในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เด็กๆ เหล่านั้นสื่อสารกันได้ หรือ เมื่อเด็กสามจังหวัดชายแดนใต้ ไปต่างประเทศสามารถสื่อสารได้

นโยบายสร้างมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศ ปัจจุบันนี้ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มหาวิทยาลัยทุกจังหวัด คุณภาพยังต้องพัฒนา การพัฒนามหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศทำให้นักศึกษามีคุณภาพมากขึ้น มหาวิทยาลัยได้รับความนิยชมและมีชื่อเสียงมากขึ้น ถ้าสามารถพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้แล้วจะมีนักศึกษาต่างชาติมาเรียนในมหาวิทยาลัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วย

นโยบายพัฒนาโรงเรียนคาทอลิก ปอเนาะ และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้เป็นโรงเรียนต้นแบบ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีโรงเรียนคาทอลิก ปอเนาะ และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นจำนวนมาก แต่โรงเรียนเหล่านั้นยังไม่ได้พัฒนาเพื่อเป็นโรงเรียนต้นแบบ การพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบนั้นมีผลดีต่อเด็กๆ อย่างมาก เพราะโรงเรียนมีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากร อาคารเรียน ตลอดจนการบริหารและการจัดการ การเป็นโรงเรียนต้นแบบสามารถเป็นการอย่างสำหรับโรงเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ต้องการพัฒนา

นโยบายส่งเสริมการรักการอ่าน โดยจัดให้มีห้องสมุดในชุมชน สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนคือ การไม่ใส่ใจต่อการเรียน เด็กๆ ไม่อ่านหนังสือ จึงจำเป็นต้องส่งเสริมรักการอ่าน เด็กฉลาดหรือไม่ขึ้นอยู่กับการอ่านหนังสือของเด็กๆ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้ปกครองหรือพ่อแม่เป็นบุคคลแรกที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่านมากขึ้น รัฐต้องหาเงินสนับสนุนในการจัดทำห้องสมุดในชุมชน เพื่อให้เด็กๆ ได้อ่านหนังสือ

นโยบายการจัดตั้งวิทยาลัยอีหม่าม การจัดตั้งวิทยาลัยอีหม่ามมีมากสำคัญและมีความจำเป็น ในหนึ่งชุมชนจะมีอีหม่าม 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้นำศาสนา และมีภารกิจที่ทำหลายๆ อย่างด้วยกัน ต้องดูแลความประพฤติของประชาชนด้วย ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียะหม่ามหรือผู้นำทางด้านศาสนาที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถในการจัดการและการบริหาร เพื่อที่จะได้นำความรู้ ประสบการณ์ไปใช้ในการบริหารกิจการศาสนาในชุมชนต่อไป

นโยบายการจัดสวัสดิการสำหรับครู เนื่องจากว่า นับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทำให้ครูหลายๆ คน ต้องเสียชีวิต เพื่อเป็นกำลังใจให้กับครูที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ รัฐต้องจัดสวัสดิการ อำนวยความสะดวกสำหรับครู และการจัดสวัสดิการสำหรับครูทำให้คนที่ไม่ได้เป็นครูในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้แล้ว ในอนาคตสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จะไม่ได้มาสอนก็ได้

นโยบายการจัดการศึกษาสายอาชีพมีความเข้มแข็งและมีคุณภาพสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นจังหวัดที่ยังมีปัญหาเรื่องอาชีพ ประชาชนอีกเป็นจำนวนมากที่ยังอยู่ในภาวะการว่างงาน จึงจำเป็นต้องมีนโยบายการจัดการศึกษาสายอาชีพให้มีความเข้มแข็ง และมีคุณภาพเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาสายอาชีพแล้วสามารถประกอบอาชีพอิสระเป็นเจ้าของกิจการเอง หรือไปทำงานในบริษัท นายจ้างก็รับมาทำงานเพราะเป็นแรงงานที่มีทักษะ

นโยบายการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน เนื่องจากเยาวชนเป็นวัยที่มีความกึกก่นอง ถูกใช้เป็นเครื่องมือได้ง่ายผู้ก่อเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่เป็นเยาวชนอาจจะโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ก็เลยถูกหลอกให้มาสร้างเหตุการณ์ความไม่สงบหากว่าเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีคุณธรรมจริยธรรมเหตุการณ์ความไม่สงบอาจจะหมดไปก็ได้ จึงจำเป็นต้องมีนโยบายเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน โดยเฉพาะเยาวชนที่อยู่นอกกระบบโรงเรียน

นโยบายพัฒนาเศรษฐกิจ

นโยบายสร้างนักธุรกิจหรือใหม่ คนรุ่นเก่าไปคนรุ่นใหม่ ก็ต้องเข้ามาทดแทน การทำธุรกิจเช่นเดียวกันก็ต้องมีนักธุรกิจรุ่นใหม่ที่ต้องการยกระดับเศรษฐกิจของพื้นที่ ซึ่งการที่จะเป็นนักธุรกิจได้นั้นไม่ใช่เรื่องง่ายเลย ต้องใช้ปัจจัยหลายๆ อย่างไม่ว่าจะเป็นทุนความรู้ ความสามารถ และที่สำคัญคือความชอบส่วนตัวด้วยการมีนักธุรกิจเพิ่มขึ้น ทำให้เศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ดีขึ้นด้วย นอกจากนั้นยังช่วยด้านอื่นๆ ด้วย

นโยบายการกระจายรายบประมาณเข้าสู่ชุมชนทำให้เศรษฐกิจในชุมชนมีความคึกคักขึ้น ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น และทำให้ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการพัฒนา เพราะการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชนนั้นก็หมายความว่ามีการลงชุมชนด้วย

นโยบายการทำงานด้านเศรษฐกิจระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน การทำธุรกิจต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่ายซึ่งต่างก็มีจุดเด่นจะมีเครือข่าย มีความเชื่อถือจากประชาชน ส่วนมากเอกชนนั้นมีทุน มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารธุรกิจ ดังนั้นการทำงานร่วมกันระหว่างภาคราชการกับเอกชนเป็นสิ่งที่ดีมาก ลดความหวาดระแวงหลายๆ อย่าง และเพิ่มจุดแข็งให้กับการทำงานร่วมกัน

นโยบายเปิดการค้าชายแดน สามจังหวัดชายแดนมีพรมแดนติดกับประเทศมาเลเซียหลายอำเภอด้วยกัน ชายแดนบางแห่งมีความคล่องตัว มีนักธุรกิจ และนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติฝ่ายพมระหว่างไทยมาเลเซียเป็นจำนวนมาก ดังนั้นวิธีการพัฒนาหรือกระตุ้นเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้รัฐต้องเปิดการค้าให้มากขึ้น อำนวยความสะดวกกับนักธุรกิจทั้งสองประเทศ และลดขั้นตอนบางอย่างให้น้อยลง ที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งก็คือปัญหาทางด้านเอกสาร ซึ่งเอกสารของประเทศไทยใช้ภาษาไทย ทำให้เกิดความยุ่งยากสำหรับนักธุรกิจชาวไทยด้วย ด้วยเหตุนี้รัฐต้องอบรมแนะนำให้นักธุรกิจเกี่ยวกับดำเนินการเอกสารต่างๆ ทั้งเอกสารของประเทศไทยและเอกสารประเทศมาเลเซีย

นโยบายการพัฒนาสังคม

นโยบายลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ปัจจุบันนี้ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมมากมาย ไม่ว่าจะเป็นฐานะทางเศรษฐกิจ โอกาส การยอมรับทางสังคม การศึกษาดังนั้นรัฐบาลต้องมึนโยบายที่จะลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ทำให้ประชาชนทุกพื้นที่ ทุกจังหวัด ทุกศาสนา ทุกอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย มีความรู้สึกเท่าเทียมกัน หรือได้ว่าความช่วยเหลือจากรัฐเหมือนกัน

นโยบายส่งเสริมวัฒนธรรมของชุมชน สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีวัฒนธรรมที่หลากหลายมาก ที่เรียกว่า พหุวัฒนธรรม วัฒนธรรมชนิดไม่ได้รับการสนับสนุน ดังนั้นการสนับสนุนวัฒนธรรมของชุมชนทำให้ประชาชนมีความพอใจกับรัฐบาลที่สนับสนุนวัฒนธรรมของเขา สึกว่าไม่ได้ถูกทอดทิ้งรัฐให้ความสำคัญ การจัดวัฒนธรรมของชุมชนยังก่อให้เกิดรายได้เข้ามาในชุมชนด้วย เพราะจะมีความเกี่ยวขมวัฒนธรรม และมาจับจ่ายใช้สอยด้วย

นโยบายการสร้างสังคมสันติภาพ เมื่อสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประสบกับปัญหาความขัดแย้งหรือเหตุการณ์ความไม่สงบขึ้นนโยบายที่ต้องนำมาใช้คือการสร้างสังคมสันติภาพ โดยปลูกฝังความคิดให้กับประชาชนเกี่ยวกับสันติภาพ ประชาชนเห็นความสำคัญของสันติภาพ และลดความขัดแย้งในชุมชน

นโยบายให้ความศาลซารีอะห์ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประชาชน ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งส่วนใหญ่แล้วมีความเคร่งครัดในหลักการของศาสนา จะทำอะไรก็ยึดหลักคำสอนของศาสนา ซึ่งหน้าที่ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องการมาก และต้องรีบดำเนินการ คือ การให้มีศาลซารีอะห์ เพราะเมื่อมีการฟ้องร้องหรือมีการทำผิดคดีที่เกี่ยวกับหลักการของศาสนา ก็ต้องใช้ศาลซารีอะห์ มาตัดสินคดี

ข้อเสนอแนะ

1. สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เกิดขึ้นบ่อยครั้งมากและรุนแรงขึ้นมาเป็นเวลาหลายปีแล้ว รัฐต้องหาทางแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน เพื่อไม่ให้มีการสูญเสียมากกว่านี้ และยังทำให้รัฐต้องใช้งบประมาณมากมายเพื่อมาแก้ปัญหา
2. รัฐต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมให้มาก และมีความจริงใจในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. รัฐบาล ต้องหามาตรการหรือวิธีการพัฒนา เพื่อให้ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เกิดความสันติภาพขึ้นอีก ประชาชนจะได้อยู่ดีกินดี มีความสุข
4. ควรมีการปรับปรุง แก้ไขกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ไม่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของชาวไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีการพัฒนากฎหมาย พระราชบัญญัติบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชาวไทยมุสลิม
5. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเพิ่มกลุ่มตัวอย่างให้มากกว่านี้ และเพิ่มประเด็นด้านอื่น ๆ เช่น การเมือง สาธารณสุข และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ความไม่สงบ

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการวิสามัญศึกษาปัญหา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ วุฒิสภา. 2542. รายงานการพิจารณา
ศึกษาเรื่องปัญหาความไม่สงบ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา
และสตูล.
- คณิตา นิจจรัลกุล. 2533. “การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาศาสนาของครูสอนศาสนา
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้”, ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- จรัญ มะลูลีม,กิติมา อมรทัตและพรพิมล ศรีโชติ. 2538. รายงานการวิจัยเรื่องไทยกับโลกมุสลิม ศึกษา
เฉพาะกรณีชาวไทยมุสลิม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ,ทวี สวนมาลี และปริญญา อุคมทรัพย์. 2530. รายงานการวิจัยเรื่องการ
ปกครองท้องถิ่นต่างวัฒนธรรม : สถานการณ์ในบริเวณ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้และแนว
ทางแก้ไข. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จำนงค์ อดิวัฒน์สิทธิ์ และคณะ. 2537. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์
ราชวิทยาลัย.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. 2547. แปลงทักษิณให้เป็นทุน. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ขોકิดด้วยคน.
- เฉลิมเกียรติ ขุนทองเพชร. 2547. หะยีสุหลง อับดุลกาเดร์ กบฏหรือวีรบุรุษแห่งสี่จังหวัดชายแดน
ภาคใต้. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- ชุมัยยะฮ์ สาเมาะ. 2544. “ปัญหาความต้องการของประชาชนชาวไทย-มุสลิมในเขตชุมชนกึ่งเมือง-กึ่ง
ชนบทกับอำนาจการนำของผู้ผู้นำในท้องถิ่น ศึกษากรณีจังหวัดปัตตานี”, ภาควิชาศิลปศาสต
รมหาบัณฑิต คณะพัฒนาลังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จิตยา สุวรรณชญ. (2527). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ธานินทร์ ณะเอม. 2527. “นโยบายการแก้ปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้”
วิทยานิพนธ์ (ร.ม.(การปกครอง)). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ณัฐพล ชันชไชย. (2527). แนวความคิดและทฤษฎีในการพัฒนาประเทศและการพัฒนาชนบท, ใน
การบริหารงานพัฒนาชุมชน หน้า 1 – 25 จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ. กรุงเทพฯ : โอเดียน
สโตร์.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2534). ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท, ใน เอกสารการสอนชุด
วิชาการพัฒนาชุมชน หน่วยที่ 1-7. หน้า 1-47 พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยโขทัย
ธรรมาธิราช.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, และพูนศิริ วัจนะภูมิ. (2534). ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท,
ใน เอกสารการสอนชุดวิชาคหกรรมศาสตร์กับการพัฒนาชุมชน หน่วยที่ 1-7. หน้า 1-47 พิมพ์
ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยโขทัยธรรมาธิราช.

ปกรณ์ ปรียากร. (2538). ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาในการบริหารการพัฒนา หน้า 18 –
65. อุทัย เลาหวิเชียร. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช.

ปิยนาด (นิโครธา) บุนนาค. 2531. รายงานวิจัยเรื่องนโยบายปกครองของรัฐบาลไทยต่อชาวไทยมุสลิมใน
จังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ.2475-2516)”. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระราชวรมนี, (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2530). ทางสายกลางของการศึกษาไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มานพ จิตต์ภูษาและคณะ. 2532. รายงานการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสังคม
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้. ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2538). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์.

รัชณี กัลยาณคุณาวุฒิ. ม.ป.ป. การวิจัยสำรวจเอกสารการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ระหว่าง พ.ศ.2521-2532). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

วิชาญ สุขสง. 2539. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการค้าการร้ายใน จังหวัดชายแดนภาคใต้”, วิทยานิพนธ์ (ร.ป.ม. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วิทยาเขตปัตตานี.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. 2536. การบริหารงานพัฒนาชนบทการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารงาน พัฒนาของสภาตำบล : สาเหตุ ปัญหา และแนวทางแก้ไข. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮาส์.

ยวัฒน์ วุฒิเมธี. (534). การพัฒนาชุมชน : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : บากกอกบลิ๊ก.

สนธยา พลศรี. (2547). ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

สมเกียรติ สุขนันทพงษ์ และคณะ. 2535. ศึกษาความต้องการและความสนใจด้านนันทนาการของ เยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้. ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2525). สังคมไทยแนวทางการวิจัยและพัฒนา. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สมรรถ วาหลง. 2544. “ปัญหาความต้องการของประชาชนชาวไทย-มุสลิมในเขตชุมชนชนบท กับ อำนาจการนำของผู้ผู้นำในท้องถิ่นศึกษากรณีจังหวัดปัตตานี”, ภาควิชาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2547. ทฤษฎีสังคมวิทยาเนื้อหาและแนวทางการใช้ประโยชน์เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สันติ ลาติฟี. 2545. “การพัฒนานโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้”, ภาควิชาศิลปศาสตร มหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สัมพันธ์ สะดง. 2544. “ปัญหาความต้องการของประชาชนชาวไทย-มุสลิมในเขตชุมชนเมือง กับอำนาจการนำของผู้ผู้นำในท้องถิ่น ศึกษากรณีจังหวัดปัตตานี”, ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุเทพ สันติวรานนท์. 2541. รายงานการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชนและข้าราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีต่อข้อปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักศาสนาอิสลาม ตามคำวินิจฉัยของจุฬาราชมนตรี กรณีศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี .มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และคณะกรรมการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม สถาผู้แทนราษฎร.

สุนทรี โคมิน. (2522). ผลกระทบของการพัฒนาในแง่ภูมิของจิตวิทยาสังคม, พัฒนบริหารศาสตร์. 19, 3 (กรกฎาคม 2522) : 374-396.

สุรชาติ บำรุงสุข. 2547. บทความเรื่อง ปีใหม่:สร้างยุทธศาสตร์ภาคใต้ใหม่. มติชนสุดสัปดาห์ ปีที่ 24 ฉบับที่ 1222 . 16 มกราคม 2547.

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. 2531. รายงานการวิจัยเรื่องคุณลักษณะทางสังคมของชาวไทยมุสลิม และการตอบสนองต่อรัฐบาล. งานวิจัยสนับสนุนโดยศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้.

ศรีสมภพ จิตต์ภิรมย์ศรี. 2543. รายงานผลการวิจัยเรื่อง บทบาทของชุมชนชาวประมงพื้นบ้านในการจัดการทรัพยากรชายฝั่งและการบังคับใช้กฎหมาย ในพื้นที่รอบอ่าวปัตตานี ศึกษากรณี : บ้านตันหยงเปาว์ หมู่ที่ 4 ต. ท่ากำชำ อ. หนองจิก จ. ปัตตานี. ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

อาคม ใจแก้ว . 2533. “การนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ”, วิทยานิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อารง สุทธศาสน์. 2543. สถาบันครอบครัวในอิสลาม:วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ .รวมบทความสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัจฉรา โพธิยานนท์. (2539). การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.

Streeten, Paul. (1972). **The Frontiers of Development studies**. London : Macmillan.

UNESCO.(1982). Basic Concepts and Considerations in Educational Planning and Management.
Bangkok :

UNESCO Regional office for education in Asia and the Pacific. (Basic Training
Programme in Educational planning and Management Book 1)

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ภาคผนวกที่ 2

**รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนาปรับปรุงประเด็นการพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในสถานการณ์ความไม่สงบ**

จังหวัดนราธิวาส

1. นายคอยูรชามัน มะ	เลขานุการนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลตากใบ
2. นายอดิศักดิ์ มะแซกูเบ	กำนัน ต.บาโงสะโต อำเภอร่องแงะ
3. นายอับดุลฮาฟิซ โตะกูมิ	อดีตประธานสภาเทศบาลตำบลตันไทร
4. นายไชนูจิง แวนาซา	ผู้นำศาสนา
5. นายอานิส พัฒนปรีชาวงศ์	อาจารย์มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

จังหวัดยะลา

1. ดร.สุนทร จันทรนนท์	สมาชิกสภาเทศบาลนครยะลา
2. นายมุกลิส คอลลออาแซ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแลแวง
3. นายกอเดร์ มะลาเฮง	อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง
4. นายธนิต ทองนุ่น	นายกสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
5. นายยูซุฟ คอเลาะ	เครือข่ายพัฒนาสิ่งแวดล้อม จังหวัดยะลา

จังหวัดปัตตานี

1. นายชัยนรินทร์ นิมา	นักวิชาการศึกษาวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี
2. นายปรกรณ์ กิติมอ	ปลัดอำเภอ อำเภอสาขบุรี
3. นายสุวัฒน์ จามจิรี	กลุ่มสื่อฟาลีอิน
4. ผศ.ดร.รุสตัน อุทัย	อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
5. นายมาหามะ บูละ	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลปาเสขาว อำเภอสาขบุรี